

TES-İS

TÜRKİYE ENERJİ, SU VE GAZ İŞÇİLERİ SENDİKASI

ŞUBAT 2011

Yerli ve Doğal Kaynakların Keşfi:

YENİLENEBİLİR ENERJİ

BAŞYAZI

Emek Karşıtı Uygulamalardan Vazgeçilmeli

TES-İŞ, 18-19 Aralık 2010 tarihinde 9'ncu Olağan Genel Kurulunu yaparak yeni bir dönemin kapılarını açmıştır.

Hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki TES-İŞ, bu yeni dönemde de üyesinden temsilcisine, temsilcisinden baştemsilcisine, baştemsilcisinden şube yöneticilerine, şube başkanlarına ve nihayet genel merkez yöneticilerine kadar ülkemizin ve çalışma hayatının yaşadığı her sorunla ilgili olarak azami duyarlılıkla yoluna devam edecek ve bu güne kadar olduğu gibi bundan sonra da ülkesinin ve işçi hareketinin kendisine yüklediği sorumlulukları harfiyen yerine getirecektir.

Genel Merkez Genel Kurulumuzun büyük bir olgunluk içinde geçmesini sağlayan şube başkan ve yöneticilerimize, delegelerimize teşekkür ediyor, bu vesile ile bu güne kadar TES-İŞ'e emek vermiş tüm sendikacı ağabeylerimize, kardeşlerimize olan vefa borcumuzu dile getiriyor, aramızdan ayrılmış olanlara Allah'tan rahmet diliyorum.

Çalışma Hayatının giderek artan sorunlarını çözme mücadelesinde TES-İŞ'in Türk İşçi Hareketi'ne yapacağı içten ve aktif katkının önemi büyüktür. Hükümetin çalışan hak ve özgürlüklerine yönelik sistemli saldırısının devam ettiği koşullarda, varolan hakları koruma ve genişletme mücadelesinin önümüzdeki günlere damga vuracağı açıktır. Genel seçimler nedeniyle ertelenen birçok Hükümet tasarrufunun seçimler sonrasında gündeme getirileceği söylentilerinin giderek arttığı günümüzde, Hükümete çağrımız, çalışan hak ve özgürlüklerine göz dikilerek hiçbir yere varılamayacağının fark edilmesidir.

Çalışan haklarını tırpanlamaya, gaspetmeye yönelik tavrın devam etmesi halinde, bu yaklaşımın bir karşı koyuşun fitilini ateşleyeceği bilinmelidir. Dünyanın bir bölgesinin ayaklanmalarla çalkalandığı günümüz koşullarında, Türkiye'de huzur ve istikrarın korunmasının tek koşulunun emek karşıtı uygulamalardan kaçınmak olduğu anlaşılmalı, adımlar buna göre atılmalıdır.

Mustafa Kumlu
Genel Başkan

TES-İŞ

TÜRKİYE ENERJİ, SU ve GAZ İŞÇİLERİ
SENDİKASI'nın Eğitim ve Kültür Yayın Organıdır

Sayı: 2011-1
Şubat 2011
ISSN: 1301-4714

TES-İŞ Sendikası adına sahibi
Mustafa Kumlu
Genel Başkan

Genel Yayın Koordinatörü
Ferudun Yükselir
Genel Eğitim Sekreteri

Yazı İşleri Müdürü
Sevkuthan Nevsuhan

Grafik Tasarım ve Görsel Düzenleme
Mehmet Ali Yıldırım

Yayın Kurulu
Mustafa Şahin
İsmail Bingöl
Ferudun Yükselir
Kenan Eren
Özlem Ataizi Solmaz
Sevkuthan Nevsuhan

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi
TES-İŞ Genel Merkezi
Şenyuva Mah. Meriç Sk. No: 23
06510 Beştepe - Ankara
Tel: 0312 212 65 52 - 212 65 42
www.tes-is.org.tr
info@tes-is.org.tr

Yayın Türü,
Yaygın, Süreli, 3 Aylık

TES-İŞ Dergisi,
3 ayda bir yayımlanır ve üyelerine ücretsiz dağıtılır.
Dergide yayımlanan yazılar yazarların görüşünü yansıtır.
Gönderilen; yazı, resim, karikatür, grafik vb. iade edil-
mez. TES-İŞ Dergisi'nde yayımlanan yazılardan kaynak
gösterilerek alıntı yapılabilir.

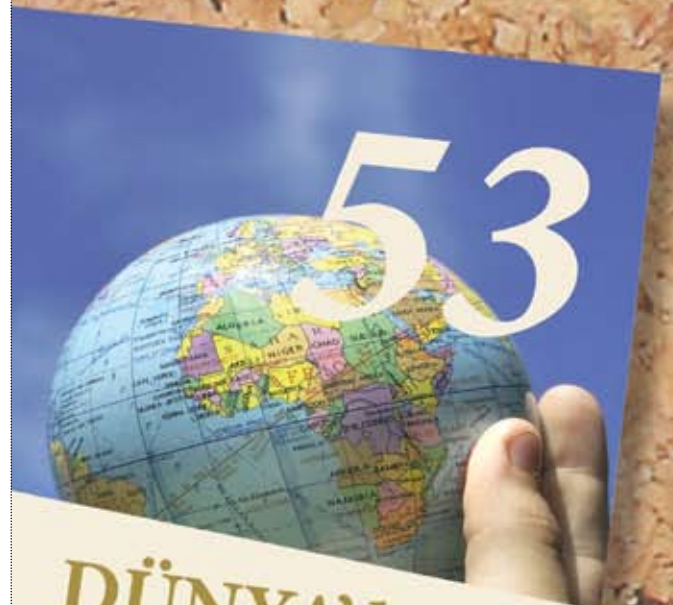
Baskı
Korza Basım
Tel: 0312 342 22 08 Faks: 0312 341 14 27
Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1 İskitler - Ankara

Baskı Tarihi
23 Şubat 2011

TES-İŞ'ten

- TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu 6
18-19 Aralık 2010'da Yapıldı
- Konya ve Adapazarı Şube Yönetimleri Değişti 10
- TES-İŞ Soma Şubesi'nde Eğitim Semineri 11
- Hacı Mevlüt Ünal 12
TÜRK-İŞ Antalya İl Temsilcisi Oldu

DÜNYA'dan

- 205 Milyon Dünyalı İşsiz 54
- Kayıtdışılık Tüm Dünyanın Sorunu 55
- OECD'de Vergi Gelirlerine Kriz Tırpanı 56
- Dünya'da İşsizlik Maaşı En Yüksek Ülke 57
Lüksemburg
- 2010 Yılında Avrupa İşçileri Ayaklandı 58
- İngiltere'de İşsiz Sayısı 2.5 Milyona Çıktı 60

13

TÜRK-İŞ'ten

- Torba Yasa'ya Karşı Türkiye Çapında Eylemler Yapıldı 14
- TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu: Taşeron İşçilik Endüstri İlişkilerinin Ortasına Atılmış Bir Bombadır 22
- TÜRK-İŞ Yüzde On Barajına da, Barajın Tek Hamlede Sıfırlanmasına da Karşı 24
- TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu: "Kıdem Tazminatı Tartışmalarının Tarafı Olmadık, Olmayız" 26
- Genel Başkan Kumlu: Ülkemizin Yaşadığı Sorunların Çözümü İçin Ortak Akıl Oluşturabilmek Büyük Önem Taşımaktadır 27
- TÜRK-İŞ: Asgari Ücret İnsan Onuruna Yarasır Bir Yaşam Düzeyi Sağlamaktan Uzak Kalmıştır 29

32

YURT'tan

- TÜRK-İŞ'ten İş Cinayetleri İçin 1 Dakikalık Saygı Duruşu 34
- Elbistan Termik Santrali'nde Göçük 37
- Asgari Ücretlinin Vergi Kesintisi Bir, Sigorta Kesintisi ise İki Aylık Ücretine Karşılık Geliyor 38
- Kayıtdışı İstihdam 10 Milyona Dayandı 40
- Cari Açık Yüzde 27,1 Arttı 41
- Türkiye Kadın - Erkek Eşitliğinde Avrupa Ülkeleri Arasında Sonuncu 43
- TÜRK'in Araştırmasına Göre Altı Kişiden Biri Yoksul 44
- Kart Borcunu Ödeyemeyen Nakit Çekemeyecek 46
- OECD: Türkiye Ekonomisi Büyüyor, Ama Açığa Dikkat! 48
- SGK Bilgilerine Şifreli Erişim Dönemi 50
- TÜRK-İŞ Açlık ve Yoksulluk Sınırı Açıklandı 51

61

DOSYA

- Taner Yıldız (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı) 63
- Soner Aksoy (AKP Milletvekili) 66
- Umut Oran (CHP Genel Başkan Yardımcısı) 68
- Prof. Dr. Mustafa İlbaş (MHP) 70
- Dr. Masum TÜRKER (DSP Genel Başkanı) 74
- Numan Kurtulmuş (HAS Parti Genel Başkanı) 76
- Hasan Köktaş (EPDK Başkanı) 78
- TMMOB Makine Mühendisleri Odası 82
- Fahrettin Amir Arman (HESİAD Başkanı) 86
- Ümit Yamantürk (BESYAD Başkanı) 88
- Mehmet Özer (GÜNEŞE Derneği Başkanı) 89
- Sadrettin Karahocagil (GAP Kalkınma İdaresi Başkanı) 90
- Nejdet PAMİR (Bilkent Üniversitesi ve İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Görevlisi TMMOB Petrol Mühendisleri Odası Enerji Politikaları Çalışma Grubu Başkanı) 94

96

SEKTÖR'den

- Enerji Açığı Kapıda 98
- Türkiye'nin İlk Güneş Enerjisi Tarlası Kuruluyor 100
- Rüzgâr Santralleri İçin TSK'dan İzin Alınacak 102

TES-İŞ'ten

**TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu
18-19 Aralık 2010'da Yapıldı**

**Konya ve Adapazarı
Şube Yönetimleri Değişti**

**TES-İŞ Soma Şubesi'nde
Eğitim Semineri**

**Hacı Mevlüt Ünal
TÜRK-İŞ Antalya İl Temsilcisi Oldu**

TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu

18-19 Aralık 2010 tarihleri arasında gerçekleşen TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu'na Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, TBMM Başkanvekili Sadık Yakut, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, HAS Parti Genel Başkanı Numan Kurtulmuş, DSP Genel Başkan Yardımcısı İrfan Özdemir, CHP Milletvekili ve TÜRK-İŞ eski Genel Başkanı Bayram Meral ile diğer siyasi partilerin temsilcileri, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri, TÜRK-İŞ Bölge Temsilcileri, TÜRK-İŞ'e üye sendikaların genel başkan ve yöneticileri, emek ve meslek örgütlerinin temsilcileri, kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticileri ve dünyanın çeşitli ülkelerinden emek örgütleri temsilcileri katıldı.

TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu 18-19 Aralık 2010 tarihleri arasında gerçekleşti. TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu'na Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, TBMM Başkanvekili Sadık Yakut, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, HAS Parti Genel Başkanı Numan Kurtulmuş, DSP Genel Başkan Yardımcısı İrfan Özdemir, CHP Milletvekili ve TÜRK-İŞ eski Genel Başkanı Bayram Meral ile diğer siyasi partilerin temsilcileri, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri, TÜRK-İŞ Bölge Temsilcileri, TÜRK-İŞ'e üye sendikaların genel başkan ve yöneticileri, emek ve meslek örgütlerinin temsilcileri, kamu kurum ve kuruluşla-

18-19 Aralık 2010'da Yapıldı

rının üst düzey yöneticileri, Arnavutluk, Azerbaycan, Çin, Gürcistan, Güney Kore, KKTC, Mısır, Sırbistan, Moldova, Romanya ve Yunanistan başta olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinden emek örgütleri temsilcileri katıldı.

Genel Kurul'a tek liste ile girildi. Genel Kurul'da Genel Başkanlığa Mustafa Kumlu, Genel Başkan Yardımcılığı'na Hasan Tahsin Zengin, Genel Sekreterliğe Mustafa Şahin, Genel Mali Sekreterliğe Sedat Çokol, Genel Araştırma ve Mevzuat Sekreterliği'ne Mehmet Solak, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği'ne İsmail Bingöl, Genel Eğitim Sekreterliği'ne Ferudun Yükselir seçildi.

TES-İŞ Denetim Kurulu Üyeliklerine Ramazan Düzme (Başkan - Şanlıurfa Şube Başkanı), Muhammed Samastı (İstanbul 2 No'lu Şube Başkanı), Tevfik Güveri (Sivas Şube Başkanı), TES-İŞ Disiplin Kurulu Üyeliklerine de Naif Balandı (Van Şube Başkanı), Mustafa Ögüt (Adana Şube Başkanı), Hüseyin Ozil (İstanbul 3 No'lu Şube Başkanı), Necati İçöz (Bursa Şube Başkanı), Ömer Lütfi Ergin (Kahramanmaraş Şube Başkanı) seçildi.

TES-İŞ Olağan Genel Kurul'u Genel Sekreter Mustafa Şahin'in açılış konuşmasıyla başladı. Sonrasında TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kum-

lu açılış konuşması yaptı. Genel Başkan Mustafa Kumlu konuşmasında enerji sektöründe meydana gelen özelleştirmelere ve sonrasında yaşanan sıkıntılara ayrıca taşeronlaşma, kayıt dışı istihdam, kıdem tazminatı, asgari ücret başta olmak üzere diğer çalışma hayatı sorunlarına yer verdi. Dünyanın her ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de büyüme ve gelişmenin sancılarla birlikte gerçekleştiğini, bu süreçte en önemli unsurun birlik ve bütünlüğün korunması olduğunu söyleyen Kumlu, daha çok demokrasinin, demokrasi dışı dönemlerin mağduriyetini yaşayan TÜRK-İŞ'in temel talebini oluşturduğunu ve bu yönde atılan her adımın TÜRK-İŞ topluluğunda

TES-İŞ'ten •

coşkuyula karşılandı-
ğını ifade etti. Elektrik
dağıtım şirketlerinin
özelleştirilmesinde uygu-
lanan yöntemin elektrik üretiminde
kullanılmaması gerektiğini vurgulayan
Genel Başkan Mustafa Kumlu “Hamasi
nutuklar atmayı sevmiyorum. O kulağa
hoş gelen heyecan yaratan, tribünleri
coşturan ama içi boş çıkan nutukların
insanı değilim. Bilinen bu tarzım ve ki-
şiliğimle, bugün buradan ilan ediyorum
ki, eğer dağıtım özelleştirmelerinde
kullanılan yöntemler, üretim özelleş-
tirmelerinde de kullanılırsa, yani üre-
tim özelleştirmelerinde de üyelerimiz
mağdur edilir, emekliliğe zorlanır, 4-C
statüsü dayatılırsa vay bunu yapanların
haline. İlgili, yetkili, hevesli herkese ses-
leniyorum, ‘sakın ha’ diyorum ‘sakın ha.’
Termik santral işçisi başka işçilere ben-
zemez.” diyerek , enerji özelleştirmeleri
konusunda hükümeti uyardı.

Kumlu, kıdem tazminatı, özel is-
tihtam bürolarına işçi kiralama yetkisi
verilmesi, bölgesel asgari ücret, esnek
çalışma, işsizlik sigortası fonu düzen-
lemelerine itirazı olduğunu bu tür ge-
niş kapsamlı bu kuralıslaştırma ve hak
gaspı yoluna gidildiği taktirde yapacak-
larının belli olduğunu söyledi.

Genel Başkan Kumlu konuşmasını
TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu’nun,
alınan kararların ülkemize, Türk İşçi
Hareketi’ne hayırlı olmasını dileyerek
ve yarının Türkiye’si için canla başla ça-
lışan TES-İŞ üyelerine bu zamana kadar
gösterdikleri duyarlılık, cömertlik ve
sağduyu için teşekkür ederek noktala-
dı.

TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu’na
katılan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül
de bir konuşma yaparak, TES-İŞ’in,
Türk İşçi Hareketi’nin en büyük kurulu-
şu olan TÜRK-İŞ’in en temel direği ol-
duğunu söyledi. Türkiye’nin kaçınılmaz
ve köklü bir değişim içinde olduğunu
ifade eden Cumhurbaşkanı Abdullah
Gül, “Bu değişimi herkes yaşıyor. Deği-
şimi sağlıklı ve acısız bir şekilde yapmak
önemli. Bunun için de sendikalarla otu-
rup konuşarak yapılması önem taşıyor.

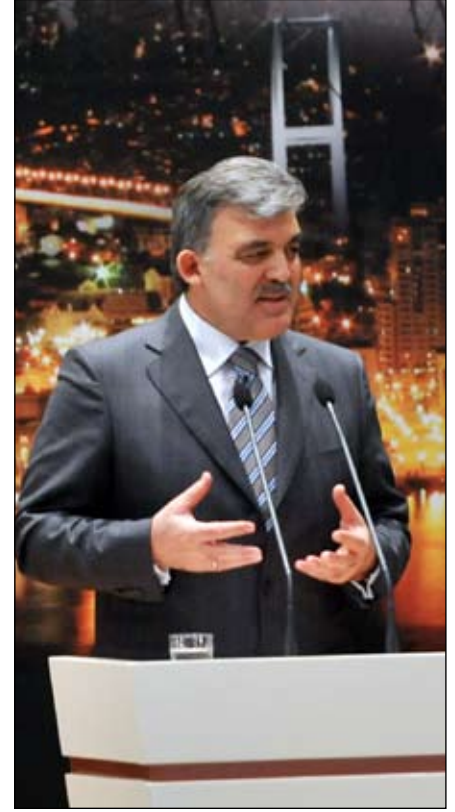

TES-İŞ'ten •

Türkiye'de birçok sıkıntılar olabilir. Ama çalışanların sıkıntısı maksimum bir noktaya ulaşırsa o zaman o ülkede huzur olmaz, o ülkede hiç tat olmaz. İşte bu noktalara gelmemek için başından hep beraber çalışmak ve problemleri çok önceden önlemek gerektiğine inanıyorum." dedi.

Genel Kurul'a katılan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız da bir konuşma yaptı ve konuşmasında her ne ortamda olursa olsun, her ne sektörde olursa olsun verimli çalışmanın önemi ne değişti.

Genel Kurul kapsamında ayrıca HAS Parti Genel Başkanı Numan Kurtulmuş, DSP Genel Sekreter Yardımcısı İrfan Özdemir, KKTC Milletvekili Ahmet Çaluda ve İZAYDAŞ Genel Müdürü Muhammet Saraç da konuşma yaptı.

Konya ve Adapazarı Şube Yönetimleri Değişti

TES-İŞ 9. Olağan Genel Kurulu sonucunda Adapazarı Şube Başkanı Sedat Çokol'un TES-İŞ Genel Mali Sekreteri seçilmesi ve Konya Şube Başkanı Mehmet Solak'ın TES-İŞ Genel Araştırma ve Mevzuat Sekreteri seçilmesi ile birlikte Adapazarı ve Konya Şube yönetimlerinde değişiklik yapıldı.

Buna göre Adapazarı ve Konya Şube yönetim kurulları şöyle oluştu:

ADAPAZARI ŞUBE

İrfan KABALOĞLU
Şube Başkanı

Habip GÜL
Şube Sekreteri

Hasan ARICI
Şube Mali Sekreteri

Soner GÜLSÜN
Şube Teş. Sekreteri

İzzet AKGÜN
Şube Eğitim Sekreteri

KONYA ŞUBE

Behçet ŞENBİLİR
Şube Başkanı

Osman Tuncer KUT
Şube Sekreteri

Galip KOÇAK
Şube Mali Sekreteri

Nihat RÜZGAR
Şube Teş. Sekreteri

Hidayet DOĞAN
Şube Eğitim Sekreteri

Adapazarı Şube

İrfan Kabaloğlu, (Şube Başkanı), Habip Gül (Şube Sekreteri), Hasan Arıcı (Şube Mali Sekreteri), Soner Gülsün (Şube Teşkilatlandırma Sekreteri), İzzet Akgün (Şube Eğitim Sekreteri)

Konya Şube

Behçet Şenbilir (Şube Başkanı), Osman Tuncer Kut (Şube Sekreteri), Galip Koçak (Şube Mali Sekreteri), Nihat Rüzgar (Şube Teşkilatlandırma Sekreteri), Hidayet Doğan (Şube Eğitim Sekreteri)

TES-İŞ Soma Şubesi'nde Eğitim Semineri

TES-İŞ Sendikası Soma Şubesinde 13-14 Ocak 2011 tarihinde eğitim semineri düzenlendi.

TES-İŞ Sendikası, Soma Şubesinde 13-14 Ocak 2011 tarihinde eğitim semineri düzenledi.

TES-İŞ Sendikası'nın, Soma Şubesi'nde sendika üyelerine yönelik düzenlediği seminer Soma Termik Santrali'nde iki gün devam etti. Seminere TES-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Ferudun Yükselir, TES-İŞ Sendikası Soma Şube Başkanı Bedri Demiraslan ve Yönetim Kurulu, Maden-İŞ Şube Başkanı Tamer Küçükengay ve Yönetim Kurulu üyeleri, SEAS Genel Müdürü Halil Çıttak, Soma İdari İşler Müdür Yardımcısı Rıza Köken, SEAS Personel Şefi Hüsamettin Halman da katıldı.

Seminerin açılış konuşmasını yapan TES-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Ferudun Yükselir "Sendikal eğitimin önemine değinerek, eğitimsiz toplumların geri kaldığını; ekonomik, sosyal

hak ve menfaatlerini arayamadıklarını" belirtti.

"Biz enerji sektöründe çalışanların en önemli konusu bu sektörde yaşanan özelleştirmelerdir. TES-İŞ Sendikası olarak Özelleştirmeye başından beri karşı çıktık. Et Balık, SEK ve Sümerbank'la başlayan özelleştirmeler enerji sektöründe de TEDAŞ özelleştirmesiyle kapımıza dayandı. Sırada ise üretim santrallerinin özelleştirilmesi gündemde. Özelleştirmeyi durdurmak için sendika olarak her türlü mücadeleyi vermekteyiz. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Özelleştirmeyi durdurmak için bundan sonra da herşeyi yapmaya hazırız. Genel merkez olarak bu mücadelede hep birlikte omuz omuzayız.

Sendikal hareket ve enerji sektörü zor bir süreçten geçmektedir. Gün birlik olma günü, gün dayanışma günüdür. Bu

dayanışma ve birlik sadece sendikal anlamda değil vatandaşıyla, esnafıyla, kardeş sendikalarla, sivil toplum örgütleri ve odalarla dayanışma günüdür. Haklılığımızı ve enerji sektöründe yaşananları bütün kesimlerle paylaşmak gerçekleri anlatmak bizim görevimizdir.

Özelleştirmeye karşı vereceğimiz mücadelede her türlü önerinizi dikkate alacağımızı bilinmesini isteriz. Bu anlamda her eğitim bir kazançtır. Soma Şubemizde düzenlemiş olduğumuz bu eğitim seminerinin Soma Şubemize, TES-İŞ Sendikamıza ve Türk çalışma hayatına hayırlar getirmesini diliyorum" dedi.

Seminer açılış gününde TES-İŞ Soma Şube Başkanı Bedri Demiraslan da bir konuşma yaparak Türkiye'de yapılan özelleştirmelerin siyasal bir tercih olduğunun altını çizdi. Demiraslan,

TES-İŞ'ten

yapılan özelleştirmelere karşı olduklarını ve özelleştirmeye karşı mücadele güçlerini son ana kadar kullanacaklarını belirtti. Demiraslan, taşeronlaştırmaya, esnek çalıştırılmaya, köleleştirilmeye karşı mücadelelerinin süreceğini ifade etti.

İki gün süren seminerin ilk bölümünde Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden Doç. Dr. Aydın Başbuğ, Özelleştirme ve 4857 Sayılı İş Kanunu'nun İşçiler Açısından Değerlendirilmesi konularında ders verdi. Seminerin ikinci bölümünde Sosyal Güvenlik Kurumu İstanbul İl Müdür Yardımcısı Başmüfettiş Murat Göktaş tarafından 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun İşçiler Açısından Değerlendirilmesi konusunda eğitim verildi. Seminere 600'e yakın üye katılırken eğitimlere büyük ilgi gösterildi. Seminer sonunda üyelere sertifika verildi.

Hacı Mevlüt Ünal TÜRK-İŞ Antalya İl Temsilcisi Oldu

TES-İŞ Sendikası Antalya Şube Başkanı Hacı Mevlüt Ünal, TÜRK-İŞ Antalya İl Temsilciliği görevine atandı.

1953 doğumlu olan Hacı Mevlüt Ünal 1992 ve 2002 yılları arasında TES-İŞ Sendikası Antalya Şubesi Mali Sekreterliği görevini yürüttü. 14 Eylül 2002 tarihinde TES-İŞ Sendikası Antalya Şube Başkanlığına seçilen Ünal bu görevini halen sürdürmektedir.

TÜRK-İŞ'ten

Torba Yasa'ya Karşı Türkiye Çapında Eylemler Yapıldı

**TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu:
Taşeron İşçilik Endüstri İlişkilerinin Ortasına Atılmış Bir Bombadır**

**TÜRK-İŞ Yüzde On Barajına da, Barajın Tek
Hamlede Sıfırlanmasına da Karşı**

**TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu : "Kıdem
Tazminatı Tartışmalarının Tarafı Olmadık, Olmayız"**

**Genel Başkan Kumlu: Ülkemizin Yaşadığı Sorunların Çözümü İçin
Ortak Akıl Oluşturabilmek Büyük Önem Taşımaktadır**

**TÜRK-İŞ: Asgari Ücret İnsan Onuruna Yaraşır Bir
Yaşam Düzeyi Sağlamaktan Uzak Kalmıştır**

TÜRK-İŞ'ten •

Torba Yasa'ya Karşı Türkiye Çapında Eylemler Yapıldı

Torba Yasa'ya Tepki Kısmi Sonuç Verdi

Torba Yasa'da yer alan ve çalışan hak ve çıkarlarını geriye götüren dört ayrı düzenleme TÜRK-İŞ'in girişimleriyle geri çekildi. TÜRK-İŞ, gerçekleşmeyen talepleri için Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e bir mektup yazarak, ilgili hükümlerin yeniden görüşülmek üzere TBMM Genel Kurulu'na gönderilmesini talep etti. Yasanın Cumhurbaşkanlığı'nca onaylanması TÜRK-İŞ topluluğunda üzüntü yarattı. TÜRK-İŞ, yaptığı açıklamada, "çalışan hak ve çıkarlarını geriye götüren her hükmün değiştirilmesi mücadelesinin sürdürüleceğini, çalışanlar aleyhine atılacak her adımın karşısında TÜRK-İŞ'i bulacağını" belirtti.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve TÜRK-İŞ ile diğer emek ve meslek örgütlerinin tepkisine neden olan Torba Yasa Tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda 12 Şubat 2011 tarihinde onaylandı. Torba Yasa'da yer alan ve çalışan hak ve çıkarlarını geriye götüren dört ayrı düzenleme TÜRK-İŞ'in girişimleriyle geri çekildi. TÜRK-İŞ, gerçekleşmeyen talepleri için Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e bir mektup yazarak, ilgili hükümlerin yeniden görüşülmek üzere TBMM Genel Kurulu'na gönderilmesini talep etti. Yasanın Cumhurbaşkanlığı'nca onaylanması TÜRK-İŞ topluluğunda üzüntü yarattı. TÜRK-İŞ, yaptığı açıklamada, "çalışan hak ve çıkarlarını geriye götüren her hükmün değiştirilmesi mücadelesinin sürdürüleceğini, çalışanlar aleyhine atılacak her adımın karşısında TÜRK-İŞ'i bulacağını" belirtti.

Sosyal taraflardan habersiz hazırlanan ve TBMM'ne gönderilen Torba Yasa Tasarısı ile ilgili bir rapor hazırlayan TÜRK-İŞ, karşı çıktığı düzenlemeleri şu başlıklar altında düzenledi:

1- İşçilerin İşsizlik Sigortası Fonu amacı dışında kullanılmak istenmektedir.

2- İl Özel İdare ve Belediye İşçileri istihdam fazlası sayılarak Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü

taşra teşkilatına dağıtılmak istenmektedir.

3- Esnek çalışma düzensizliği, geniş-letilmek istenmektedir.

4- Sosyal Güvenlik alanında çalışanların beklediği düzenlemeler yapılmamış, yapılan değişikliklerin büyük kısmı da çalışanları huzursuz edecek nitelikte olmuştur.

TÜRK-İŞ, Torba Yasa Tasarısına ilişkin çekincelerini içeren raporu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, TBMM'de grubu olan siyasi partiler ve TBMM Komisyonları başta olmak üzere ilgili tüm kesimlere gönderirken, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu da 24 Aralık 2010 tarihinde TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde düzenlediği kitlesel basın top-

lantısıyla bu görüşleri bir kez daha kamuoyu ile paylaştı. Bu toplantıda, başta Yol-İş, Şeker-İş, Türk Metal ve Demiryol-İş Sendikalarına üye işçiler olmak üzere çok sayıda işçi, merkezi Ankara'da olan bazı sendikaların genel başkanları ile yönetim kurulu üyeleri de katıldı.

Öte yandan, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Torba Yasa Tasarısı'na ilişkin TÜRK-İŞ çekincelerini anlatmak üzere Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'dan randevu istedi.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu ve Başbakan ile Görüşme

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, Torba Yasa Tasarısına ilişkin gelişmeleri değerlendirmek üzere 4 Ocak 2011 tari-

hinde toplandı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, TÜRK-İŞ'in randevu talebine aynı gün yanıt verdi. Görüşme sonrası başlayan Başkanlar Kurulu toplantısında konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Torba Yasa'da yer alan hükümler de dahil çalışma hayatını ilgilendiren bir çok konuda sosyal taraflara danışılmadığını ve sosyal diyalog kültürünün ihlal edildiğini; "ben yaptım oldu" mantığının hakim kılındığını söyledi. Kumlu, Hükümetten Torba Yasa Tasarısı'ndaki emek karşıtı hükümlerin çıkarılmasını istedi.

Kumlu, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile yaptığı görüşme ile ilgili olarak da görüşmede Torba Yasa Tasarısı'na ilişkin çekinceleri dile getirdiklerini, ge-

TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde düzenlenen kitlesel basın toplantısı

TÜRK-İŞ'ten

İşmeleri izleyeceklerini ifade etti.

İl Özel İdaresi İşçileri Karayolları'nda

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile yapılan görüşmenin sonucu İl Özel İdareleri'nde çalışan işçiler açısından alındı. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İl Özel İdareleri'nde çalışan ve ihtiyaç fazlası sayılan işçilerin Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli Eği-

tim Bakanlığı Taşra Teşkilatlarına dağıtılmasına ilişkin hüküm değiştirilerek, işçilerin üye olduğu Yol-İş Sendikasının talebi doğrultusunda Karayolları Genel Müdürlüğü teşkilatlarına dağıtılması hükmüne bağlandı.

Kitlesel Basın Toplantısı

Süreç boyunca, diğer emek ve meslek örgütlerinin eylemlerine destek veren TÜRK-İŞ, 26 Ocak 2011 tarihinde Türkiye çapında AK Parti İl Binaları

önünde kitlesel basın toplantıları düzenleyerek Torba Yasa'ya karşı tepkisini dile getirdi. Eylem, İstanbul, İzmir gibi büyük illerde geniş bir katılımı ile gerçekleştirildi.

Bakan Çiçek ve Bakan Çelik ile Görüşme

TÜRK-İŞ, Torba Yasa Tasarısı'nda yer alan çalışanlar aleyhine hükümlerin değiştirilmesi için Tasarı TBMM Genel Kurulu'nda görüşülürken de girişimle-

rini sürdürdü. Bu girişimlerden sonuncusu 11 Şubat 2011 Cuma günü gerçekleşti. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Pevrul Kavlak ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ergün Atalay, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek ve Devlet Bakanı Faruk Çelik ile yaptıkları görüşmeler sonucunda ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatları doğrultusunda, 12 Şubat 2011 tarihinde tekriri müzakere ile "denkleştirme", "deneme sürelerinin uzatılması" ile "evden çalışma" ve "uzaktan çalışma" gibi es-

nek çalışma biçimlerini yaygınlaştıran maddeler geri çekildi. Ancak çalışanların hak ve çıkarlarını geriye götüren, 5510 sayılı ve 4447 sayılı kanunlardaki düzenlemeler ile belediyelerde çalışan istihdam fazlası işçilerin talepleri halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredilmesine ilişkin TÜRK-İŞ'in talepleri kabul edilmedi.

TÜRK-İŞ'ten Açıklama

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Tasarı'nın TBMM Genel Kurulu'nda yasalaş-

masının ardından 13 Şubat 2011 tarihinde şu açıklamayı yaptı:

"TÜRK-İŞ, Torba Yasa Tasarısı'nın TBMM'ye sevkinden itibaren tasarıya ilişkin çekincelerini raporlar halinde ilgili her kesime göndermiş, çalışan hak ve çıkarlarını geriye götüren maddelerin değiştirilmesi ya da geri çekilmesi için her türlü girişimde bulunmuştur.

TÜRK-İŞ'in girişimlerinin ilk olumlu sonucu TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda alınmıştır. İl Özel İdarelerinde

AK Parti Ankara İl binası önünde düzenlenen kitlesel basın toplantısı

TÜRK-İŞ'ten

çalışan istihdam fazlası işçilerin Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatına dağıtılmasını öngören madde verilen önerge ile işçilerin üye olduğu YOL-İŞ Sendikası'nın isteğine uygun olarak işçilerin "Karayolları Genel Müdürlüğüne dağıtılmaları" şeklinde değiştirilmiştir.

TÜRK-İŞ aynı dönemde bir eylemlik sürecine de girmiştir. Emek ve meslek örgütlerinin yaptığı eylemlere destek veren TÜRK-İŞ, 26 Ocak 2011 tarihinde tüm il ve bölgelerde AK Parti İl Binaları önünde düzenlediği kitlesel basın toplantıları ile Torba Yasa Tasarısı'nı protesto ederken, diğer yandan da sınıklı maddelerin değiştirilmesi ya da geri çekilmesi için Hükümetle yaptığı görüşmeleri sürdürmüştür.

Bu görüşmelerden sonuncusu 11 Şubat 2011 tarihinde Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek ve Devlet Bakanı Faruk Çelik ile gerçekleştirilmiştir. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Pevrul Kavlak ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ergün Atalay ile ilgili Bakanlar 11 Şubat Cuma Günü öğle saatlerinde DDY Gar Misafir salonunda bir araya gelerek bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda Çiçek ve Çelikle çalışanların tepki duydukları maddeler bir kez daha anlatılmış ve gerekli girişimlerde bulunmaları istenmiştir.

O görüşmede Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile görüşerek, soruna çözüm arayacağını bildirmiştir.

Aynı gün ve 12 Şubat 2011 Cumartesi günü TÜRK-İŞ Yöneticileri TBMM'de AK Parti Grup Başkan Vekilleri ve AK Parti Yöneticileri ile bir araya gelerek, taleplerini anlatmış ve yazılı halde bir kez daha iletilmiştir.

Bu görüşmeler sonucunda, AK parti TBMM Grubu, bazı maddelerin geri çekilmesi önerisini gündeme getirmiş, çalışanların hassas olduğu üç maddenin tekriri müzakere ile geri çekilmesi öne-

risi TBMM Genel Kurulu'na götürülmüş ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Genel Kurul görüşmelerinde ise evden çalışma, uzaktan çalışma gibi esnek çalışma biçimlerini yaygınlaştıran 76. madde; deneme süresini dört aya çıkartan 77'nci madde ile turizm sektöründe çalışan işçilerin denkleştirme süresini dört aya kadar uzatan 78'nci madde oy birliği ile metinden çıkarılmıştır.

TÜRK-İŞ, çalışma hayatının sorunlarının çözümünde yapılan eylemlerin etkisine inanmakta, ancak bu eylemlerin yanı sıra Hükümet nezdinde sorun çözücü diyalogların gerçekleştirilmesini de zaruri görmektedir.

Bu inançla yol haritasını belirleyen TÜRK-İŞ' in girişimleri sonucunda söz konusu üç maddenin geriye çekilmesi çalışma yaşamımız açısından önemli bir kazanç olmuştur.

TÜRK-İŞ, emek ve meslek örgütlerinin eylemleri ve verdikleri önergelerle konuya karşı duyarlılığı sürdüren muhalefet partilerinin girişimlerinin de bu sürece olumlu katkı yaptığına inanmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'nın süreç boyunca sergilediği ısrarlı olumsuz tavra karşın, başta Başbakan olmak üzere Hükümet ve Parti yetkililerinin son anda da olsa sergilediği sağduyulu yaklaşım bu sonucun alınmasına olanak sağlamıştır.

TÜRK-İŞ sonuç alamadığı haklı talepleriyle ilgili olarak bundan böyle de girişimlerini sürdürecektir. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e bir mektup yazarak, sınıklı maddelerin yeniden görüşülmek üzere TBMM'ne iadesini talep edecektir.

Cumhurbaşkanlığı'na Başvuru

TÜRK-İŞ, gerçekleşmeyen talepleri için Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e 17 Şubat 2011 tarihinde bir mektup gönderdi. Mağduriyetlerin 12 madde şeklinde sıralandığı mektupta, ilgili maddelerin yeniden görüşülmesi için TBMM'ye iadesi talep edildi. Ancak 25

Şubat 2011 tarihinde Cumhurbaşkanı Abdullah Gül yasayı onayladı.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e gönderilen ve Genel Başkan Mustafa Kumlu ile Genel Sekreter Pevrul Kavlak imzasını taşıyan mektupta şunlara yer verildi:

"6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilerek onaylanmak üzere makamlarınıza sunulmuştur.

Çoğu hükmüyle çalışma hayatını doğrudan ilgilendiren 6111 Sayılı Kanunun Taslağı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca sosyal taraflardan görüş ve öneri alınmadan hazırlanmıştır.

Tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesi sırasında Plan ve Bütçe Komisyon Başkanlığı tarafından sendikalar, meslek örgütleri ve ilgili diğer sivil toplum örgütleri görüşleri alınmak üzere Alt Komisyon ve Komisyon çalışmalarına davet edilmiştir.

Ancak Komisyon çalışmaları aşamasında, İl Özel İdareleri'nde çalışan istihdam fazlası işçilerin, Karayolları Genel Müdürlüğü'ndeki sürekli işçi kadrolarına nakledilmelerine ilişkin önerimiz kabul edilmişse de, belediyelerdeki istihdam fazlası işçilerin muvaffakatları alınarak nakledilmeleri ile çalışanların hak ve çıkarlarını geriye götüren maddelerin tasarı metninden çıkartılmasına ya da değiştirilmesine ilişkin önerilerimiz kabul görmemiştir.

Çalışanları huzursuz ederek tepkilerine ve eylemlere neden olan Kanun Tasarısının yarattığı sorunların, diyalogla çözüleceği inancında olan Konfederasyonumuz, haklı tepkilerini kamuoyu ile paylaşırken Hükümet yetkilileri ile de görüşmelerini sürdürmüştür.

Konfederasyonumuz Yöneticilerinin, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek ve Devlet Bakanı

Faruk Çelik ile yaptıkları görüşmeler sonrasında taleplerimiz, söz konusu Bakanlar tarafından Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a iletilmiştir. Başbakanın talimatı ile de konu Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine girmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde oybirliği ile tekriri müzakere kararı alınarak itiraz ettiğimiz bazı maddeler yeniden görüşülmüş ve oybirliği ile, esnek çalışma biçimlerini yaygınlaştıran 76'ncı madde; işçilerin deneme süresini 4 aya çıkartan 77' inci madde ve turizm sektöründe çalışan işçilerin denkleştirme süresini 4 aya kadar uzatan 78'inci madde Kanun Tasarısı metninden çıkartılmıştır.

Ancak çalışanların hak ve çıkarlarını geriye götüren, 5510 sayılı ve 4447 sayılı kanunlardaki düzenlemeler ile belediyelerde çalışan istihdam fazlası işçilerin talepleri halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredilmesine ilişkin taleplerimiz kabul edilmiştir.

Oysa ki bu düzenlemeler çalışanların haklarını geriye götürdüğü gibi bazı düzenlemeler de Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırı düşmektedir.

Şöyle ki;

1- Kanunun 23' üncü maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 3' üncü maddesinin 10 numaralı bendine ilişkin yapılan düzenlemede, 18 yaşını doldurmuş okumayan, çalışmayan ve evlenmemiş olan kız çocuklarının, sigortalının bakmakla yükümlü olduğu aile ferdi olarak kabul edilerek genel sağlık sigortasından yararlanması önerimiz reddedilmiştir.

Ancak Kanunun 49'uncu maddesi ile 5510 Sayılı Kanunun geçici 12'inci maddesinde yapılan değişiklik, sadece 5510 Sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce 18 yaşını doldurmuş, sigortalının bakmakla yükümlü olduğu aile ferdi hakkını kazanmış kız çocukların durum değişikliklerine uğradıktan sonra da bu hakları korumaları sağlanarak kısmi düzenleme yapılmıştır.

Oysa ki ülkemizde kadının istihdama katılma oranı ve işsizlik oranı oldukça yüksektir. Ülkemizin ekonomik ve toplumsal koşullarının dikkate alınarak, kız çocuklarının korunmasına devam edilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

2- Kanunun 30'uncu maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 41'inci maddesine eklenen (i) bendinde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerin, Kanunun yürürlük tarihinden sonra sadece ay içinde çalışmadıkları eksik günleri borçlanmalarına imkan sağlanmıştır.

Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerin önemli bir kısmı iş akitlerinin devam etmesine karşın ay içinde olduğu gibi, yıl içinde de bazı aylarda işlerinin gereği çalışmamaktadır. Bu işçilerin ay ve yıl içinde kısmi süreler ile çalışıp prim ödeyerek yaşlılık aylığını hak etmeleri için 7200 gün prim ödemeleri fiilen imkansızdır. Bu nedenle kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerin iş akitleri askıda iken yıl içinde çalışmadıkları ayları da borçlanma imkanı sağlanması gerektiğini düşünmekteyiz.

3- Kanunun 36'ncı maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 67'inci maddesine eklenen fıkrada, sigortalı işçinin bir takvim yılı içerisinde, bir ay kullandığı ücretsiz izin süresinde genel sağlık sigortasından yararlanması öngörülmüştür.

Oysa ki toplu veya bireysel iş sözleşmelerinde kabul edilen mazeretlerine göre işçilere 3 ay veya daha uzun süreli ücretsiz izin verilmektedir.

Toplu iş veya bireysel iş sözleşmeleri uyarınca sigortalı işçilere bir takvim yılı içinde en çok 3 aya kadar verilen ücretsiz izin sürelerinde de genel sağlık sigortasından yararlanmalarını gerekli görmekteyiz.

4- Kanunun 37'inci maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 80'inci maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen cümle ile yoksul olduğunu ileri sürenlerin de gelir testleri sonuçlanıncaya kadar prime esas kazancın alt sınırı üzerinden genel sağlık sigortası primini ödemesi

öngörülmektedir.

Söz konusu düzenleme, asgari ücretten de olsa prim ödeyemeyecek durumda olan vatandaşların gelir durumları tespit edilinceye kadar sağlık haklarını kullanmalarını önleyecek, telafisi olanaksız sonuçların ortaya çıkmasına da neden olabilecektir.

Bu nedenle yoksul olduğunu ileri süren vatandaşların gelir durumlarının tespitinin beklenmeksizin sağlık yardımlarından yararlanmaları gerektiği görüşündeyiz.

5- Kanunun 40'uncü maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 86'ncü maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi değiştirilerek, kurumca belirlenecek işyerlerinde zorunlu olarak prim hizmet belgesinin işyerinin görülecek yerine asılması; 45'inci madde ile 5510 sayılı Kanunun 102'inci maddesinin 4'üncü bendinde yapılan değişiklik de uygulanacak idari para cezasının kaldırılması öngörülmektedir.

Bu uygulama, kayıt dışı çalıştırmanın yüzde 43 düzeyinde olduğu ülkemizde sakıncalı görülmektedir.

Prim hizmet belgesini asma zorunluluğunun sadece kamu işyerleri ile toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerlerinden kaldırılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

6- Kanunun 42'inci maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 88'inci maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen cümle ile kamuda kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerden, iş akdi askıda iken çalışmadığı sürelerde, isteğe bağlı sigortaya devam edenlerin genel sağlık sigortası primini de ödemeleri öngörülmüştür.

Yapılan bu düzenleme ile kamuda kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerin iş akitleri askıda iken çalışmadıkları sürelerde, isteğe bağlı sigortaya devam edenler genel sağlık sigortası primini kendileri ödeyecek, diğerlerini ise işveren ödeyecektir.

TÜRK-İŞ'ten

Kamuda kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçiler arasında oluşturulan ve adil olmayan bu ayırım çalışanlar arasında huzursuzluk yaratacaktır.

Kaldı ki 5510 sayılı Kanunun 88'inci maddesinin dördüncü fıkrasında, sadece kamuda kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerin, iş akitleri askıda iken çalışmadıkları sürelerde genel sağlık sigortası primlerini işverenlerinin ödemesi; özel sektörde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerin ise iş akitleri askıda iken çalışmadıkları sürelerde genel sağlık sigortası primlerini kendilerinin ödemesinin öngörülmesi, kamu ile özel sektörde aynı statüde çalışan işçiler arasında hakkaniyetten uzak eşit olmayan uygulama yaratmıştır.

Kamuda ve özel sektörde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçiler arasındaki eşitsizliğin giderilmesi gerekirken, kamuda çalışanlar arasında da eşitsizlik oluşturulması çalışanları huzursuz edecektir.

Konfederasyonumuz,

01.01.2012 tarihinden itibaren, özel sektörde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerimizin zorunlu olarak genel sağlık sigortası primlerini kendilerinin ödemesini öngören Kanunun 49'uncu maddesinin, kanun metninden çıkartılarak, 5510 sayılı Kanunun 88'inci maddesinin dördüncü fıkrasının işçiler arasındaki ayrımcılığı ortadan kaldıracak şekilde düzenlenmesini ve her iki sektördeki işçilerin genel sağlık sigortası primlerini işverenlerinin ödemesi, özel sektör işverenlerinin ödedikleri bu primleri Hazine'nin karşılaması görülmektedir.

7- Kanunun 51'inci maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen ek 6'ncı maddede, ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma işyerleri ile güzel sanat kollarında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenecek alanlarda iş akdi ile çalışanların sigortalılıkları zorunlu olmaktan çıkarak,

isteklerine bırakılmaktadır.

Belirtilen işyerlerinde çalışan işçiler düşük gelir grubunda yer almakta ve geçimlerini zorlukla sağlamaktadır. Bu işçilerin primlerini kendilerinin ödeyerek sosyal güvenlik haklarını sağlamaları ise imkansız görülmektedir.

Bu nedenle söz konusu işçilerin zorunlu sigortalılıklarının devam ettirilmesi, sigortalılıklarının takibi için aylıklarının sosyal güvenlik primlerini de içeren çeklerle bankalar aracılığı ile ödenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

8- Kanunun 68'inci maddesi ile 4447 sayılı Kanunun 46'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ibare ile, 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca kısmi süreli iş sözleşmesine tabi olarak çalışan, 5510 sayılı Kanuna eklenen 6'ncı madde uyarınca sigortalılıklarını kendileri devam ettirenlerin istekleri ile işsizlik sigortası primlerini de kendilerinin ödemesi öngörülmektedir.

Oysa ki kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçiler çalışma istek ve arzusunda olmalarına karşın iş akitleri askıda olduğu sürelerde kendi iradeleri dışında çalışmamaktadır. Bu sürelerde söz konusu işçilere işsizlik sigortası sisteminin gereği olarak işsizlik ödeneği verilmesi gerekir iken işsizlik sigortası primi ödenmesi istenmektedir.

Diğer taraftan sosyal güvenlik sistemimize göre zorunlu sigortalı sayılmaları ve primlerinin işverenleri tarafından ödenmesi gereken yukarıda belirtilen işyerlerinde çalıştırılan işçilerin de, iradeleri dışında zorunlu sigortalılıkları kaldırılarak işsizlik sigortası primlerini kendilerinin ödemesi öngörülmektedir.

Yapılan düzenlemeler ile İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanılmasına imkan sağlanırken, söz konusu işçilerin işsizlik sigortası primlerini kendilerinin ödemesinin öngörülmesi hakkaniyet ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilere, iş akitleri askıda iken çalışmadıkları sürelerde işsizlik ödeneği verilmesi; zorunlu sigortalılığı sona erdirilenlerin ise talebimiz doğrultusunda zorunlu sigortalılıklarının devam ettirilerek primlerinin işverenlerince ödenmesinin gerektiği düşünülmektedir.

9- Kanunun 69'uncu maddesi ile 4447 sayılı Kanunun 48'inci maddesinin yedinci fıkrası değiştirilerek, İşsizlik Sigortası Fonu'nun bir önceki yıl prim gelirlerinin yüzde 30'unun kullanılmasına imkan sağlanmaktadır. Bu oranın yüzde 50'ye kadar yükseltilmesi için de Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Yapılan bu düzenleme ile, Fon kaynaklarının amacı dışında kullanılmasında önceki düzenlemelerden daha da ileri gidilmiştir.

Oysa ki İşsizlik Sigortası Fonu'nun kuruluş amacı kendi iradesi dışında işini kaybeden sigortalı işsize yeni bir iş buluncaya kadar ailesinin ve kendinin yaşamını sürdürecektir yeterlikte işsizlik ödeneği verilmesidir.

İşini kaybeden sigortalı işçilerin işsizlik ödeneğini hak etme koşullarının ve hak eden sigortalı işsize verilen ödenek miktarının, ülkemiz koşullarına uygun hale getirilmesi gerekirken, Fon kaynaklarının amacı dışında kullanılmasına Konfederasyonumuz karşıdır.

Bugüne kadar oluşturulan fonların kaynaklarının amaçları dışında kullanılarak başarısız olmasından gerekli dersin alınmayarak, İşsizlik Sigortası Fon gelirlerinin de sıklıkla amacı dışında kullanılması için yasal düzenleme yapılması, Fonun asıl sahibi işçileri ve örgütlerini huzursuz etmektedir.

İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanılmasına imkan sağlayan 69'uncu maddenin Kanun metninden çıkartılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

10- Kanunun 73'üncü maddesi ile 4447 sayılı Kanunun ek 2'inci maddesi değiştirilerek, "genel ekonomik kriz" ve "zorlayıcı sebepler"e, "sektörel ve bölgesel kriz" de eklenerek kısa çalışma ödeneğini doğuran haller genişletilmiş; işsizlik ödeneğinin hesaplama yöntemi değiştirilmiş; kısa çalışma ödeneğinin süresinin 6 aya kadar uzatılması ve işsizlik ödeneğinden mahsup edilmesi için Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir.

Sektörel ve bölgesel krizlerin kısa çalışma ödeneği kapsamına alınması, özel ve subjektif uygulamalara yol açabilecek ve böylece İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanılması yaygınlaşacaktır.

Fonun bu yolla da amacı dışında kullanılması uygun görülmemektedir.

11- Kanunun 74'üncü maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen geçici 10'uncu maddede belirtilen şartlarda sigortalı istihdam eden işverenlerin, 5510 sayılı Kanunun 81'inci maddesinde sayılan ve 82'inci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerinin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması öngörülmektedir.

Yapılan bu düzenlemede, İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında işverenlere kaynak olarak kullanılması na imkan verilmektedir.

Yukarıda arz ettiğimiz maddelerle ve bu madde ile İşsizlik Sigortası Fonu gelirlerinin farklı yollarla amacı dışında kullanılmasına ilişkin uygulamaların genişletilmesinin giderek Fon gelirlerini azaltacağından ve Fon'un asli görevini yerine getiremeyeceğinden kuşku duyulmaktadır.

12- Kanunun 166'ıncı maddesinde, İl Özel İdarelerinin sürekli işçi kadrolarında çalışan ihtiyaç fazlası işçilerin, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatındaki sürekli işçi kadrolarına, belediyelerin (bağlı kuruluşları hariç)

sürekli işçi kadrolarında çalışan ihtiyaç fazlası işçilerin ise, Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatındaki sürekli işçi kadroları ile sürekli işçi norm kadro dahilinde olmak üzere ihtiyaç bulunan mahalli idarelere atanmaları öngörülmüştür.

Kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesi sırasında, haklı talebimiz kısmen dikkate alınarak, İl Özel İdarelerin sürekli işçi kadrolarında çalıştırılan istihdam fazlası işçilerin Karayolları Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatındaki sürekli işçi kadrolarına devredilmesi sağlanmıştır.

Ancak belediyelerin sürekli işçi kadrolarında çalışan istihdam fazlası işçilerin muvaffakatları alınarak istekleri doğrultusunda atanmalarının yapılmasına ilişkin talebimiz kabul edilmemiştir.

Belediyelerde istihdam fazlası olarak belirlenecek işçilerin muvaffakatları alınmadan başka yerlere atanmaları halinde, ailelerin bölünmesi, okuyan çocukların eğitimlerinin aksaması gündeme gelebilecektir.

Ailenin korunması ilkesi ile bağdaşmayacak sonuçlar doğuracak bu düzenlemenin kanun metninden çıkartılması, ya da işçinin muvaffakatı alınarak atamasının yapılması gerektiği görüşündeyiz.

Yukarıda gerekçeleri ile arz ettiğimiz maddelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yeniden görüşülmesiyle mağduriyetlerin engelleneceği ve çalışma barışına katkı sağlanacağını düşünmekteyiz. Takdirlerinize arz ederiz.

TÜRK-İŞ'ten Cumhurbaşkanı'na Sitem

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Torba Yasanın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanması ile ilgili bir açıklama yaptı. 28 Şubat 2011 tarihli Yönetim Kurulu Açıklamasında şunlara yer verildi:

"TÜRK-İŞ, kamuoyunda 'Torba Yasa' olarak bilinen 'Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası ve Diğer Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' ile ilgili olarak ilk andan itibaren çekincelerini dile getirmiş ve yaptığı eylemlerin yanı sıra görüşmeler yoluyla da Kanun'daki çalışanlar aleyhine olan maddelerin değiştirilmesi ve geri çekilmesi mücadelesi içinde olmuştur.

TÜRK-İŞ'in girişimleri sonucunda, İl Özel İdareleri'nde çalışan işçilerin Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatı yerine ilgili sendikanın isteğine uygun olarak Karayolları Genel Müdürlüğü'ne dağıtılması sağlanmış, bunun yanı sıra tekriri müzakere ile 'evden çalışma', 'uzaktan çalışma' gibi esnek çalışma biçimlerini yaygınlaştıran maddeler ile 'deneme süresi'ni dört aya çıkaran madde ve turizm sektöründe çalışan işçilerin 'denkleştirme süresi'ni dört aya kadar uzatan madde geri çekilmiştir.

TÜRK-İŞ, gerçekleşmeyen talepleri ile ilgili olarak da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e bir mektup göndererek çalışan hak ve çıkarlarını geriye götüren toplam 12 maddenin yeniden görüşülmek üzere TBMM Genel Kurulu'na iadesini istemiştir.

Ancak bu talep gerçekleşmemiş, Yasa, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Torba Yasada yer alan çalışanlar aleyhine hükümlere verdiği onay TÜRK-İŞ topluluğunun beklentilerine uygun düşmemiş ve büyük bir üzüntüye neden olmuştur.

TÜRK-İŞ, çalışan hak ve çıkarlarını geriye götüren her hükmün değiştirilmesi mücadelesini sürdürecektir, çalışanlar aleyhine atılacak her adım karşısında TÜRK-İŞ'i bulacaktır."

TÜRK-İŞ'ten

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu: Taşeron İşçilik Endüstri İlişkilerinin Ortasına Atılmış Bir Bombadır

Tarım-İş ve Teksif Genel kurullarında konuşan Kumlu, çalışma hayatının sorunlarının "ben yaptım oldu" mantığı ile çözülemeyeceğini ve Hükümetin çalışan hak ve çıkarları açısından iyi bir sınav veremediğini belirtti.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Tarım-İş ve Teksif Sendikalarının genel kurullarında yaptığı konuşmalar ile ülkenin ve çalışma hayatının önemli konularına değindi. "Taşeron işçilik endüstri ilişkilerinin ortasına atılmış bir bombadır" diyen Kumlu, çalışma hayatının sorunlarının "ben yaptım oldu" mantığı ile çözülemeyeceğini ve Hükümetin çalışan hak ve çıkarları açısından iyi bir sınav veremediğini ifade etti. Kumlu, milletvekili genel seçimlerinde aday olmayacağını da duyurdu.

Kumlu, konuşmalarında Ostim ve Afşinde meydana gelen patlamaların yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanında sık sık ölümlü iş kazalarının meydana geldiğini belirtti. Kumlu, "Bütün bunlar

bir işarettir. Türkiye artık bir iş sağlığı iş güvenliği acizliği içinde olduğunu fark etmelidir. Bütün bunlar göstermektedir ki, devletin kurumları sağlıklı, güvenli bir iş ortamını sağlayamamaktadır. Türkiye'nin dört bir yanı patlamalarla, göçüklerle kan ağlarken, 'elimizden bu kadar geliyor' mazeretleri yaşanan acıyı daha da artırmaktadır." diye konuştu.

Taşeron işçiliğin önlenmesinin gereğine işaret eden Kumlu, "Taşeron işçilik, endüstri ilişkilerinin ortasına atılmış bir bombadır. Taşeron işçilik desteklenmeye devam edildikçe, bu bomba, ölümlü kazalarla her yerde patlamaya devam edecektir." dedi. Kumlu, bugünkü sistem içinde taşeron işçiliğin devlet tarafından desteklendiğinin altını çizerek, şöyle dedi:

"Evet, bu günkü sistemde taşeron işçilik devlet tarafından desteklenmekte ve yaygınlaştırılmaktadır. Bırakın özel sektörü, devlet, işlerinin büyük bir bölümünü taşeronlara yaptırmaktadır. Bir Sayın Bakanımız da bunun gerekçesini 'Bazı hizmetlerin hizmet alımı yoluyla sürdürülmesi daimi personel istihdamına göre daha ekonomik oluyor.' sözleriyle açıklamıştır. Yani diyor ki, taşeron işçilere daha az para veriyoruz, onun için taşeronlarla çalışıyoruz. İşte sırtımızı dayadığımız devlet babanın konuya yaklaşımı bu! Devlet baba, en güvencesiz çalışma biçimlerinden biri olan taşeron işçiliği bu anlayışla destekliyor, kucaklıyor. Hatta Çalışma Bakanlığı, işverenlerin de isteğiyle taşeron işçiliği daha da kurnalsızlaştırmak için ikide bir düzenleme yapmaya kalkışıyor."

Kumlu, Hükümetlerin yaklaşımının "ucuz çalıştırılım", "esnek çalıştırılım", "işçiler kiralananabilsin", "taşeron işçilik daha da kurnalsızlaşsın", asgari ücret bölgeselleşsin" şeklinde olmaya devam etmesi halinde ülkede çalışma barışının olamayacağını belirtti.

Kumlu, Torba Yasa konusuna da değindiği konuşmalarında bu konudaki birinci büyük hatayı, "taslağın, sosyal taraflara danışılmadan çıkarılması" olarak tanımladı. Kumlu, ikinci büyük hatanın "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'nın ısrarı" olduğunu ifade ederek, "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'na sesimizi duyuramayınca, çözümü başka yerlerde aradık. Başbakanla ve diğer Bakanlarla görüştük. Sonuçta üçü tekrarı müzakerre ile olmak üzere dört ayrı hüküm geri çekildi" dedi.

Kumlu şöyle konuştu:

"Katedilen mesafede elbette yapılan eylemlerin, muhalefet partilerinin girişimlerinin büyük katkısı var. Eylem yapmanın, kitlesel olarak talepleri yüksek sesle haykırmanın gücü çok önemli. Ama her durumda sadece eylem yaparak sorunların çözülmediğini de bu güne kadar yaşayarak gördük. Hedef ne? Sorun çözmek! Eylem, sorunun çözülmesi için bir araç olarak kullanıldığı ölçüde anlamlı. Öyle durumlar olabilir ki, hiç eylem yapmadan sadece görüşmelerle sorunu çözersiniz. Bu yöntemi kullanarak bir çok sorunu daha gün yüzüne çıkmadan zaten çözüyoruz. Ama öyle durumlar olabilir ki, sorunun çözümü bir yandan eylem yaparken, diğer yandan hükümetle görüşmeleri sürdürmekte olabilir. Bir de bir konunun çok iyi anlaşılması lazım. Bizim meselemiz kim iktidarda olursa olsun, bağcıyı dövmek değil üzüm yemek. Ha iktidarla bir sorunumuz mu var... Beğenmiyor muyuz? Altı ay sonra sandık gelecek önümüze... Herkes elini vicdanına koyar, oyunu atar.

Torba yasadaki gerçekleşen taleplerimizi önemsiyorum. O maddelerin torba yasaya konması büyük bir hataydı, ciddi mağduriyetleri beraberinde getirecekti, geri çekilmiş oldu. Ama gerçekleşmeyen taleplerimiz de var. Gerçekleşmeyen taleplerimizle ilgili olarak Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e bir mektup yazıp, ilgili maddelerin yeniden görüşülmek üzere TBMM Genel Kurulu'na gönderilmesini istedik. Bu maddelerin başında İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanılması geliyor. Bir diğer önemli maddeyi de Belediyelerde ihtiyaç fazlası sayılan işçilerin Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı taşra teşkilatına dağıtılması oluşturuyor. Bu işçilerin mağduriyetinin önlenmesi gerekiyor. Sağlık ve sigorta haklarına ilişkin maddeler de önemli. Tüm bunları Cumhurbaşkanlığı makamına ilettik. Umudumuz, bu maddelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yeniden görüşülmesiyle mağduriyetlerin engellenmesi ve çalışma barışına katkı sağlanmasıdır."

Hükümet İyi Bir Sınav Veremedi

Kumlu, Çalışma hayatı açısından

Türkiye'nin keskin bir dönemecin eşğinde olduğunu belirtti. Hükümet'in bu güne kadar yaptığı uygulamalarla iyi bir sınav veremediğini belirten Kumlu, "Hükümet, bundan sonraki icraatları için iki yoldan birini seçmek durumundadır. Ya emeğe karşı sürdürdüğü sistemli saldırıya devam ederek çalışanların top yekün karşı koymasının fitilini ateşleyecektir, ya da çalışanların gelişmiş haklara sahip olmasının çağın bir gereği olduğunu kavrayıp ona göre hareket edecektir."dedi.

Kumlu, şöyle konuştu:

"Buradan işsizliğin çözümünü işçi haklarının budanmasında görenlere sesleniyorum. Kıdem tazminatı meselesini ısıtıp ısıtıp karşımıza koymayın. Bu güne kadar hiçbir hükümet kıdem tazminatına el uzatmayı başaramadı, siz de başarmayacaksınız. Asgari ücretin bölgeselleşmesi meselesini gündeminizden çıkarın. Bu yöntem Türkiye'de denendi, başarılı olamadı, bunu hatırlayın, pişmiş aşı su katmayın. Özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisi verilmesi meselesini unutun. Taşeron işçiliği daha da kural-sızlaştırma, esnek çalışma biçimlerini daha da yaygınlaştırma hayallerinden vaz geçin. Siz bu işleri bırakın, işsizliğe, yoksulluğa çözüm bulmak için uğraşın, çalışanlara 'insan onuruna yakışır iş' im-

kanı sağlamak için seferber olun."

TÜRK-İŞ Bölge Binalarına Yapılan Saldırılar

Kumlu, TÜRK-İŞ Bölge binalarına yapılan saldırılarla ilgili de şunları söyledi:

"Birileri adet edindi. İki de bir TÜRK-İŞ Bölge binaları işgal edilmeye başlandı. Biliyorsunuz bunu bir süre önce kendisine TEKEL işçisi diyen bir grup yaptı. Ha merak etmeyin, nasıl yanıltıldıklarını anlayıp sonra gelip özür dilediler.

Son olarak da kendisine İstanbul Şubeler Platformu adını veren bir grup yaptı. TÜRK-İŞ İstanbul Bölge binasına gelip bizi yuhaladılar, binaya yumurta attılar.

İstanbul'da TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalara üye en az 100 bin işçi var. Peki bu eylemi yapanlar kaç kişi? Taş çatlasa 150 kişi. Yarısı da işçi değil, protest gruplar.

Yani bizi yuhalamak için 100 bini aşkın işçi içinden ancak 75 kişi bulabilmişler.

Ama televizyonlara bakarsanız, sanki bütün işçiler gelmiş, TÜRK-İŞ bölgeye yumurta atıyor, bizi yuhalıyor. Değerli arkadaşlarım, diyelim biz çok kötüyüz, bu işi beceremiyoruz.

Ama TÜRK-İŞ bir kurum. TÜRK-İŞ işçinin evi. İnsan evine taş, yumurta atarmı? Biz bugün varız yarın yokuz. Seçtiler, geldik, seçmezler gideriz. Ama TÜRK-İŞ her zaman varolacak, olmalı. Türkiye'nin TÜRK-İŞ'e ihtiyacı var.

Ha, yarın genel kurul olur, gelirler, aday çıkarırlar. Öyle güçlüdürler ki adayları kazanır, biz de çeker gideriz. Ondan sonra da TÜRK-İŞ'i istedikleri gibi yönetirler. Bu iş böyle olur."

Aday Değilim

Kumlu, genel seçimlerin yaklaştığına da işaret ettiği konuşmasında, herhangi bir siyasi partiden aday olmayı düşünmediğini belirtti.

TÜRK-İŞ'ten

TÜRK-İŞ Yüzde On Barajına da, Barajın Tek Hamlede Sıfırlanmasına da Karşı

TÜRK-İŞ, 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda değişiklik yapılmasına yönelik yürütülen görüşmelerle ilgili teşkilata bir genelge gönderdi. TÜRK-İŞ, yayımladığı genelgede yüzde 10 işkolu barajına karşı olduğunu, ancak barajın tek hamlede sıfırlanmasına da onay vermeyeceğini vurguladı.

yapılmıştır. Ayrıca daima köklü değişiklik içeren tasarılar-taslaklar tartışıla gelmiştir.

Son üç yıldır çalışma hayatının gündeminde, TÜRK-İŞ'in bir akademik heyete hazırlattığı taslak; Faruk Çelik'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı döneminde hazırlanan ve TBMM'de bekleyen taslak; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer'in hazırlattığı ve ILO'ya gönderdiği taslak olmak üzere üç ayrı taslak bulunmaktadır.

Bu taslaklar üzerinde yoğun çalışmalar ve tartışmalar yapılmıştır.

7 Ekim 2010 tarihinde yapılan Üçlü Danışma Kurulu toplantısında Bakan Ömer Dinçer taraflardan TBMM'de bekleyen veya kendi hazırlattığı ve ILO'ya gönderdiği taslaklardan birisini seçmelerini ve "en az sorun yaratma" ilkesinden hareketle üzerinde çalışmalarını istemiş ve 6-7 Kasım 2010 tarihlerinde TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK ve TİSK'in katıldığı bir toplantıda sonucun alınmasını arzu ettiğini belirtmiştir.

6-7 Kasım 2010 tarihinde yapılacak toplantı öncesinde, 4 Kasım 2011 tarihinde, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK uzmanları bir araya gelmiş ve Konfederasyon Genel Başkanları için teknik bir çalışma yapmışlardır.

Bu çalışma sonucunda hazırlanan mütabakat metninde, "ILO'ya gönderilen taslağın işyeri sendikacılığına, meslek sendikalarına ve federasyonlara sistemde yer verdiği; bu sistemde sadece işyeri ve işletme toplu iş sözleşmelerinin yapılabildiği, oysa işyeri esasına dayalı

TÜRK-İŞ, 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda değişiklik yapılmasına yönelik yürütülen görüşmelerle ilgili teşkilata bir genelge gönderdi. Genelgede söz konusu yasalarda yapılması planlanan değişikliklerle ilgili yürütülen çalışmaların geçmişine ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verildi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu ve TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Pevrul Kavlak imzasını taşıyan genelgede şunların altı çizildi:

"2821 ve 2822 sayılı yasalar 07.05.1983 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve aynı yıldan itibaren de farklı tarihlerde birçok değişiklik

nan sendikacılığın çağdaş sendikacılık sisteminde yer almadığı gibi meslek sendikalarının da bugünkü koşullarda Türkiye sendikal hareketinin gelişimine katkı verecek nitelikte olmadığı; bu türden düzenlemelerin işveren güdümünde sendikacılığı yaygınlaştırma tehlikesi taşıdığı, ayrıca bu düzenlemelere ilişkin işçi ve işveren kesiminin bir talebi bulunmadığı” belirtilmiştir.

ILO’ya gönderilen taslakta sistem değiştirildiği için teknik olumsuzluklar bulunduğuna işaret edilen mütabakat metninde, “Bu olumsuzlukların fazla sayıda olması nedeniyle yapılacak görüşmelerle bu taslağın üzerinde bir mütabakat sağlanmasının mümkün olmadığı” tespitlerine yer verilmiştir.

Bu tespitlerden hareketle TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK uzmanları ILO’ya gönderilen taslağın üzerinde değil, TBMM’de bulunan yasa teklifi üzerinde çalışma yapmayı tercih etmiş ve bu metin üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda “elektronik üyelik” “noter şartı”, “işkolları sayısı” ve “yetki tespiti ile ilgili baraj” konuları Genel Başkanların kararına bırakılarak diğerlerinde uzlaşma sağlanabileceği ifade edilmiştir.

Ancak, 6 Kasım 2010 günü başlayan toplantıda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer, “iki taslaktan birini seçin” yaklaşımına aykırı olarak üç işçi konfederasyonu başkanınca ifade edilen uzmanlara ait bu çalışmayı bir kenara itmiş, ILO’ya gönderdiği taslağı tartışmaya açmıştır.

HAK-İŞ ve DİSK, Bakanın bu tavrına karşı çıkmayınca TÜRK-İŞ de uzlaşma zeminini muhafaza etmek adına görüşmelerde yer almıştır.

Çalışmalar boyunca Bakanlık, HAK-İŞ, DİSK ve TİSK, pek çok konuda birleşerek hareket etmişler, ancak TÜRK-İŞ’in “elektronik üyelik” “noter”, “işkolları sayısı”, “yetki tespiti ile ilgili barajlar” konusundaki kısmen farklı görüşleri ve “aidatların işverence kesilerek sendika hesabına yatırılması uygulamasının işçinin yazılı müracaatına bağlan-

mak istenmesi ” konusundaki itirazı sonucu uzlaşma sağlanamamıştır.

15-16 Ocak 2011 tarihinde yapılan son toplantıda ise, Bakan, kalıcı bir barajı kabul etmeyeceğini, ancak bir yıl için geçerli bir baraj olabileceğini söylemiş, TÜRK-İŞ, yüzde 1 barajında ısrar etmiş, binde 5 baraj önerisi TİSK’ten gelmiş, HAK-İŞ ve DİSK, TİSK’in bu önerisini kabul edince Bakan ve TÜRK-İŞ de kabul etmek durumunda kalmıştır.

Ancak TİSK, son anda işyeri ve meslek sendikaları ile federasyon oluşumunun sistemde yer almamasını istemiş, sistemin tamamen değiştirilmesine karşı çıkmış, kendi önerdiği binde 5 barajının bu sendikaların daha kolay kurulabilmesine yol açacağını farketmiş önerisini geri çekmiş, konunun yeniden müzakeresini istemiştir.

Bakan bu isteği kabul etmeyip, grev yasalarının kaldırılması gibi önemli hususların yer aldığı 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası’nda değişiklik yapan yasa taslağını geri çekmiş; barajları da 2821 sayılı sendikalar yasa taslağının içinde düzenleyerek o ana kadar varılan uzlaşmaya bağlı kalınarak hazırlanacak metnin imza edilmesini istemiştir. HAK-İŞ ve DİSK bu öneriyi kabul ederken, TİSK reddetmiştir. Karşılıklı öneriler kabul edilmeyince uzlaşma sağlanamamış, toplantı sona ermiştir.

TÜRK-İŞ yüzde 10 barajına karşıdır. Ancak barajın tek hamlede tamamen kaldırılmasına da karşıdır. TÜRK-İŞ, öteden beri iş kolları barajının kademeli olarak kaldırılması gerektiğini savunmuş, müzakereler sonucunda uyum sağlamak adına iş kolları barajının yüzde 1 olmasını kabul etmiş, sonunda TİSK’in önerisi olan binde 5 baraja bile sırf uzlaşma sağlanabilmesi için onay vermiştir.

TÜRK-İŞ, TİSK’in önerisini geri çekmesi üzerine zaten içten onayladığı binde 5 barajının yeniden müzakeresi yaklaşımına katılmıştır.

TÜRK-İŞ’ in toplantı sonrasında

bir açıklama yapmasının nedeni, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı’nın yapılan görüşmelerin açıklanmaması yolundaki ricasının ve bu ricanın toplantıya katılan tüm başkanlar tarafından kabulünün bir gereğidir.

Ancak DİSK ve HAK-İŞ bu kabulün gereğini yerine getirmemiştir.

HAK-İŞ ve DİSK tarafından yapılan ve “TÜRK-İŞ’ in TİSK’le birlikte olup 12 Eylül yasalarının değiştirilmesine izin vermediği” şeklindeki açıklamalar gerçeği yansıtmamaktadır ve üzülmeye belirtiyoruz ki haksızlıktır.

TÜRK-İŞ, hiçbir zaman siyasi iradenin ya da işveren kesiminin “dümen suyuna” girmemiştir. Dümen suyuna girenler, TUSİAD ile kol kola olduklarını ayan beyan açıklayanlar ile son toplantıda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı’nı koşulsuz destekleyenler ve kamu kesiminde hükümet destekli sendikacılık yapanlardır. Ayrıca önümüzdeki seçimlerde kimin hangi siyasi partinin dümen suyunda olduğu daha açık ve net ortaya çıkacaktır.

TÜRK-İŞ’in bu yasaların değiştirilmesi için verdiği mücadelenin unutulması mümkün değildir. TÜRK-İŞ bu yasaların çoğu maddesini eylemleriyle geçersiz kılmış, yurt dışı ve yurt içi faaliyetleriyle yasa değişiklik çalışmalarının bu noktaya gelmesine öncülük etmiştir.

Çalışma hayatını düzenleyen yasalarda yapılacak değişiklikler çok önemlidir ve önümüzdeki son yılların endüstri ilişkilerini belirleyecektir. TÜRK-İŞ’in iş kolları barajının ilk etapta yüzde 1 olmasındaki ısrarının nedeni sıfır ya da binde 5 barajla çalışma hayatında yaşanabilecek olan kaosu engellenmesidir.”

Bu bilinçle hareket eden TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, kendisine yöneltilen asılsız ve maksatlı suçlamalara basın bültenleri aracılığı ile cevap vermemeye devam edecek, suçlamaları yöneltenleri TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Toplantılarında görme arzusunu sürdürecektir.”

TÜRK-İŞ'ten •

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu :

“Kıdem Tazminatı Tartışmalarının Tarafı Olmadık, Olmayız”

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer'in kıdem tazminatı ile ilgili açıklamaları işçi sendikalarında tepkiye neden oldu. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer, kıdem tazminatında “sorun” olduğunu belirterek “Türkiye’de düşündüğümüz modeli, kararlaştırdığımız modeli anlaştıktan sonra kamuoyuyla paylaşacağım” dedi. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu ise kıdem tazminatı konusunun 1967 yılından beri hükümetlerin gündemin-

de olduğunu, her defasında aldıkları tepki üzerine konunun rafa kaldırıldığını ve bu sefer de böyle olacağını söyledi. Konfederasyonun kıdem tazminatı hususunda çok hassas olduğunu belirten Genel Başkan Mustafa Kumlu konu ile ilgili şu açıklamayı yaptı:

“Anladığım kadarıyla sayın Bakan kıdem tazminatı konusunda yapmak istediği düzenlemelere kamuoyunu alıştırmaya çalışıyor. Ancak bu ilk kez sayın Dinçer'in başvurduğu bir yöntem değil.

1967 yılından beri hükümetler, işverenlerin baskısıyla zaman zaman kıdem tazminatı konusunu gündeme getirirler, ancak her defasında da aldıkları tepki üzerine konuyu rafa kaldırırılar. Hiç kimsenin kuşkusu olmasın bu sefer de böyle olacaktır. AK Parti Hükümeti de kıdem tazminatına dokunamayacaktır. Ayrıca Sayın Başbakan'ın AK Parti'nin gündeminde kıdem tazminatının fona dönüştürülmesi, budanması gibi bir konu bulunmadığına dair açıklamaları olmuştur. Hal böyleyken Sayın Bakan'ın yaptığı bu açıklamaları kişisel özlemi olarak değerlendiririm.

Sayın Bakan yaptığı açıklamalarda kıdem tazminatı için “iyi bir şeyler düşünüldüğü” izlenimi vermek istiyor ama yapılmak istenen her halükarda, kıdem tazminatı hakkının budanmasını beraberinde getirecektir. “Müktesep korunacak” deniyor, bu “müktesep olmayanların” yani yeni işe başlayanların mağdur olacağı anlamına geliyor. Hükümetlerin 50 yıldır bu konudaki yaklaşımlarında tarih tekerrür ettiği için bizler artık “kıdem tazminatı” dendiğinde ne kastedildiğini anlıyoruz. Yapılmak istenen ister fon biçiminde olsun, ister başka bir biçimde, kıdem tazminatı hakkının budanmasıdır. Bu nedenle de TÜRK-İŞ'in, kıdem tazminatına dokunulması halinde bunun genel grev sayılacağına dair genel kurul kararı vardır.

Ayrıca bu konu Üçlü Danışma Kurulu toplantılarında işverenlerin isteği üzerine zaman zaman gündeme getirilmeye çalışıldı. Biz, bu konuyu tartışmayacağımızı o toplantılarda söyledik. Sayın Bakan bu konuyu da Üçlü Danışma Kurulu toplantılarına rağmen gündeme getirdi. Biz kıdem tazminatı tartışmalarının tarafı olmadık, olmayız.”

Genel Başkan Kumlu: Ülkemizin Yaşadığı Sorunların Çözümü İçin Ortak Akıl Oluşturabilmek Büyük Önem Taşımaktadır

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu 21 Ocak 2011 tarihinde Antalya'da YOL-İŞ Sendikası tarafından düzenlenen "Sosyal Diyalog" Toplantısı'na katıldı. Toplantıda konuşan Genel Başkan Kumlu, ülkemizde sosyal tarafların ülkemizde sosyal diyaloga olumlu yaklaştığını söyleyerek, siyasette yaşanan kriz dönemlerinin yarasız beresiz atlatılabilmesinde her düzeyde önyargısız kurulabilecek diyalogların büyük önem taşıdığına değindi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu 21 Ocak 2011 tarihinde Antalya'da YOL-İŞ Sendikası tarafından düzenlenen "Sosyal Diyalog" Toplantısı'na katıldı. Toplantıda konuşan Genel Başkan Kumlu, ülkemizde sosyal tarafların ülkemizde sosyal diyaloga olumlu yaklaştığını söyleyerek, siyasette yaşanan kriz dönemlerinin yarasız beresiz atlatılabilmesinde her düzeyde önyargısız kurulabilecek diyalogların büyük önem taşıdığına değin-

di. Kumlu konuşmasında ekonomik sorunlarımızla, işsizlikle, yoksullukla baş edebilmemiz için ortak politikalarda buluşabilmenin önemini de vurgulayarak, "Sosyal diyalog, çözüm odaklı bir yaklaşımdır. Taşıdığı bu pozitif içerik hayata geçirildiğinde, her türlü sorunun çözüm kapısını açacak kadar sihirlidir." dedi. Genel Başkan Kumlu konuşmasında gündemi oluşturan "Torba Yasa Tasarısı" na değinerek, TÜRK-İŞ'in belediye işçilerinin mağduriyeti de da-

hil torba yasada yer alan diğer mağduriyetlerin giderilmesi için görüşmelerini sürdürdüğünü söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu'nun konuşmasında şunlar yer aldı:

'Sosyal Diyalogumuz Ülke Sorunlarını Kapsamak Zorundadır'

"Avrupa Birliği'nin temel kurumlarından birisi olan "Sosyal Diyalog",

TÜRK-İŞ'ten

çağımızda yaygın kullanılan kavramların başında yer almaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde güçlü ekonomiler için sosyal diyaloga büyük anlam yüklenmektedir.

Esasen sosyal diyalog bizim gibi ülkeler için daha önemlidir. Ama bu önemi gerektiren kapsam, Avrupa Ülkelerinden daha geniştir. Ülkemizin yaşadığı devasa sorunların çözümü için ortak akıl oluşturabilmek büyük önem taşımaktadır. Bizim sosyal diyalogumuz, yalnızca endüstri ilişkilerini değil, ülke sorunlarını da kapsamak durumundadır.”

‘Önyargısız Diyalog Önemli’

“Siyasette yaşadığımız kriz dönemlerinin yarasız beresiz atlatılabilmesinde her düzeyde önyargısız kurulabilecek diyalogun büyük önemi vardır. Ekonomik sorunlarımızla, işsizlikle, yoksullukla baş edebilmemiz için ortak politikalarda buluşabilmemiz çok önemlidir.

‘Sosyal diyalog’, ‘çözüm’ odaklı bir yaklaşımdır. Taşıdığı bu pozitif içerik hayata geçirildiğinde, her türlü sorunun çözüm kapısını açacak kadar sihirlidir.”

‘Sosyal Mutabakat Diyalog ve Kurumsallaşma İle Mümkündür’

“TÜRK-İŞ, Türkiye’nin en büyük işçi konfederasyonu olarak sosyal diyalogda taraftır. Ülkemizde işçi, işveren ve hükümet temsilcileri arasında üçlü sosyal diyalog süreçleri 1990’lı yıllardan itibaren gelişmeye başlamıştır. Ekonomik ve sosyal politikalara ilişkin sorunların tartışıldığı kurulların yanı sıra sosyal tarafların işgücü piyasalarına yönelik konularda ortak yarar sağlamak üzere işbirliği yapabildikleri sosyal diyalog organları da mevcuttur.

Sosyal taraflar, ülkemizde sosyal diyaloga olumlu yaklaşmaktadır. Ancak ülkemizdeki sosyal diyalog süreç ve kurumlarının temsil ve kapasite açısından önemli sorunları bulunmaktadır. Sosyal mutabakat, diyalog ve kurumsallaşma ile mümkündür. Bunun ger-

çekleşmesi için kesimlerin diyalogu ve kurumsallaşmayı benimsemesi, daha da önemlisi serbestçe örgütlenmesi gerekir. Örgütlenmenin önündeki engeller, tarafların temsil gücünü zayıflatmaktadır. Bu durum işbirliğinin kurumsallaşmasını, karşılıklı güveni ve işbirliği imkanlarını zayıflatmaktadır.”

‘Güçlü Sendikacılığın Yolları Açıldıkça, Sosyal Diyalogun önemi Kavranacaktır’

“Sistemin işletilmesinin temel unsurlarından biri, eşit ağırlıklı temsil ise, bir diğeri de oluşturulan ortama rağmen dile getirilen görüşlerin pek dikkate alınmaması olarak kendini göstermektedir. Türkiye’de örgütlenmenin önündeki engeller kaldırılıp, güçlü sendikacılığın yolları açıldıkça, sosyal diyalogun öneminin daha iyi kavranacağı açıktır.

Ulusal düzeyde sağlanan sosyal diyalogun yanı sıra sektör ve işletme düzeyinde diyalogu mümkün kılan işbirliği imkanlarına fırsat sağlanması da olayın bir başka boyutudur.

YOL-İŞ Sendikamızın düzenlediği bu toplantı, Türkiye’nin çok ihtiyacı olan

sosyal diyalogun önemli bir örneğidir.”

‘TÜRK-İŞ Torba Yasada Yeralan Mağduriyetlerin Giderilmesi İçin Görüşmelerini Sürdürmektedir’

“Bu toplantı, geniş tartışmaları beraberinde getiren ‘Torba Yasa Tasarısı’nın TBMM Genel Kurulunda görüşülmesinin arefesinde yapılmaktadır. Bildiğiniz gibi bu tasarıda İl Özel İdareleri’nde ve belediyelerde çalışan işçilerin Milli Eğitim Bakanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatına devredilmesi hükmü yer alıyordu. YOL-İŞ Sendikamızın üstün duyarlılığı ve kararlılığı ile TÜRK-İŞ’in öncülüğünde bu yanlış uygulamanın önüne geçilmiş ve söz konusu işçilerin Karayolları’na devredilmesi sağlanmıştır. Aynı kapsamda bulunan belediye işçileri için de aynı çaba sarfedilmiş ancak benzeri bir sonuç elde edilememiştir. Bunun sorumlusu elbette ki Hükümettir. TÜRK-İŞ, belediye işçilerinin mağduriyeti de dahil torba yasada yer alan diğer mağduriyetlerin giderilmesi için görüşmelerini sürdürmektedir.”

‘TÜRK-İŞ Türkiye İşçi Hareketinin Çıkarlarını Gözetmek Durumundadır’

“TÜRK-İŞ’in yoğun enerji harcadığı bir diğer konuyu da 2821 ve 2822 sayılı yasalarda yapılacak değişiklikler oluşturmuştur. Örgütlü olmanın ve örgütlenmenin önündeki engelleri kaldırmanın gerekliliğini biraz önce ifade ettim. Hiç kuşkusuz TÜRK-İŞ, 12 Eylül yasalarının değiştirilmesi mücadelesine bu güne kadar önderlik etmiştir. Bu konuda alınan bütün mesafeler TÜRK-İŞ sayesinde olmuştur. Ama herkes şunu bilmelidir ki, TÜRK-İŞ Türkiye’nin en büyük örgütlü işçi gücüdür ve yapılacak yasal değişikliklerde kurumsal çıkarların dışına çıkarak Türkiye İşçi Hareketinin çıkarlarını gözetmek durumundadır.

TÜRK-İŞ, bu çıkarların sorumluluğunu taşımaktadır. TÜRK-İŞ’in bu konuda yapılan tüm toplantılarda kimi konularda gösterdiği direnç, güçlü sendikacılığın inşası ve korunması adına-
dır.”

TÜRK-İŞ: Asgari Ücret İnsan Onuruna Yaraşır Bir Yaşam Düzeyi Sağlamaktan Uzak Kalmıştır

Asgari ücret 1 Ocak 2011'den itibaren 16 yaşından büyükler için brüt 796.50, net 629.96 lira olarak belirlendi. TÜRK-İŞ belirlenen asgari ücrete muhalif kaldı.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu 2011 yılında geçerli olacak asgari ücreti tespit etti. Buna göre, asgari ücret 16 yaşından büyükler için 1 Ocak 2011'den itibaren brüt 796.50, net 629.96 lira olarak belirlendi.

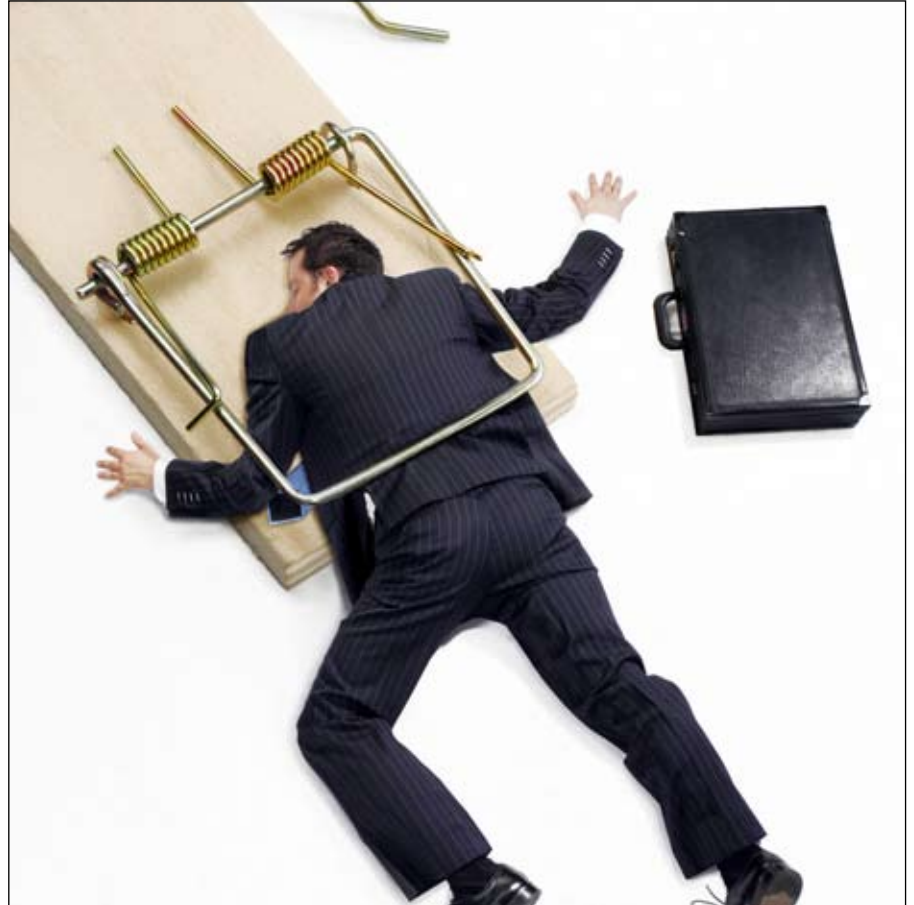
Asgari ücret yılın ikinci yarısında ise 16 yaşından büyükler için brüt 837 lira, net 655.57 lira olarak uygulanacak. Asgari ücret 16 yaşını doldurmamış işçiler için ise yılın ilk yarısında brüt 679.50, net 546.20 lira olarak belirlendi. Yılın ikinci yarısında ise 16 yaşını doldurmamış işçiler için asgari ücret brüt 715.50, net 571.97 lira olarak uygulanacak.

Asgari ücret zam oranı hükümet ve işveren kesimi tarafından oy çokluğu ile kabul edilirken, komisyon da işçi kesimini temsil eden TÜRK-İŞ, muhalafet şerhi koyarak asgari ücret zam oranını yeterli bulmadığını belirtti.

TÜRK-İŞ, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'na verdiği muhalafet şerhinde şu görüşlere yer verdi:

“Asgari ücret, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücretidir. Pazarlık ücreti değildir. Asgari ücretin belirlenmesinde, diğer ücret çeşitlerinin aksine işçinin emeği değil insan olma kimliği ön plandadır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde 'Çalışan her kimsenin kendisine ve ailesine insanlık onuruna uygun bir yaşayış sağlayan ve gerekirse her türlü sosyal

koruma araçlarıyla da tamamlanan adil ve elverişli bir ücret hakkı bulunmaktadır. Ücretin temel insan haklarının güvencesi altında bir sosyal hak niteliğini taşıması, asgari ücretin kaynağını ve temelini oluşturmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Anayasası'nın girişinde, 'işçinin ve ailesinin yalnızca geçimini temin eden ücret, insanca yaşamaya yeterli bir ücret değildir. Halbuki işçinin insanca yaşaması için yeterli ücrete sahip olması gerekir' görüşüne yer verilmiştir. Asgari

ücretle ilgili olarak da 'asgari ücret, işçiye uygun yaşama normları sağlayacak bir ücretin garanti edilmesidir' saptamasında bulunulmuştur.

Anayasanın 'Ücrette Adalet Sağlanması' başlıklı 55 inci maddesinde 'ücret emeğin karşılığıdır' denilmekte ve devlete 'çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alma' görevi vermektedir. Ayrıca, asgari ücretin tespitinde 'çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bu-

TÜRK-İŞ'ten

lundurulur' denilmektedir.

Asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında göz önünde tutulması gereken temel husus, çalışanların karşı karşıya bulundukları geçim koşullarıdır. Bu bir anayasal zorunluluktur. Çalışanlara insan onurunun gerektirdiği yaşama düzeyini sağlayamaya yetecek asgari ücretin belirlenmesi, bu işle görevlendirilen Komisyonun gözetmesi gereken temel ilkedir.

TÜRK-İŞ'in yirmi dört yıldan bu yana her ay düzenli olarak hesapladığı açlık ve yoksulluk sınırı verileri, çalışanların geçim şartlarını ortaya koyan önemli bir göstergedir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, geçim koşullarını hesaplaması için Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) görev vermiştir. Aralık 2010 tarihi itibarıyla TÜİK'nun tek işçi için hesapladığı tutar net 900,09 liradır.

İşçi kesimi, TÜİK tarafından Aralık 2010 tarihi itibarıyla belirlenen net tutara 2010 yılı enflasyon hedefi ile refah payı ilavesiyle asgari ücretin belirlenmesini talep etmiştir. Ancak devletin resmi kurumu TÜİK tarafından belirlenen tutar bile Komisyonunda görev yapan işveren-hükümet kesimi temsilcileri tarafından pazarlık konusu yapılmış ve daha düşük belirlenerek, işçi kesiminin karşı oyuna rağmen oy çokluğuyla kabul ve ilan edilmiştir.

Düşük belirlenen asgari ücret tutarıyla, çalışanların aileleri ile birlikte gıda, konut (kira, elektrik, su, yakıt), giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde bile olsa, karşılaması mümkün değildir. Çalışanlar aileleri ile birlikte, insana yakışmayan olumsuz yaşama koşullarına terk edilmiştir.

Ekonomide geçmişte yaşanan kriz bahane edilerek, asgari ücretli çalışanlar yine özveriye zorlanmış, sorumlusu olmadıkları ve fakat mağduru oldukları ekonomik ve sosyal politikaların faturasını ödemek durumunda kalmışlardır.

Oysa 2009 yılı gelişmeleri ve 2010 yılı öngörülleri ile 2011 yılı hedef ve tahminlerine ilişkin olarak hazırlanan ve Asgari Ücret Komisyonu'na sunulan raporlarda; küresel krizin etkisinin alınan önlemlerle atlatıldığı, 2010 yılının ilk 9 ayı itibarıyla ekonomik büyümenin yüzde 8,9'a ulaştığı, Türkiye ekonomisindeki durgunluğun sona erdiği, sanayi üretiminin yukarı doğru yönünü koruduğu ve piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleştiği, enflasyonun hedefinin altında gerçekleştiği, para politikasının etkilediği enflasyonun aşağıya doğru eğilimini devam ettirdiği, ihracatta yaşanan düşüşün 2010 yılında yerini tekardan artışa bıraktığı, cari işlemler açığının finansmanında sıkıntı olmadığı, istihdamın arttığı ve Türkiye genelinde işsizlik oranının gerilediği, Türkiye'nin

krizden sonra en hızla toparlanan ülkelerden birisi olduğu, kamu maliyesinde sağlam yapının olduğu, kamu maliyesinde hedeflenenden daha iyi performans elde edildiği, vergi gelirlerinin canlanmanın etkisiyle artma eğilimine girdiği, bütçede 2010 yılında sağlanan iyileşmenin 2011 yılında da sürmesinin beklendiği, kamu kesimi borçlanma gereğinin GSYH'ye oranının gerilediği, faiz indirimlerine paralel olarak borçlanma yıllık bileşik faiz oranının gerilediği, Türkiye'nin başarılı kriz yönetiminin uluslararası piyasaların ülkemize yönelik risk algılamasının olumlu olmasını sağladığı görüşlerine yer verilmiş, ekonomide sağlanan bu ve benzeri olumlu gelişmeler sıralanmıştır.

Ülkenin ekonomik durumunda

gerçekleştiği ifade edilen bu olumlu gelişmeler 'bir vatandaş olarak' işçileri memnun etmiştir. Ancak işçi kesimi bu olumlu gelişmelerin günlük yaşantısına, gelirine yansımaları beklemekte ve talep etmektedir. Ancak bu haklı ve makul istek 2011 yılı asgari ücretinin yeniden belirlenmesi çalışmalarında işveren-hükümet kesimi tarafından dikkate alınmamıştır. Türkiye'nin, rekabet şartlarını düşük ücret politikasıyla sağlamak doğrultusunda bir anlayışı egemen kılarak ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlaması yönündeki anlayış Komisyon çalışmalarına yine egemen olmuştur.

Türkiye, demokrasinin, işçi hak ve özgürlüklerinin, sosyal koruma uygulamalarının olmadığı, tartışma konusu edildiği ülkelerde uygulanan ücret po-

litikalarını, asgari ücret düzeyini emsal alan yaklaşımları benimseyen bir ülke olmamalıdır.

Asgari ücret ile en düşük kamu çalışanı maaşı arasında yapılacak kıyaslama, bu alanda yıllardır sürdürülen haksız ve yanlış uygulamaları ortaya koymaktadır. Aralık 2003 itibarıyla en düşük memur maaşı ile asgari ücret arasındaki fark 208 lira iken günümüzde 701 liraya ulaşmıştır.

Yapılacak artışlar sonucunda; 2010 yılı Aralık ayında aile yardımı ödeneği dahil en düşük devlet memurunun 1.300 lira olan net maaşı 2011 yılı Ocak ayında 1.454 liraya, Temmuz ayında ise 1.532 liraya yükselecektir. Komisyonun işveren-hükümet kesimi temsilcilerince belirlenen asgari ücret bu fiili durumu dikkate almamıştır.

Asgari ücretin tanımında, '...zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek' ifadesi yer almaktadır. TÜİK tarafından belirlenen asgari ücret tutarının net olarak ilan edilmesi bir yana, asgari ücretten gelir vergisi, sigorta işçi payı, zorunlu tasarruf vb. kesintiler yapılmaktadır. Zaten düşük belirlenen asgari ücretten yine kesinti yapılmaktadır. Böylece asgari ücret, tespit edildiği andan itibaren yetersiz, çelişkili ve tutarsız olmaktadır.

Bugün ücretliler üzerinde taşınmaz boyutlarda vergi yükü bulunmaktadır. Aynı şekilde, sosyal güvenlik için kesilen prim asgari ücretli için yüksektir ve mutlaka devletin, sosyal devlet olma görevinin bir sonucu olarak, katkısı görmektedir.

Asgari Ücret, bir anlamda ülkede uygulanmakta olan ekonomik ve sosyal politikaların önemli bir göstergesi, siyasal iktidarın çalışanlara yaklaşımının yansıması niteliğindedir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu çalışmalarında işçi kesimi olarak;

- Anayasada yer alan "geçim şartları" yaklaşımının dikkate alınmasını;
- İşçinin ailesi ile birlikte günün eko-

nomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir tutarın esas olmasını;

- İşçinin ve ailesinin harcama kalıbının esas alınması ve hesaplamalarda Türkiye İstatistik Kurumu verilerinin kullanılmasını;

- Bilimsel verilerle hesaplanan net tutarın işçinin eline geçmesinin sağlanmasını;

- Sanayi/tarım ve yaş, cinsiyet ayrımı yapılmadan ulusal düzeyde tek olmasını;

- İşçilerin arasında nitelik, kıdem, işin mahiyeti gibi ekonomik amaçlı değerlendirmelerin tümünden bağımsız olarak ele alınmasını, ekonomik ölçülerin ötesinde sosyal bir ücret olarak kabul edilmesini;

- İşçinin satın alma gücünün ileriye dönük olarak korunabilmesi için gerekli bir iyileştirmenin ayrıca ilave edilmesini;

- Belirleme yapılırken en düşük devlet memuru maaşının dikkate alınmasını;

- Gelir dağılımında adaleti sağlamaya yönelik olarak ayrıca refahtan pay içermesini,

talep ettik ve savunduk.

Savunduğumuz bu görüşlerin büyük bir bölümü Komisyon çalışmalarında dikkate alınmamıştır. Bunun sonucu, belirlenen asgari ücret düzeyi yetersiz ve ülkenin bugünkü koşullarında "insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi" sağlamaktan yine uzak kalmıştır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun işveren-hükümet kesimi temsilcilerinin oy çoğunluğuyla belirlenen asgari ücrette, gerek miktar ve gerek belirleme yöntemi açısından yukarıda sıraladığımız gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz ve işçi kesimi olarak muhalif kalıyoruz."

YURT'tan

TÜRK-İŞ'ten İş Cinayetleri İçin 1 Dakikalık Saygı Duruşu

Elbistan Termik Santrali'nde Göçük

Asgari Ücretlinin Vergi Kesintisi Bir, Sigorta Kesintisi ise İki Aylık Ücretine Karşılık Geliyor

Kayıtdışı İstihdam 10 Milyona Dayandı

Cari Açık Yüzde 27,1 Arttı

Türkiye Kadın - Erkek Eşitliğinde Avrupa Ülkeleri Arasında Sonuncu

TÜİK'in Araştırmasına Göre Altı Kişiden Biri Yoksul

Kart Borcunu Ödeyemeyen Nakit Çekemeyecek

OECD: Türkiye Ekonomisi Büyüyor, Ama Açığa Dikkat!

SGK Bilgilerine Şifreli Erişim Dönemi

TÜRK-İŞ Açlık ve Yoksulluk Sınırı Açıklandı

TÜRK-İŞ'ten İş Cinayetleri İçin 1 Dakikalık Saygı Duruşu

Ankara Ostim'de 3 Şubat 2011 tarihinde meydana gelen patlamalarda 20 işçi hayatını kaybetti, çok sayıda işçi de yaralandı. TÜRK-İŞ, çalışma koşullarına dikkat çekmek ve iş kazaları sonucunda hayatlarını kaybeden işçileri anmak amacıyla 8 Şubat 2011 Salı günü saat 11.00'de Türkiye çapında tüm işyerlerinde 1 dakikalık saygı duruşu eylemi düzenledi.

Ankara'da ki en önemli sanayi alanı olan Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezi'nde 3 Şubat 2011 tarihinde meydana gelen patlamalarda 20 işçi hayatını kaybetti, çok sayıda işçi de yaralandı. Sabah saatlerinde jeneratör fabrikasında oksijen tüpleri infilak etti. Akşam saatlerinde ise tiner ve otomobil boyası imal eden işletmede patlama oldu. Patlama komşu iş yerlerinde de büyük hasar yarattı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ Yöneticileri ve TÜRK-İŞ'e bağlı bazı sendikaların başkanları ve

yöneticileri patlamaların gerçekleştiği bölgeye bir ziyaret yaparak gelişmelerle ilgili bilgi aldı. Kumlu burada yaptığı açıklamada olayların sorumlularının bir an önce belirlenmesini isteyerek "İş Cinayeti" niteliği taşıyan bu tür kazaların bir daha yaşanmamasını diledi.

TÜRK-İŞ'ten Açıklama

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, OSTİM'de meydana gelen patlamalarla ilgili bir açıklama yaptı. Yönetim Kurulu açıklamasında şunlara yer verildi:

"Günümüzde özelleştirme, taşeron-

laştırma, sendikasızlaştırma ve esnek çalışma biçimleri Türkiye'de sağlıksız ve güvenli bir çalışma hayatını işçilerimize dayatmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı ekonominin var olduğu bir yapıda, çalışanların hakları geriletilmekte, esnek, güvenli, güvencesiz, sigortasız ve kaçak işçi çalıştırma her geçen gün yaygınlaşmaktadır.

Küreselleşen dünyada her alanda maliyetlerin düşürülmesi temel hedef haline gelmiştir. Maliyetlerin ilk düşürüldüğü alan ise, iş sağlığı ve güvenliği alanıdır. Günümüzde açlık ve iş kazası riski arasında tercih yapmaya zorlanan insanlarımız, işletme belgesinin olmadığı, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin yeterince yerine getirilmediği ortamlarda çalışmak zorunda bırakılmakta; ölüm, sakat kalma ve meslek hastalıklarına yakalanma riskiyle karşı karşıya bırakılmaktadır.

Nitekim, son yıllarda Davutpaşa'daki patlamadan başlayarak, Tuzla tersanelerinde, Bursa'nın Mustafakemalpaşa, Balıkesir'in Dursunbey, Zonguldak'ın Karadon maden ocaklarında meydana gelen iş kazalarında onlarca işimizin hayatlarını kaybetmesinin ardından, dün sabah ve akşam saatlerinde OSTİM ve İvedik Organize Sanayi Bölgesi'nde meydana ge-

len patlamalar sonucunda yapılan açıklamalara göre şu ana kadar 20 işçi hayatını kaybetmiş, 40'ın üzerinde işçimiz ise yaralanmıştır. Patlamaların tedbirsizlik, ihmâl ve gerekli önlemlerin alınmadığı sonucunda gerçekleştiği tespitlerinin ağırlık kazandığı göze alındığında ise, yaşanan can kayıpları için "iş kazası" yerine "iş cinayeti" tanımlaması yapmak daha doğru olacaktır.

SGK'nın Ocak 2011'de açıklanan son verilerine göre, iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda 2008 yılında 866 işçimiz hayatını kaybederken, bu sayı 2009 yılında 35.2 oranında artmış, 1.171 işçimiz hayatını kaybetmiştir. Bu verilerin yalnızca sigortalıları kapsadığı, buna karşılık toplam istihdamın yaklaşık 22.5 milyon kişi olduğu düşünülürse, gerçekte iş kazaları ve buna bağlı olarak ölümlerin çok daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. 2009 yılında inşaatta 156, madende 19 ve metal işkolunda 32 işçi hayatını kaybederken, 781 kişi ile en yüksek ölümlü iş kazası sayısının "bilinmeyen" kategorisinde görülmesi SGK verilerindeki ciddi eksikliğin yanı sıra insana değer verilmediğini ortaya koymaktadır.

Ülkemizin ölümlü iş kazalarında dünyada birinci sırada yer alması içinde bulunduğumuz durumun vahameti açısından çarpıcıdır.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün hazırladığı "Güvenlik Kültürü Raporu"na göre, meslek hastalıklarının tümü, iş kazalarının yüzde 98'i önlenabilir kazalardır. ILO'ya göre iş kazaları ve meslek hastalıkları kader değildir. Konfederasyonumuz insanlık dışı çalışma koşullarının ortadan kaldırılmasını, artık iş kazaları sonucunda işçi ölümlerinin kader olmaktan çıkarılmasını talep etmektedir. Konfederasyonumuz, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının sorunlu bir yapı olmaktan kurtarılmasını, uygulamanın etkili olmasını talep etmektedir. Konfederasyonumuz gündemde olan İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın bir an önce çıkarılmasını, ILO'nun başta inşaat, maden, tarım ve denizcilik işkolları olmak üzere tüm uluslararası sözleşmelerinin onaylanmasını, iş sağlığı ve güvenlik önlemlerinin işkolu, işletme büyüklüğü, işçi sayısı gibi hiçbir sınırlama yapmadan tüm işçiler için koruma sağlanmasını ta-

lep etmektedir.

Konfederasyonumuz, Avrupa Birliği iş sağlığı ve güvenliği yaklaşımı göz önüne alındığında, iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerine doğrudan ve dolaylı katılan ve İş sağlığı ve güvenliği sisteminde rol alan devletin, ilgili kurumların, işverenlerin, sosyal tarafların, meslek birlik ve odalarının iletişim, eşgüdüm, politikalar planlama ve organizasyon konularında ortak çalışmaları önündeki dağınıklığın giderilmesini, iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarını teşvik eden, çalışmalara katkı sağlayan ve birbirini tamamlayan bir yapının kurulmasını, işyeri denetimlerinin eksiksiz yerine getirilmesini talep etmekte, işyerlerinin mezar olmaktan çıkarılmasını istemektedir.

TÜRK-İŞ topluluğu, patlamalarda hayatını kaybeden işçilerimize Tanrı'dan rahmet, ailelerine başsağlığı, yaralanan işçilerimize acil şifalar dilemektedir."

TÜRK-İŞ'ten 1 Dakikalık Saygı Duruşu

TÜRK-İŞ, çalışma koşullarına dikkat çekmek ve iş kazaları sonucunda hayatlarını kaybeden işçileri anmak amacıyla 8 Şubat 2011 Salı günü saat 11.00'de Türkiye çapında tüm işyerlerinde 1 dakikalık saygı duruşu yaptı. Eylem Ankara'da TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde gerçekleştirildi. İşçilerin katılımı ile gerçekleştirilen eylemde bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, şunları söyledi:

"Bugün burada iş cinayetlerinde kaybettığımız arkadaşlarımızı, en son da OSTİM'de yitirdiğimiz 20 arkadaşımızı anmak, iş cinayetlerine neden olan kural-sızlıkları protesto etmek için toplandık.

Günümüzde özelleştirme, taşeronlaştırma, sendikasızlaştırma ve esnek çalışma biçimleri Türkiye'de sağlıksız ve güvenliksiz bir çalışma hayatını işçilerimize dayatmaktadır.

Ülkemizde kayıt dışı ekonominin var olduğu bir yapıda, çalışanların hakları getirilmekte, esnek, güvenliksiz, güvencesiz, sigortasız ve kaçak işçi çalıştırma her geçen gün yaygınlaşmaktadır.

Küreselleşen dünyada her alanda maliyetlerin düşürülmesi temel hedef haline

gelmiştir. Maliyetlerin ilk düşürüldüğü alan ise, iş sağlığı ve güvenliği alanıdır.

Günümüzde açlık ve iş kazası riski arasında tercih yapmaya zorlanan insanlarımız, işletme belgesinin olmadığı, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmadığı ortamlarda çalışmak zorunda bırakılmakta; ölüm, sakat kalma ve meslek hastalıklarına yakalanma riskiyle karşı karşıya bırakılmaktadır.

Nitekim, son yıllarda Davutpaşa'daki patlamadan başlayarak, Tuzla tersanelerinde, Bursa'nın Mustafakemalpaşa, Balıkesir'in Dursunbey, Zonguldak'ın Karadon maden ocaklarında meydana gelen iş kazalarında onlarca işçimizin hayatlarını kaybetmesinin ardından, 3 Şubat 2011 günü sabah ve akşam saatlerinde OSTİM ve İvedik Organize Sanayi Bölgesi'nde meydana gelen patlamalar sonucunda 20 işçi hayatını kaybetmiş, 50'nin üzerinde işçimiz ise yaralanmıştır.

Patlamaların tedbirsizlik, ihmâl ve gerekli önlemlerin alınmadığı sonucunda gerçekleştiği tespitlerinin ağırlık kazandığı göze alındığında ise, yaşanan can kayıpları için "iş kazası" yerine "iş cinayeti" tanımlaması yapmak daha doğru olacaktır. TÜRK-İŞ, bu görüş ve yaklaşım çerçevesinde çalışma koşullarına dikkat çekmek ve iş kazaları sonucunda hayatlarını kaybeden işçilerimizi anmak amacıyla bugün (8 Şubat 2011 tarihinde) tüm işyerlerinde 1 dakikalık saygı duruşu yapmaktadır.

Değerli Arkadaşlarım,

Biz artık toprak altında, çöken binaların enkazında can bırakmak istemiyoruz...

Biz artık sabah evden çıkan kardeşlerimizin güven içinde çalışıp, akşam evlerine sağ salım dönmelerini istiyoruz.

Biz artık çocuklarımızın iş cinayetlerine kurban verdikleri babalarının annelerinin arkasından ağlamasını, çok basit önlemler alınmadığı için öksüz yetim kalmasını istemiyoruz.

Biz artık bu tarifsiz acıların yaşanmasına bir son verilmesini istiyoruz.

YURT'tan •

Değerli Arkadaşlarım,

Hükümetlerin öncelikli görevi çalışanların can güvenliğini sağlamakken, çalışanların hak ve çıkarlarını, korumak geliştirmekken, bugün yapılan bunun tam tersidir. Bir tarafta insanlarımız çalıştıkları iş yerlerinde canlarını kaybederken, diğer yandan çalışanların hak ve çıkarlarını geriye götürecek düzenlemeler yapılmaktadır. Torba yasada yer alan hükümler ayan beyan hak kayıplarımızı içerirken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, sendikaları işçilere “yanlış bilgi vermekle” suçlamaktadır.

Hepiniz biliyorsunuz.

Torba Yasa Tasarısı gündeme geldiğinden beri, emek ve meslek örgütleri ayakta.

Hepimiz tasaridaki sakıncalı maddeleri bir bir sıralayıp, itirazlarımızı dile getiriyoruz.

Bir konunun altını çizmek istiyorum, biz emek ve meslek örgütleri olarak Torba Yasadaki sakıncalı maddeleri belirlerken bunu bir masanın etrafına oturup hep birlikte yapmadık. Her örgüt çalışmasını kendi yaptı ve kamuoyuna açıkladı. Ama her bir çalışma teker teker incelendiğinde görülecektir ki, hepimizin sakıncalı bulunduğu maddeler aynı.

Neden aynı?

Çünkü aklın yolu bir.

Çünkü tasaridaki emek aykırı hükümleri görebilmek için münecim olmaya gerek yok.

Ama Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı çıkıp ne diyor?

Diyor ki, “Bu tasarıyla ilgili sendikalar işçileri yanıltıyor”

Tek tek sıraladığı hükümleri olumlu hale getirebilmek için de bin dereden su getiriyor.

Benim buradan sayın Bakan'a bir sorum var. Sayın Bakan, hadi TÜRK-İŞ işçileri yanılttı. DİSK de mi yanılttı, KESK de mi yanılttı hatta HAK-İŞ de mi yanılttı? Profösörler, konuyla ilgili uzmanlarda mı yanılttı?

Herkes eğriyi biliyor da, bir tek sen mi doğruyu biliyorsun?

Halep oradaysa arşın da burada.

Sen bu tasarıyla İşsizlik Sigortası Fonu'na bu güne kadar hiç olmadığı kadar el uzatmıyor musun?

Yetmiyor, işsizlik sigortası fonunu işverenlerin emrine sunmuyor musun?

Yetmiyor, esnek çalışma biçimlerini yaygınlaştırmıyor musun?

Sen bu tasarıyla belediye işçilerini yerlerinden etmiyor musun?

Sen bu tasarıyla işçilerin deneme süresini uzatmıyor musun?

Stajyer işçiliği istismar edip, sağlık, sigorta haklarını kötüleştiriyor musun?

İş yeri denetimlerinde iş müfettişlerinin yanına memurları da katmıyor musun?

Bunların hepsini ve daha fazlasını da yapıyorsun. Tasarı orada, mecliste, herkes görüyor okuyor. Saklanacak hali mi var?

Hal böyleyken, kim kamuoyunu, işçileri yanıltıyor, kim?

Herkes şunu iyice kafasına kazınsın. Sendikalar işçileri yanıltmaz.

İşçiyi yanıltan biz değiliz, bizzat Sayın Bakan.

Ha yetmiyor!

İkide bir önümüze allayıp pullayıp kıdem tazminatı meselesini getiriyor. Hem de öyle bir allayıp pulluyor ki, sanırsınız hiç hak kaybı yaşanmayacak. Sanırsınız, kıdem tazminatı bugünkünden fazla ödenecek.

Yok öyle yağma Sayın Bakan, Türk halkını kandıramazsın. Burada biz varız biz!

Kıdem tazminatlarını kuşa çevirmeyi bu güne kadar hiçbir hükümet başaramadı, siz de başaramayacaksınız.

Bir de Sayın Bakan her yerde konuşuyor, diyor ki, “TÜRK-İŞ, çalışma hayatının demokratikleştirilmesini engelliyor.”

Yıllardır verdiği mücadele ile, yaptığı eylemlerle o yasaları delik deşik eden TÜRK-İŞ, çalışma hayatının demokratikleşmesine karşı çıkıyormuş...

Değerli arkadaşlarım, müzakereler boyunca uzlaşma sağlamak adına her türlü fedakarlığı yaptık. Başkanlar Kurulumuzun onaylamadığı hükümlere bile geçit verdik. Üstelik mütabakat noktasında geri adım atan da biz olmadık.

Ama konuşuyor işte. Maksat halkı, sizleri yanıltmak.

Değerli arkadaşlarım, derdimiz bir değil bin. Derdimiz saymakla bitmez. Ama bu günlerin de yarınları var. Gün olur, devran döner, herkes ektiğini biçer.

Değerli arkadaşlarım, Ostim'de kaybettığımız arkadaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Yaralılarına acil şifalar diliyorum. Duyarlılığınız, katkılarınız için sizlere teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.”

TES:İŞ: İş Cinayetlerinin Engellenmesini İstiyoruz

TES-İŞ Yönetim Kurulu, Ankara Ostim ve İvedik Organize Sanayi Bölgelerinde dün meydana gelen ve can kayıpları ile yaralanmalara neden olan patlamalarla ilgili bir açıklama yaptı. Açıklamada şöyle denildi:

“Ülkemizin gerçek gündemi olan işsizlik ve yoksulluk, ülkemizi ucuz emek cennetine çevirmekte, ekmeğe ihtiyacı olan yurttaşlarımıza iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınmadığı, işletme

belgesinin bulunmadığı ortamlarda, kayıtdışı ve güvencesiz çalışmayı dayatmakta, bu durum can kayıplarını da içeren ölümcül kazaları beraberinde getirmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin yeterince alınmadığının, denetimlerin yeterince yapılmadığının da kanıtı olan bu kazalardan sonuncusu dün Ostim ve İvedik Organize Sanayi bölgelerinde meydana gelmiştir.

Patlamaların gerçekleşmesine zemin hazırlayan nedenlerin, nedenlerle ilgili sorumluların tespiti ve gereken işlemin yapılması bu tür üzücü olayların yaşanmaması için önem taşımaktadır.

TES-İŞ topluluğu olarak iş cinayetlerinin engellenmesini istiyor, patlamalar sonucunda hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarına acil şifalar, Türk Halkı'na baş sağlığı diliyoruz.”

Elbistan Termik Santrali'nde Göçük

Kumlu: "Göçük konusunda bir kusuru olan varsa cezasız kalmayacaktır"

Kahramanmaraş Afşin Elbistan Termik Santrali B Ünitesi'nde kömür üretimi yapılan alanda bir hafta arayla iki göçük meydana geldi. 6 Şubat ve 10 Şubat 2011 tarihlerinde gerçekleşen göçük sonrası 1 işçi hayatını kaybetti. 9 işçi göçük altında kaldı.

Kahramanmaraş Afşin Elbistan Termik Santrali B Ünitesi'nde kömür üretimi yapılan alanda bir hafta arayla iki göçük meydana geldi. 6 Şubat ve 10 Şubat 2011 tarihlerinde gerçekleşen göçük sonrası 1 işçi hayatını kaybetti. 9 işçi göçük altında kaldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Afşin Elbistan Termik Santrali'ndeki göçük ile ilgili olarak heyelan bölgesini ziyaret etti. Türkiye Maden-İş Sendikası Başkanı İsmail Arslan ile birlikte kaza mahalline giden Kumlu, "Göçük konusunda kusuru ve hatası olanlar cezasız kalmayacaktır" dedi.

Kumlu'ya ziyareti sırasında Arslan'ın yanı sıra Afşin Kaymakamı Faik Arıcan, Afşin Belediye Başkanı Fazlı Aydoğan, TES-İŞ Genel Başkan Yardımcısı Hasan Tahsin Zengin, TES-İŞ Kahramanma-

raş Şube Başkanı Ö. Lütfi Ergin ve TES-İŞ Afşin Şube yöneticileri de eşlik etti. Kumlu yaptığı konuşmada şöyle dedi:

"Burada çok üzücü bir olay gerçek-

leşti. Meydana gelen göçükte bir arkadaşımız hayatını kaybetti. Ölen işçinin yakınlarına başsağlığı ziyareti için buraya gelmeye hazırlanıyorduk ikinci göçük olayı yaşandı. Göçük altında kalanların bir an önce çıkarılması için üzerimize ne görev düşüyorsa yapmak zorundayız. Hükümet olarak, yöre halkı olarak, sendikalar olarak herkes üzerine düşen görevi yapmak zorunda. Önceliğimiz bu olmalı. Hepimizin başı sağ olsun, arkadaşlarımızın ailelerine elimizden gelen desteği vereceğiz."

Kumlu, daha sonra göçükte hayatını kaybeden dozer operatörü Ruşen Demir'in babası Osman Demir ve yakınlarına başsağlığı diledi.

Kumlu, kayıp 9 kişiden Adnan Demir ve Tuğran Gökhan'ın ailelerini de ziyaret etti.

Fotoğraf: elbistaninsesi gazetesi

YURT'tan •

Asgari Ücretlinin Vergi Kesintisi Bir, Sigorta Kesintisi ise İki Aylık Ücretine Karşılık Geliyor

En düşük işçi ücreti olan asgari ücretle çalışanlar, yıl boyunca yaklaşık 3 aylık ücretlerini bulan vergi ve sigorta kesintisiyle karşı karşıya kalıyor.

TÜRK-İŞ, asgari ücretlilerin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıyı ortaya koymak amacıyla bir rapor hazırladı. Raporda, asgari ücretlilerin aylık çalışmaları karşılığı aldıkları ücretten yıl boyunca yapılan vergi ve sigorta primi kesintilerinin yüksekliğine dikkat çekildi.

Raporda, halen brüt 760.50, net 599.12 lira olarak uygulanan asgari ücretten sosyal güvenlik işçi primi, gelir vergisi, işsizlik sigortası gibi ödemeler için yüzde 21,2 oranında kesinti yapıldığı belirtildi.

Asgari ücretli bir çalışanın 2010'da bordrodan yapılan kesintiyle doğrudan toplam 542,24 lira vergi ödemek durumunda kaldığına işaret edilen raporda, dolaylı vergi olarak ödenen KDV, ÖTV ilave edildiğinde yapılan toplam vergi ödemesinin, "her türlü ölçünün üstünde ağır, dengesiz ve adaletsiz" bir noktaya ulaştığına dikkat çekildi.

Raporda, ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile işsizlik sigortası primi için asgari ücretlinin ödemek durumunda kaldığı toplam tutarın bin 340,58 olduğu ifade edildi.

Asgari ücretin net 599.12 lira olduğu dikkate alındığında, asgari ücretlilerden yıl içinde yapılan vergi kesintisi 1, sigorta kesintileri ise yaklaşık 2 aylık ücrete karşılık geliyor.

Türk-İş hazırladığı raporda bu durum da dikkate alınarak, "Asgari ücret düzeyinde gelir elde eden çalışanların içinde bulunduğu şartlar 'ekonomik zulum' olarak nitelendirilebilecek kapsam-

dadır" değerlendirmesine yer verildi.

"İşverenler Sübvansede Ediliyor"

Raporda, ayrıca hükümetin, "asgari ücretlinin durumunu düzeltmek yerine, işverenlere teşvik ve indirim yapma yolunu siyasi bir tercih olarak uygulamaya koyduğu" eleştirisinde bulunuldu.

Kayıt dışı çalışmayan ve çalıştırmayan, kurallara uygun olarak faaliyet gösteren işverene asgari ücretin maliye-

tinin Ocak 2004'te 560,1 lira olarak hesaplandığı anımsatılan raporda, ancak hükümetin, yasal düzenleme ile 1 Nisan 2004'ten itibaren yüzde 26 oranında artırılarak 577,1 liraya yükseltilmesi gereken SSK primine esas kazanç alt sınırını, artışta indirim yaparak, yüzde 20 artışla yılbaşından itibaren 549,63 lira olarak belirlediği ifade edildi. Raporda, böylece asgari ücret artışından dolayı meydana gelen maliyet farkının 46,2 lirasının hazine tarafından karşılandığı

kaydedildi.

SSK primine esas kazanç alt sınırının asgari ücrete eşitlenmesiyle yapılan iyileştirmenin kayıtlı istihdamı artırdığı yönünde bir sonuç doğurmadığına dikkat çekilen raporda, buna rağmen, Mayıs 2008'de yapılan düzenleme ile işveren prim payının 5 puan daha düşürüldüğü belirtildi. Raporda, böylece bugün itibarıyla istihdam ettiği her işçi için işverenlerin her ay 38,03 lira sübvansede edildiği vurgulandı.

"Ücretler Üzerindeki İlave Yükler Düşürülmeli"

Türkiye'nin, ücretten yapılan kesintilerin yüksekliği bakımından OECD üyesi ülkelerin başında geldiğine işaret edilen raporda, şu görüşlere yer verildi:

"Bugün ücretliler üzerinde taşınmaz boyutlarda vergi yükü bulunmaktadır. Aynı şekilde, sosyal güvenlik için kesilen prim asgari ücretli için yüksektir.

Ülkemizde istihdam vergisine dönüşen ücretler üzerindeki ilave yükler düşürülmeli ve AB ülkeleri düzeyine getirilmelidir. Ancak kıyaslama yapılırken, gerek milli gelir içindeki ücretlilerin payı ve gerek toplam satış hasılatı içinde iş gücü maliyetinin oransal ağırlığı ile ücret düzeyi de dikkate alınmalıdır.

İşverenlerin SGK'ya verdiği bildirelere göre, özel kesimde kayıtlı işçilerin ortalama brüt aylığı Temmuz 2010 itibarıyla sadece bin 163,40 lira düzeyindedir. Özel sektörde çalışanlar bakımından SGK'ya kayıtlı her 5 işçiden ikisinin prime esas kazancı asgari ücret düzeyindedir. Aynı ay itibarıyla brüt asgari ücret 760,50 liradır.

Bu ücret düzeyinden kesilen primlerle çalışanların sosyal güvenlik harcamalarının karşılanması elbette mümkün değildir. Sosyal güvenlik açıklarını gerekçe yaparak hak kayıplarını gündeme getirenlerin, öncelikle, işverenlere sağlanan sigorta primi indirimi konusundaki yaklaşımlarını gözden geçirmesi gerekmektedir."

YURT'tan •

Kayıtdışı İstihdam 10 Milyona Dayandı

İşsizlik oranının yüzde 11 olduğu 2010 yılı Kasım döneminde, istihdam edilen 22 milyon 854 bin kişiden 9 milyon 778 bininin kayıtdışı olduğu belirlendi.

Kendi Adına Çalışan 3 Milyon 96 Bin Kişi Kayıtdışı İstihdamı Kapsıyor

Kasım itibarıyla son bir yıllık dönemde kendi hesabına çalışanlar arasında kayıtdışı istihdam edilenlerin sayısı 58 bin kişilik artışla 3 milyon 96 bin oldu. Bu dönemde kendi hesabına çalışan 4 milyon 549 bin kişiden yüzde 68.1'i kayıtdışı istihdam etti. Ücretli ve yevmiyeli olarak çalışan toplam 14 milyon 127 bin kişiden yüzde 26'sını oluşturan 3 milyon 673 bin kişinin kayıt dışı çalıştığı belirlendi. İşveren olarak faaliyet gösteren 1 milyon 222 bin kişiden yüzde 23.1'ini oluşturan 282 bin kişinin de sosyal güvenlik kaydı bulunmadığı tespit edildi.

Kayıt dışı "çalışanlar" içinde en büyük grubu ücretsiz aile işçileri oluşturdu. Büyük bölümü tarım kesiminde bulunan ve standart bir istihdamdan farklı olarak tarım ya da ticaretle uğraşan ailesine yardım eden bu kişilerin toplam sayısı 2 milyon 956 bin kişi. Bunların yaklaşık yüzde 92.3'ü oranındaki 2 milyon 727 bininin sosyal güvenlik sistemine kayıtlı olmadığı görüldü. Normal bir istihdam olanağı elde edemediği için mevcut konumda yer alan bu kişilerin, ücretsiz aile işçisi şeklinde tanımlanması, Türkiye'deki işsizliğin boyutlarını da olduğundan küçük gösteriyor.

Kayıt dışı çalışanlar toplamının 4 milyon 801 bini tarımda, 4 milyon 971 bini ise tarım dışı sektörlerde bulunuyor. Tarım sektöründe sosyal güvenlikten yoksun çalışanların oranı Kasım 2009'da yüzde 85.6 iken, bu oran 2010 Kasım'ında yüzde 84.5'e geriledi. Tarım dışı sektörlerde istihdam edilenler içinde sosyal güvenlikten yoksun olanların oranı ise 2009 Kasım'ındaki yüzde 30.4'lük seviyesinden yüzde 29'a indi.

İşsizlik oranının yüzde 11 olduğu 2010 yılı Kasım döneminde, istihdam edilen 22 milyon 854 bin kişiden 9 milyon 778 bininin kayıtdışı olduğu belirlendi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden yapılan belirlemeye göre, Kasım'da istihdam edilen toplam nüfus 22 milyon 854 bin olurken, bunun 9 milyon 778 bin kişisini herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayanlar oluşturdu. Kasım 2009'da yüzde 43.9 olan kayıtdışı istihdam oranı 2010 yılının aynı döneminde 1.2 puanlık azalışla yüzde 42.8'e indi. Kasım itibarıyla son bir yıllık dönemde kayıtdışı çalışanların sayısında yaklaşık 44 bin kişilik azalış yaşandı. Kasım'da bir önceki yılın aynı dönemi-

ne göre erkek istihdamında kayıtdışılık oranı 1.4 puan gerilemeye yüzde 36.7 olurken, 16 milyon 394 bin erkek çalışanın 6 milyon 22 binini kayıtdışı çalışanlar oluşturdu. Son bir yılda erkek istihdamındaki artış 699 bin kişi olurken, kayıtdışı çalışan erkek sayısında 46 bin kişi arttı.

Kadın çalışanlar içinde kayıtdışılık oranı 1 puan azalarak yüzde 59.2'den yüzde 58.1'e geriledi. 6 milyon 460 bin kişilik kadın istihdamından 3 milyon 756 bininin kayıtdışı istihdam edildiği saptandı. Son bir yıllık dönemde istihdam edilen kadın sayısı 413 bin kişilik artış gösterirken bunun 177 bin kişinin kayıtdışı istihdam edildiği tespit edildi.

Cari Açık Yüzde 277.1 Arttı

Türkiye'nin cari işlemler açığı, 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 277,1 artış gösterdi. 2009'un 11 aylık döneminde 11 milyar 38 milyon dolar olan cari açık, 2010'un aynı döneminde 41 milyar 630 milyon dolara ulaştı.

Türkiye'nin cari işlemler açığı, 2010 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 277,1 artış gösterdi. 2009'un 11 aylık döneminde 11 milyar 38 milyon dolar olan cari açık, 2010'un aynı döneminde 41 milyar 630 milyon dolara ulaştı.

Merkez Bankasının açıkladığı Ödemeler Dengesi Bilançosu'na göre, cari açık 2010 Kasım ayında ise 5 milyar 933 milyon dolar oldu. Türkiye'nin cari işlemler hesabı 2010'un Ocak-Kasım döneminde yüzde 277,1 artışla 41 milyar 630 milyon dolara ulaştı. Kasım ayında da cari açık yüzde 225 artış gösterdi ve 5 milyar 933 milyon dolar olarak hesaplandı.

Merkez Bankası, Türkiye'nin 2010 Kasım ve Ocak-Kasım dönemine ilişkin Ödemeler Dengesi bilançosunu açıkladı. Buna göre, 2009 Kasım ayında 1 milyar 825 milyon dolar olan cari işlemler açığı, 2010 Kasım ayında 5 milyar 933 milyon dolara çıktı. 2009'un Ocak-Kasım döneminde 11 milyar 38 milyon dolar açık veren cari işlemler hesabı, 2010'un aynı döneminde 41 milyar 630 milyon dolara yükseldi, açıktaki artış yüzde 277,1'i buldu. 2009'un Ocak-Kasım döneminde 21 milyar 424 milyon dolar olan dış ticaret dengesi açığı, 2010'un aynı döneminde yüzde 128,6 artarak, 48 milyar 984 milyon dolara çıktı. Dış ticaretteki bu artış, cari açığın yükselişinde belirleyici oldu. Bu dönemde, 2009'un aynı dönemine göre ihracat (FOB) gelirleri yüzde 12,4 artarak 106 milyar 74 milyon dolara, bavul ticareti gelirleri de

yüzde 6,7 artarak 4 milyar 671 milyon dolara yükseldi. Altın dahil ithalat (CİF) harcamaları yüzde 30,9 artarak 164 milyar 921 milyon dolara ulaştı. Parasal olmayan altın kaleminde, 2009'un Ocak-Kasım döneminde 2 milyar 553 milyon dolar net giriş sağlanmışken, 2010'un aynı döneminde 434 milyon dolar çıkış gerçekleşti.

Net Turizm Geliri Azaldı

Türkiye'nin 2009'un Ocak-Kasım dönemindeki net turizm gelirleri, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7,5 azalarak 15 milyar 203 milyon dolar oldu. Hizmetler başlığının diğer önemli bir kalemi olan taşımacılık kaleminde, 2009 yılının Ocak-Kasım döneminde 1 milyar 122 milyon dolar net giriş kaydedilirken, 2010 yılının aynı döneminde sadece 150 milyon dolar giriş sağlandı. Yurtdışında yerleşik inşaat şirketlerinin yurtdışında gerçekleştirdikleri inşaat hizmetlerinden kaynaklanan net döviz girişi de aynı dönemde 903 milyon dolardan 669 milyon dolara geriledi. Yurtdışında yerleşik kişilerle gerçekleştirilen sigorta ve reasürans işlemlerine ilişkin verilerden oluşan sigorta hizmetleri kalemindeki net çıkış da 434 milyon dolar oldu. Böylece, 2009'un Ocak-Kasım döneminde toplam 15 milyar 961 milyon dolar olan Hizmetler Dengesinin fazlası, 2010 yılının aynı döneminde yüzde 17,9 azalarak, 13 milyar 91 milyon dolara geriledi.

Faiz Gideri Azalmaya Devam Ediyor

Ücret ödemeleri ve yatırım geliri kalemlerinden oluşan gelir dengesi kaleminde, 2009'un Ocak-Kasım döneminde 7 milyar 432 milyon dolar olan net çıkış, 2010'un aynı döneminde yüzde 6,6 azalarak 6 milyar 940 milyon dolar olarak gerçekleşti. Yatırım geliri kaleminin altında yer alan doğrudan yatırımlar kaleminde 2 milyar 483 milyon dolar, portföy yatırımlarında 534 milyon dolar net çıkış oldu, faizlerde ise 968 milyon

dolar gelir kaydedildi. Ocak-Kasım döneminde uzun ve kısa vadeli kredilere ilişkin faiz giderleri, bir önceki yılın aynı dönemine oranla yüzde 27,3 azalarak 4 milyar 774 milyon dolar olarak gerçekleşti. 2009'un Ocak-Kasım döneminde 1 milyar 857 milyon dolar olan cari transferler kalemindeki net giriş, geçen yılın 11 ayında 1 milyar 203 milyon dolara düştü. Alt kalemler itibariyle bu dönemde, Genel Hükümet kaleminde 442 milyon dolar, diğer sektörler kalemi altında yer alan işçi gelirlerinde 766 milyon dolar giriş kaydedildi.

Sermaye Girişinde Büyük Artış

Bir önceki yılın Ocak-Kasım döneminde 7 milyar 260 milyon dolar olan net sermaye girişi, özellikle portföy yatırımlarındaki ve "ticari ve nakit krediler ile mevduatlardan oluşan diğer yatırımlar" kalemindeki yüksek düzeyli artışın etkisiyle yüzde 424,7 artarak, 2010'nun aynı döneminde 38 milyar 100 milyon dolara yükseldi. 2009 Ocak-Kasım döneminde 6 milyar 550 milyon dolar olan doğrudan yatırımlar, 2010'nun aynı dönemde 4 milyar 889 milyon dolara geriledi. Bu dönemde portföy yatırımlarındaki yüzde 1.840 düzeyindeki

artış dikkati çekti. 2009'un Ocak-Kasım döneminde 851 milyon dolar net sermaye girişi olan portföy yatırımları, 2010'nun 11 aylık döneminde 16 milyar 514 milyon dolara ulaştı. Ticari ve nakit krediler ile mevduatlardan oluşan "diğer yatırımlar" kaleminde önceki yılın Ocak-Kasım döneminde 1 milyar 302 milyon dolar net çıkış gerçekleşmişken, bu yılın aynı döneminde 28 milyar 48 milyon dolar net giriş oldu. Net hata noksan kaleminde, 2009'un Ocak-Kasım döneminde 3 milyar 778 milyon dolar olan döviz fazlası, bu yıl 3 milyar 530 milyon dolar oldu.

Türkiye Kadın-Erkek Eşitliğinde Avrupa Ülkeleri Arasında Sonuncu

Dünya Ekonomik Forumu, 2010 'Cinsiyetlerarası Küresel Fark Raporu'nu açıkladı. Dünya Ekonomi Forumu'nun 2010 yılı raporuna göre, Türkiye kadın erkek eşitliğinde Avrupa ülkeleri arasında sonuncu olurken dünya ülkeleri arasında da 134 ülke içinden 126'ncı oldu

Cenova merkezli Dünya Ekonomi Forumu, 2010 yılı cinsiyetler arası fark raporunu sundu.

Rapor, dünya ülkelerini, ekonomik katılım, eğitim düzeyi, sağlık ve ortalama ömür ve politik güç olmak üzere dört alanda değerlendirmeye aldı.

Türkiye 134 ülke arasında 126'ncı

Türkiye, Avrupa ülkeleri arasında sonuncu olurken, genel sıralamada ise 126. oldu. Yani neredeyse sonunda.

Bu değerlendirmeye göre Türkiye, kadın erkek eşitliği konusunda bir kere daha başarısız oldu. İran, Hindistan, Malezya, Birleşik Arap Emirlikleri ve neredeyse tüm Afrika ülkelerinden geride kaldı.

Türkiye'nin ayrıntılı raporu:

Türk kadınının ortalama evlilik yaşı 23. Kadın başına düşen doğum sayısı ise 2.10. Türkiye'de kadın ve erkek sayısı arasında ise sadece %1'lik bir fark var.

Türk kadınının iş gücüne katılımı sadece %26'lık bir oranla sınırlı. Türk kadının kazandığı para, gelirin sadece %5'ini oluşturuyor.

Okuma yazma oranı ise bir önceki rapora göre yükselmiş, Türk kadının %81'i okuma yazma biliyor. Erkeklerin

ise %96'sı...

Türk kadını ortalama ömürde erkeği solluyor. Kadınların ortalaması 67 iken, erkeklerinki 64.

Politik katılım

Politik katılımı ise Türk kadını oldukça gerilerde. Meclisteki kadın oranı %9, bakanlık pozisyonundaki kadın oranı %8, ve son 50 yılda sadece 3 yıl bir kadın başbakanlık yapmış.

Sosyal haklar

Annelik konusuna gelince, sosyal haklar konusunda hala sorunlar var.

Doğum izni esnasında anneler aylık gelirlerinin toplam %67'sini alabiliyorlar. Doğum yapan kadınların %83'ü doktor kontrolü altındayken, her 100.000 ka-

dından 44'ü doğum sırasında hayatını kaybediyor. Kadınların %29'u evlilik dışı doğum yapıyor.

Anaerik gelenek hesabı Türkiye'de yapılamıyor, çünkü ülkede ataerik sistem hakim. Kadınların birden fazla erkekle evlenmesi mümkün değil. Aynı zamanda, kadına yönelik şiddete karşı yaptırımlar yetersiz, buna karşı alınan

yargı kararları hesabı, rapora göre, değerlendirmesi yapılamayacak kadar az bulunuyor.

Rapora Göre Dünya Ülkeleri

Rapora göre Kuzey Avrupa ülkeleri, İzlanda (1), Norveç (2), Finlandiya (3) ve İsveç (4), dünya üzerinde kadın-erkek arasında en büyük eşitliği sağlamaya devam ediyor.

134 ülke üzerinde araştırma yapılarak hazırlanan rapora göre Asya ülkelerinden Yeni Zelanda 5. sırada yer alırken Çin 61, Japonya ise 94. sırada. Malezya'nın 98. olduğu sıralamada, İran 123. ve Pakistan 132. oldu.

Orta Doğu'da İsrail birinci

Orta Doğu ülkeleri arasında ise genel sıralamada 52. olan İsrail 1. sırada yer alıyor. Lübnan 116, Suriye 124, Suudi Arabistan ise 129. sırada.

Sıralamada geçen yıla göre 12 sıra atlayan ABD 19, Kanada ise 20. sırada yer alıyor.

Avrupa ülkelerindeki tablo ise şaşırtıcı. Kadın erkek eşitliği sıralamasında İspanya 11, Almanya 13, İngiltere 15, Rusya 45 ve Fransa 46. oldu. Komşu Yunanistan 58. olurken, Ermenistan 84. sıraya yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun son olarak yayımladığı 2009 yılı yoksulluk araştırması, krizin teğet geçmediğini bir kez daha gözler önüne serdi. Türkiye'de yoksulluk oranı, 2009 yılında, bir önceki yıla göre 0,97 puan artarak yüzde 18,08'e yükseldi. Yoksulluk oranı 2008 yılında yüzde 17,11 düzeyindeydi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "2009 Yoksulluk Çalışması Sonuçlarını" açıkladı.

Buna göre, 2009 yılında Türkiye'de fertlerin yaklaşık yüzde 0,48'i yani 339 bin kişi sadece gıda harcamalarını içeren açlık sınırının, yüzde 18,08'i de yani 12 milyon 751 bin kişi ise gıda ve gıda dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırının altında yaşıyor. 2008 yılında bu oranlar sırasında yüzde 0,54 ve yüzde 17,11 idi.

Günlük harcama 1 doların altında

Türkiye'de kişi başı günlük harcaması, satınalma gücü paritesine göre 1 doların altında kalan fert bulunmuyor. Buna karşın satınalma gücü paritesine göre kişi başı günlük 2,15 dolar olarak tanımlanan yoksulluk sınırı altında bulunan fert oranı yüzde 0,22, yoksulluk sınırı 4,3 dolar olduğunda yoksul fert oranı ise yüzde 4,35 olarak tahmin edildi.

2009 yılında 4 kişilik hanenin aylık açlık sınırı 287 lira, aylık yoksulluk sınırı ise 825 lira tahmin edildi.

Kırsal yerleşim yerlerinde yaşayanlarda 2008 yılında yüzde 34,62 olan yoksulluk oranı 2009 yılında yüzde 38,69'a yükselirken, kentsel yerlerde yaşayanların yoksulluk oranı yüzde 9,38'den yüzde 8,86'ya düştü.

Hane halkı büyüklüğü yoksulluk riskini artırıyor

TÜİK araştırmasına göre, 2009 yılında hanehalkı büyüklüğü 3 veya 4 kişi olan hanelerde bulunan fertlerin yoksulluk oranı yüzde 9,65 olurken, 7 ve daha

TÜİK'in Araştırması'na Göre Altı Kişiden Biri Yoksul

fazla olan hanelerde fertlerin yoksulluk oranı yüzde 40,05 olarak hesaplandı. 7 ve daha fazla kişiden oluşan hanelerden kentsel yerlerde oturanlar için yoksulluk riski yüzde 25,21 iken, kırsal yerlerde bu oran yüzde 54,06 oldu.

Hanehalkı türüne göre çocuklu çekirdek ailede bulunan fertlerin yoksulluk oranı yüzde 15,98 olurken, çocuksuz çekirdek ailelerdeki fertlerde bu oran yüzde 9,86'ya düştü. Ataerkil veya geniş ailelerdeki fertler için yoksulluk oranı ise yüzde 24,48 olarak tahmin edildi. Kentsel yerlerde çocuklu çekirdek ailede yaşayan fertlerin yoksulluk riski yüzde 8,47 iken, kırsal yerlerde bu oran yüzde 39,71'e yükseliyor.

Eğitim durumu yükseldikçe yoksul olma riski azalıyor

2009 yılında okur-yazar olmayan veya bir okul bitirmeyenlerde yoksulluk oranı yüzde 29,84 olurken, ilköğretim mezunlarında bu oran yüzde 15,34, lise ve dengi meslek okulları mezunlarında yüzde 5,34, yüksekokul, fakülte ve üstü mezuniyete sahip fertlerde yüzde 0,71 oldu. İlköğretime başlamamış olan 6 yaşından küçük çocukların yoksulluk riski ise yüzde 24,04.

2009 yılında ücretli-maaşlı çalışanlarda yoksulluk oranı yüzde 6,05 iken, yevmiyeli çalışanlarda bu oran yüzde 26,86, işverenlerde yüzde 2,33, kendi hesabına çalışanlarda yüzde 22,49 ve ücretsiz aile işçisi olanlarda ise yüzde 29,58 oldu.

En yüksek yoksulluk riskine sahip olan tarım sektöründe çalışanlarda yoksulluk oranı, 2008 yılında yüzde 37,97 iken, 2009 yılında yüzde 33,01 olarak tahmin edildi. Sanayi sektöründe çalışanlarda 2009'da yoksulluk oranı yüzde 9,63 olarak hesaplanırken, bu oran hizmet sektöründe çalışanlarda yüzde 7,16 olarak tahmin edildi. 2009 yılında ekonomik olarak aktif olmayan fertlerin yoksulluk oranı yüzde 14,68 ve iş arayan fertlerin

yoksulluk oranı yüzde 19,51 olarak hesaplandı.

TÜİK Araştırması'na göre Türkiye'de hanehalkı fertlerinin ekonomik faaliyet durumuna göre yoksulluk oranları 2008 ve 2009 yıllarında şöyle:

EKONOMİK FAALİYET DURUMU		
Fert Yoksulluk Oranı (Yüzde)		
	2008	2009
Toplam	17,11	18,08
15 ve daha yukarı yaştaki fertler	14,39	15,27
İstihdamdaki Fertler	14,82	15,37
İş Arayanlar	17,78	19,51
Ekonomik Olarak Aktif Olmayanlar	13,73	14,68
15 Yaşından Küçük Fertler	24,43	25,77
6 Yaşından Küçük Fertler	22,53	24,04

YURT'tan •

Kart Borcunu Ödeyemeyen Nakit Çekemeyecek

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), kredi kartı kullanımına ilişkin yeni düzenlemelere gitti. 'Banka Kartları ve Kredi Kartları Yönetmeliği'ndeki değişiklik Resmî Gazete'de yayımlandı. Düzenlemeye göre, kredi kartı borcunu üç kez yarısından az ödeyenler aynı kartla nakit çekemeyecek.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), kredi kartı kullanımına ilişkin yeni düzenlemelere gitti. 'Banka Kartları ve Kredi Kartları Yönetmeliği'ndeki değişiklik Resmî Gazete'de yayımlandı. Düzenlemeye göre, kredi kartı borcunu üç kez yarısından az ödeyenler aynı kartla nakit

çekemeyecek. Bu durumdaki kişilere ait kredi kartlarının limiti dönem borcunun tamamının ödenmesine kadar yükseltilmeyecek. Ancak yönetmeliğin bu maddesi 6 ay sonra yürürlüğe girecek. Halihazırda yüzde 20 olarak uygulanan kredi kartı asgari ödeme tutarı ise yüzde 40'a kadar çıkarılabilecek.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) kredi kartı kullanımına ilişkin yeni düzenlemeleri içeren Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmeliği'ni değiştirdi. Yeni yönetmelikle asgari ödeme tutarları ile ilgili eski ve yeni kredi kart-

ları olmak üzere iki farklı düzenlemeye gidildi. Buna göre limiti 15 bin liraya kadar olan kredi kartlarının asgari ödemesi dönem borcunun yüzde 25'inden az olamayacak. Limiti 15 bin liradan 20 bin liraya kadar olan kredi kartları için asgari ödeme miktarı, dönem borcunun en az yüzde 30'u kadar olacak. Limiti 20 bin lira ve üzerinde olan kredi kartları için ise asgari ödeme tutarı, dönem borcunun yüzde 40'ından az olamayacak. Yeni verilen kredi kartlarında ise kullanım başlangıcı tarihinden itibaren bir yıl sürenin dolmasına kadar dönem borcunun yüzde 40'ı asgari ödeme tutarı olarak belirlendi. Bütün bankalar bu tutarlardan az olmamak üzere asgari ödeme tutarlarını belirleyecek.

Yönetmeliğe göre yeni verilecek kre-

di kartları hariç olmak üzere asgari ödeme oranları iki yıla kadar, kredi kartı limitine göre en az yüzde 22 ila en çok yüzde 35 oranında kademeli olarak artırılabilecek. Değişiklikle şubeler vasıtasıyla yapılan kart iptaline ilişkin taleplerde, bu talebin hangi tarihte alındığına dair şube yetkililerince imzalanmış bir belge veya doldurulan iptal talep formunun bir örneğinin müşteriye verilmesi mecburi hale getirildi. Bir takvim yılı içinde kredi kartı borcunu 3 defa dönem borcunun yarısından az ödeyen müşterinin nakit çekim hakkı ortadan kalkacak. Bu durumdaki kişilere ait kredi kartlarının limiti dönem borcunun tamamının ödenmesine kadar yükseltilmeyecek. Yönetmeliğin nakit çekimiyle ilgili maddesi 6 ay sonra yürürlüğe girecek. Asgari ödeme tutarları ve diğer mad-

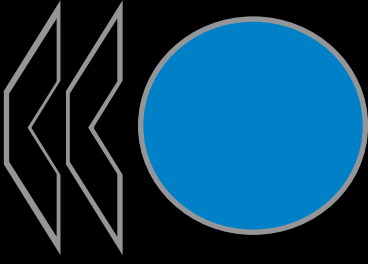
deleri ise 18 Aralık 2010 tarihinden itibaren yürürlüğe girdi.

Merkez Bankası Tebliği'ne göre aylık azami akdi faiz oranı Türk Lirası için yüzde 2,26, dolar için yüzde 2,02 ve Euro için yüzde 1,90 olarak belirlendi. Aylık azami gecikme faizi ise Türk Lirası için yüzde 2,76, dolar için yüzde 2,52 ve Euro için ise yüzde 2,40 olarak tespit edildi.

Tüketici kredilerinde artış var

MEVDUAT bankalarında tüketici kredileri ve kredi kartları tutarı 2010 yıl sonu itibarıyla 2009 yıl sonuna göre 41 milyar 811 milyon 104 bin lira artışla 168 milyar 167 milyon 777 bin lira oldu. Merkez Bankası verilerine göre, bu tutarın 124 milyar 935 milyon 513 bin lirası tüketici kredilerinden, 43 milyar 232 milyon 264 bin lirası bireysel kredi kartlarından oluştu. 2009 yıl sonunda tüketici kredileri 90 milyar 582 milyon 906 bin lira, bireysel kredi kartları 35 milyar 773 milyon 767 bin lira düzeyindeydi. 31 Aralık 2010 itibarıyla konut kredileri 57 milyar 255 milyon 517 liraya, taşıt kredileri 5 milyar 348 milyon 838 bin liraya, diğer krediler 62 milyar 331 milyon 158 bin liraya yükseldi. 2009 yılı sonu itibarıyla konut kredileri 42 milyar 554 milyon 79 bin lira, taşıt kredileri 4 milyar 182 milyon 440 bin lira, diğer krediler 43 milyar 846 milyon 387 bin liraydı. 2010 yıl sonu rakamlarına göre, tüketici kredilerinin 46 milyar 313 milyon 818 bin lirası kamu bankaları, 54 milyar 877 milyon 714 bin lirası özel bankalar, 23 milyar 743 milyon 981 bin lirası ise yabancı bankaları içeriyor. 31 Aralık 2010 itibarıyla, TL cinsinden bireysel kredi kartları tutarının 19 milyar 147 milyon 367 bin lirası taksitli, 24 milyar 33 milyon 896 bin lirası ise taksitsiz kredi kartından oluştu. Bu arada, bankalardaki tüketici kredileri ve kredi kartı tutarı, 24 Aralık 2010 tarihi itibarıyla 165 milyar 39 milyon 108 bin lira, 17 Aralık 2010 tarihi itibarıyla 163 milyar 698 milyon 700 bin lira düzeyindeydi.

OECD : Türkiye Ekonomisi Büyüyor, Ama Açığa Dikkat!

***Ekonomik İşbirliği ve
Kalkınma Örgütü'nün
(OECD) 2010 Yılı İkinci
Dönem Ekonomik Görünüm
Raporu'nda, Türkiye
ekonomisinin 2011 yılında
yüzde 5.3 ve 2012 yılında
ise yüzde 5.4 büyüyeceği
öngörüldü.***

OECD'nin 2010 yılı ikinci dönem Ekonomik Görünüm Raporu'nun Türkiye bölümünde, gayri safi yurtiçi hasıladaki (GSYH) artış oranlarının 2011'de yüzde 5'i aşmasının beklendiği kaydedildi. Raporda büyüme karşısındaki risklere de dikkat çekilerek, Türkiye'nin iş döngüsünün, dış çevre ve ihracat performansı konusunda çok yüksek hassasiyet taşıdığı, bu konularda da riskler bulunduğu belirtildi.

Rekabet edebilirlik ve istihdamın toparlanması durumunda, yatırım ve büyümenin daha da güçlü olacağı belirtilen raporda, buna karşılık makroekonomik belirsizliklerin artmasının ya da uluslararası rekabet edebilirliğin duraksamasının ekonomik genişlemeyi zayıflatabileceği üzerinde duruldu.

Cari açık artar

Yetkililerin, para ve mali politikaların aşama aşama sıkılaştırılmasının belirttiği, Orta Vadeli Ekonomik Programın da açıklandığı ifade edilen raporda, devam eden yapısal reformların verimliliği ve formal sektörde istihdamı artırmasının, daha dengeli ve sürdürülebilir büyümenin devamına yardımcı olacağı belirtildi. Raporda, GSYH büyümesinin iç ve dış talebin etkisiyle 2010 yılında çok güçlü olduğu vurgulanarak, buna karşılık, ihracat ve sanayi üretiminde yavaşlama yaşanabileceği işaret edildi.

OECD'nin tahminlerine göre Türkiye 2011'de 5.3 ve 2012 yılında ise yüzde 5.4 büyüme kaydedecek. 2012 yılına kadar Türkiye'nin cari işlemler açığının artacağı tahminine yer verilen raporda, Türkiye'nin cari işlemler açığının GSYH'ya oranının bu yıl yüzde 5.7 ve 2012 yılında da yüzde 6.3 olmasının beklendiği kaydedildi.

Rapora göre, işsizlik oranı da 2011'de 11.7 ve 2012 yılında ise yüzde 11 olacak. OECD tahminlerine göre, Tüketici Fiyatları Endeksi ise bu yıl yüzde 6.9'a, 2012 yılında ise yüzde 6.4'e inecek.

'Dünya ekonomisi yavaş toparlanıyor'

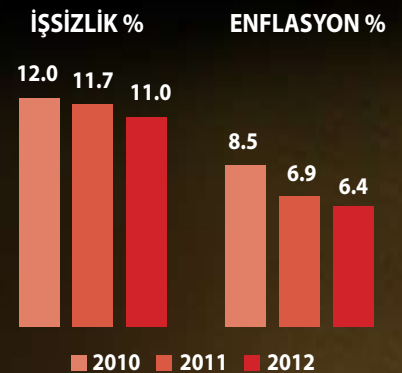
OECD Ekonomik Görünüm Raporu'nda, dünya ekonomisinin 2011 yılında yüzde 4.2 ve 2012 yılında da yüzde 4.6 büyümesinin beklendiği bildirildi. OECD Mayıs tahminlerinde 2011 yılı için yüzde 4.5 büyüme öngörülmüştü.

OECD'nin yılda iki kere yayımlanan Ekonomik Görünüm Raporu'nda, küresel kur gerilimi ve Avrupadaki olası borç krizleri gibi çeşitli faktörlerin, görünümün ileride aşağı doğru revize edilmesine sebep olabileceği üzerinde duruldu.

OECD raporunda, birçok ülkedeki deflasyon riski konusunda uyarıda bulunulurken, bu riskin görece düşük olduğu, ancak tamamen kaybolmadığı ifade edildi.

Ekonomik Görünüm Raporuna göre, Yunanistan ekonomisinin 2011 yılında yüzde 2,7 küçülmesi bekleniyor. 2012 yılında ise Yunanistan ekonomisinin yüzde 0,5 büyüyeceği öngörülmüyor. İrlanda ekonomisi 2011 yılından itibaren toparlanarak 2011'de yüzde 1,5 ve 2012 yılında yüzde 2,5 büyüme kaydedecek. İngiltere ekonomisi bu yıl yüzde 1,7 ve 2012 yılında ise yüzde 2 büyüyecek.

İşte OECD'nin Türkiye Öngörülleri

SGK Bilgilerine Şifreli Erişim Dönemi

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), sigortalıların çeşitli bilgilerine internetten TC Kimlik Numarası ile ulaşılmasına yönelik uygulamayı, "Kişisel verilerin korunması" amacıyla, e-devlet kapısı üzerinden kişisel şifrelerle ulaşılması şeklinde devam ettirecek.

Sosyal Güvenlik Kurumu, sigortalıların çeşitli bilgilerine internetten TC Kimlik Numarası ile ulaşılmasına yönelik uygulamayı, "kişisel verilerin korunması" amacıyla, e-devlet kapısı üzerinden kişisel şifrelerle ulaşılması şeklinde devam ettirecek.

SGK Başkanı Emin Zararsız, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Türkiye'nin e-devlet uygulamalarına başlangıçta çok hızlı bir giriş yaptığını ve ciddi mesafeler aldığını, ancak uygulamaların istenilen hızda gitmediğini söyledi.

E-devlet liginde yapılan sıralamalarda Türkiye'nin başlangıçta yüksek yerlerde yer aldığına işaret eden Zararsız, bu konuda bir duraksama dönemi-ne girildiğini belirtti.

E-devlet uygulamalarında neredeyse uygulamaların yarıya yakınının sosyal güvenlik kuruluşlarının yaptığı hizmetlerden oluştuğuna dikkati çeken Zararsız, kurum sayfasından çeşitli hizmetlere ulaşılmasına yönelik çalışmaların devri ve erişimin şifreli hale getirilmesi konusunda karar alırken, Türkiye'nin e-devlet uygulamalarına ciddi bir katkı yapmayı ve hiçbir zaman ihmal edilmemesi gereken kişisel verilerin gizliliğini ve korunmasını amaçladıklarını bildirdi.

Kurumda herkese ait verilerin bulunduğunu vurgulayan Zararsız, "Kurumun görev alanına giren konulara ilişkin "Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan herkese ait veri var elimizde. Hatta yabancılara ait veriler

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

var. Bu veriler kişisel veriler. Bunların korunması gerekiyor. Benim, bana ait verinin, benim bilgim dışında bir başka kişi tarafından veya bir başka kurum tarafından görülmesini veya görülebilme ihtimalini kabul etmem mümkün değil" dedi.

Önceden herhangi bir kişinin TC Kimlik Numarası biliniyorsa SGK'nın internet sitesinde uygulamalar kullanılarak çeşitli kişisel verilere ulaşılabilmesini anımsatan Zararsız, şöyle konuştu:

"Bizim kurum olarak 300'den fazla uygulamamız var. 300'den fazla uygulamanın direk web ortamında ve başka kişiler tarafından şifre gereksizsin TC Kimlik Numarası ile girilip görülebilmesi doğru bir şey değildi. Bu işin ticaretini yapanlar da var. Ofislerinde TC kimlik numarası üzerinden girip sorgulama yapanlar da var. Kişisel verilerin korunması anlamında 12 Eylülde yapılan referandumla Anayasa'ya bu konuda özel bir hüküm de girdi ve daha da yüksek bir korumaya dayanak oluşturuldu.

Uygulamadaki temel amacın, vatandaşların kişisel bilgilerinin başkala-rı tarafından görülebilir ve üzerinden

para kazanılabilir olmaktan çıkarılması olduğunu vurgulayan Zararsız, şunları kaydetti:

"Kişi ancak kendi rızasıyla kendine ait bilgilerin başkaları tarafından görülmesine müsaade edebilmeli. Dolayısıyla bunun için de kullanıcı adı ve şifre söz konusu. Bundan sonra artık herhangi bir kişinin TC Kimlik Numarasını biliyorsanız direk bu numarayı girek ona dair bilgileri göremeyeceksiniz. İlla onun hem kullanıcı adını hem de şifresini bilmek zorundasınız. Böylece kişiler kurumumuzdaki bütün bilgileri yönünden güvenli, korunaklı bir hale getirilmiştir.

Uygulama:

SGK bilgilerine erişim konusundaki yeni uygulamayla www.sgk.gov.tr sitesinden sisteme erişime son verildi. Bu bilgilere artık www.turkiye.gov.tr (e-Devlet Kapısı) adresinden ulaşılacak.

Sistemde kişisel bilgilerin sunulduğu hizmetler, verilerin güvenliği için, sisteme giriş yapıldıktan sonra görülebiliyor. Sisteme giriş için ise e-devlet şifresine ihtiyaç bulunuyor.

E-Devlet şifresini içeren zarf, PTT Merkez Müdürlüklerinden şahsen başvuru ile üzerinde TC kimlik numarası bulunan kimlik ibrazıyla temin edilebiliyor.

Şifre ilk alındığında PTT tarafından işlem masrafı olarak 1 lira alınıyor. Şifrenin kaybedilmesi, unutulması gibi durumlarda PTT'den alınacak her şifre için ayrıca 10 lira ücret ödeniyor.

TÜRK-İŞ Açlık ve Yoksulluk Sınırını Açıkladı

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) tarafından yapılan ve ülkede çalışanların geçim koşullarını ortaya koyan araştırmanın 2011 Şubat ayı sonuçlarına göre, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 890 lira, yoksulluk sınırı da 2.898 lira oldu.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) tarafından yapılan ve ülkede çalışanların geçim koşullarını ortaya koyan araştırmanın 2011 Şubat ayı sonuçlarına göre, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 890 lira, yoksulluk sınırı da 2.898 lira oldu.

TÜRK-İŞ'in Şubat Ayı Açlık ve Yoksulluk Sınırı açıklamasında şunlar yer aldı:

"Türkiye'de genel seçimlerin yapılmasına 100 gün kala yoksulluk yeniden ülke gündemin ağırlıklı konusu olmaya başladı ve yoksulluğa çözüm arayışları hız kazandı. Aynı zamanda "seçmen" olan milyonlarca yoksulun içinde bulunduğu geçim koşullarının iyileştirilmesi gereği -her zamankinden daha fazla- kabul edilir oldu.

Hatırlanacağı üzere, ülkemizde ekonomik krize karşı alınan mali önlemlerin parasal boyutu 2008-2010 dönemi toplam harcama olarak gayrisafi milli hasılanın yüzde 6,66'sı oranında oldu. Ancak "sosyal devlet" anlayışı ve uygu-

lamaları çerçevesinde yoksulluğun giderilmesi konusunda üretilen çözümler "kaynak" tartışmalarını da beraberinde getirdi.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) tarafından yapılan ve ülkede çalışanların geçim koşullarını ortaya koyan araştırmanın 2011 Şubat ayı sonuçlarına göre; dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapılması gereken gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 889,54 liradır. Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer harcamaların toplam tutarı (yoksulluk sınırı) ise 2.897,54 liradır.

Dört kişilik ailenin insan onuruna yaraşır bir geçim düzeyi sağlayabilmek için yılbaşına göre yapması gereken aylık günlük harcama tutarı 71 lira artış gösterdi. Ailenin sadece mutfak harcaması için yapması gereken harcama tutarı geçen yıla göre 22 lira arttı. Asgari ücrete yılbaşında 30 lira zam yapıldığı dikkate

alındığında, asgari ücrete yapılan artışın üçte ikisi mutfak harcamasındaki artışı ancak karşıladı.

"Açlık ve Yoksulluk Sınırı" çalışmasında hesaplamaya temel olan gıda maddelerinin fiyatları, Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli olarak dolaşarak doğrudan tespit edilmektedir. Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır ve tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan "öncü gösterge" niteliği taşımaktadır. Kuşkusuz hesaplanan "yoksulluk sınırı" tutarı ücret düzeyi olmayıp, haneye girmesi gereken gelir toplamını ifade etmektedir.

TÜRK-İŞ ve TÜİK verilerine göre, son oniki ay itibarıyla gıda endeksindeki değişim aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

TÜRK-İŞ'in verileri temel alındığında Şubat 2011 ayı itibarıyla "mutfak enflasyonu"ndaki değişim şöyle oldu:

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken as-

YURT'tan

gari harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 2,20 oranında arttı.

- Yılın ilk iki ayı itibariyle artış oranı yüzde 2,51 oldu.

- Gıda enflasyonunda oniki ay itibariyle artış oranı -baz alınan ayın etkisiyle- yüzde 5,52 oranında gerçekleşti.

- Yıllık ortalama artış oranı ise yüzde 10,93 olarak hesaplandı.

Gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalıbında yer alan bazı ürünlerin fiyatlarında Şubat 2011 itibariyle gözlenen değişim ana hatlarıyla şöyle olmuştur.

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; fiyatlar genelde değişmedi ancak bazı marketlerde yürütülen kampanya çerçevesinde özellikle peynir fiyatında fiyat indirimi gözlemlendi.

- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ithalatıyla birlikte gerileyen etin fiyatı bu ay değişmedi. Ancak kıyma ette EBK satış noktaları ile marketteki fiyat farkı yüzde 25 oranına ulaştı. Hesaplama kapsamına alınmayan biftek ise 42,10 liradan satılıyor. Tavuk fiyatı bu ay yine değişmezken, balık fiyatlarında düşük de olsa artış belirlendi. Hesaplama hamsi, istavrit gibi tüketimi fazla olan balıklar temel alındı. Sakatat ürünlerinden (ciğer, yürek, böbrek) böbreğin fiyatı bu ay zam gördü. Yumurta fiyatı ise 1 kuruş arttı. Bakliyat ürünlerinin (nohut, mercimek, kuru fasulye, barbunya vb) fiyatında bu ay da bir değişiklik görülmedi.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Aylık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

	Şubat 2010	Aralık 2010	Ocak 2011	Şubat 2011
Yetişkin İşçi	230,47	238,10	238,60	247,41
Yetişkin Kadın	195,88	201,90	202,34	207,00
15-19 Yaş Grubu Çocuk	247,65	255,00	255,80	260,71
4-6 Yaş Grubu Çocuk	168,99	172,80	173,63	174,42
Açlık Sınırı	842,98	867,80	870,37	889,54
Yoksulluk Sınırı	2.745,88	2.826,70	2.835,08	2.897,54

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Şubat 2008	Şubat 2009	Şubat 2010	Şubat 2011
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	3,01	0,61	3,84	2,20
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	3,91	0,05	6,06	2,51
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	13,70	3,51	13,91	5,52
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	11,55	10,77	5,26	10,93

- Yaş sebze-meyve ağırlıklı ortalama fiyatı önceki aya göre yüzde 6,25 oranındaki artışla 2,55 lira olarak hesaplandı. Sebze ortalama kilogram fiyatı 2,72 lira, meyve ortalama kilogram fiyatı ise 2,16 lira tutarında oldu. Patates ve kuru soğan fiyatı bu ay arttı, domates fiyatı ise geriledi. Sebzelere ıspanak, pırasa, pazı fiyatı değişmezken, patlıcan, biber, havuç, salatalık, balkabağı, limon fiyatında artış, lahana, karnabahar, keviz fiyatında azalış belirlendi. Meyve fiyatları bu ay armut haricinde ağırlıklı olarak arttı. Yapılan hesaplamada -her zaman olduğu gibi- pazarda yoğun olarak bulunan ve satılan ürünler temel alınmıştır.

- Ekmek, pirinç, un, makarna gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ekmekte

aylardır beklenen fiyat artışı bu ay yüzde 25 oranı ile çalışanların bütçesini "yaktı". Bazı marketlerde pirinç fiyatı geriledi, diğer ürünlerde bu ay bir fiyat değişikliği tespit edilmedi.

- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı, zeytinyağı ve ayçiçeği fiyatı değişmedi, margarin fiyatı ise yüzde 13,64 oranında arttı. Siyah ve yeşil zeytin fiyatı değişmedi. Bal, reçel, pekmez, şeker ve tuz fiyatı da aynı kaldı. Baharat ürünlerinin (kimyon, nane, karabiber, vb) fiyatı ise karabiberdeki artış haricinde bir fiyat değişikliği belirlenmedi. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb) ürünlerin fiyatı da aynı kaldı. Aynı şekilde çay ve ıhlamurun fiyatı da değişmedi. Salçanın fiyatı ise bu ay yüzde 11,19 oranında arttı.

TÜRK-İŞ ve TÜİK GIDA ENDEKSİ

DÜNYA'dan

205 Milyon Dünyalı İşsiz

Kayıtdışılık
Tüm Dünyanın Sorunu

OECD'de Vergi Gelirlerine Kriz Tırpanı

Dünya'da İşsizlik Maaşı En Yüksek
Ülke Lüksemburg

2010 Yılında Avrupa İşçileri Ayaklandı

İngiltere'de İşsiz Sayısı
2.5 Milyona Çıktı

DÜNYA'dan

205 Milyon Dünyalı İşsiz

Ekonomik toparlanmaya karşın, küresel işsizlik oranları gerilemiyor. Krizin başladığı 2007'den bu yana 27.6 milyon kişi işsiz kaldı. Toplam işsiz sayısı 205 milyona yükseldi. ILO'ya göre, 2011'de işsizlik sadece yüzde 1 azalacak ve işsiz sayısı 203.3 milyona inecek.

Ekonomik toparlanmaya karşın, küresel işsizlik oranları gerilemiyor. Krizin başladığı 2007'den bu yana 27.6 milyon kişi işsiz kaldı. Toplam işsiz sayısı 205 milyona yükseldi. ILO'ya göre, 2011'de işsizlik sadece yüzde 1 azalacak ve işsiz sayısı 203.3 milyona inecek.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), dünya genelinde birçok ülkedeki hızlı ekonomik toparlanmaya karşın küresel işsizlik oranlarının değişmediği uyarısında bulundu. ILO'nun "Küresel İstihdam Eğilimleri 2011" raporuna göre, krizden sonra birçok ülkede yaşanan toparlanmaya karşılık resmi küresel işsizlik oranı, 2009'a göre neredeyse hiç değişmedi ve geçen yıl 205 milyon kişide kalmayı sürdürdü. Küresel ekonomik krizin başladığı 2007'den bu yana ise 27.6 milyon kişi daha işsiz kaldı.

ILO'nun tahminlerine göre, 2011'de de küresel işsizlik oranı, 2010'a göre yüz-

de 1'den daha az düşerek, 203.3 milyon kişi olacak. Raporda, küresel büyümenin, özel tüketimin, yatırımın, uluslararası ticaretin 2010 yılında toparlanma yaşadığı hatta kriz öncesi seviyeyi geçtiği, buna karşılık istihdam piyasasında benzer bir iyileşmenin olmadığına dikkat çekildi.

Esas gelişmiş ülkeleri vurdu

ILO'nun raporuna göre, 2007 ile 2010 yılları arasında küresel işsizlik oranındaki artışın yüzde 55'i, gelişmiş ekonomilerde ve Avrupa Birliği Bölgesi'nde oluştu. Brezilya, Kazakistan, Sri Lanka, Tayland ve Uruguay gibi gelişmekte olan ekonomilerde işsizlik oranı kriz öncesi seviyelerin altına indi.

Rapor, ayrıca, 630 milyon çalışanın (dünyadaki tüm çalışanların yüzde 20.7'si) aileleriyle birlikte günlük 1.25 dolarla yaşamını sürdürdüğünü ortaya koydu. Bu da kriz öncesi seviyeye göre,

40 milyon (yüzde 1.6) çalışanın daha yoksulluk sınırının altında olduğu anlamına geliyor.

IMF küresel büyüme tahminini % 4.4'e çıkardı, 'risk uyarısı'nı ihmal etmedi

Uluslararası Para Fonu (IMF), ekonomideki gelişmelere paralel hedeflerinde revizyona gitti. IMF, küresel ekonominin bu yıl için büyüme tahminini yüzde 4.2'den yüzde 4.4'e yükseltti. Güncellediği Dünya Ekonomik Görünüm raporu'nu Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde açıklayan IMF, küresel ekonominin 2012'de yüzde 4.5 büyüyeceğini öngördü. ABD'deki vergi kesintileri paketinin küresel ekonomideki toparlanmayı destekleyeceğini ve bu paketin ABD'de büyümeye katkısının ise yüzde 0.5 olacağını tahmin eden IMF, Japonya'daki ekonomiyi teşvik paketinin de küresel ekonomideki ılımlı toparlanmayı sürdürmeye yardımcı olacağını açıkladı.

Gelişmiş ekonomilerin küresel ekonomik toparlanma için halen büyük risk teşkil ettiğine işaret edilen raporda, özellikle Avrupa'daki borç krizinden kaynaklı aşağı yönlü riskler ve diğer birçok gelişmiş ülkedeki yüksek borç seviyeleri konusunda uyarıda bulunuldu. Raporda, Euro Bölgesi'ndeki sorunların üstesinden gelmek için "kapsamlı, hızlı ve kararlı siyasi tutum alınmasına" ihtiyaç olduğu vurgulandı. Gelişmiş ekonomilerin daha önce 2011 yılı için yüzde 2.2 olan büyüme tahminini yüzde 2.5'e çıkaran, bu ekonomilerin 2012 yılında ise yüzde 2.5 büyüyeceğini öngören IMF, ancak bu büyüme oranının yüksek işsizlik oranını düşürmede yeterli olmayacağına dikkati çekti. IMF, gelişmiş ülkelerin büyümeyi desteklemek için gevşek para politikalarını sürdürmeye ihtiyacı olduğuna işaret etti.

Kayıtdışılık Tüm Dünyanın Sorunu

Dünya Bankası'nın da destek verdiği "Dünyada Kayıtdışı Ekonomiler İçin yeni Tahminler" konulu araştırmaya göre, kayıt dışı ekonomi, tüm dünyada ciddi bir sorun arz ediyor. Araştırmaya konu 162 ülkede, kayıt dışılık oranı, yüzde 8,7 ile yüzde 66,7 arasında değişiyor.

Dünya Bankası'nın, "Dünyada Kayıtdışı Ekonomiler İçin Yeni Tahminler" konulu araştırmasında, 162 ülkede kayıt dışı ekonominin boyutları mercek altına alındı ve kayıt dışı ekonominin 9 yıllık dönemde nasıl bir seyir izlediği irdelendi. Araştırmada, dünyada kayıt dışılığın en yüksek olduğu ülke Gürcistan olarak belirlendi. Kayıt dışılık oranı, 9 yılda yüzde 69'dan yüzde 62,1'e gerilese de Gürcistan, yüzde 66,7'lik oranla listenin başında yer aldı. Gürcistan'ı yüzde 66,1'lik kayıt dışı oranı ile Bolivya, yüzde 63,5'lik oranla Panama, yüzde 61,8'lik oranla Zimbabve, yüzde 58,1'lik oranla Peru, yüzde 58'lik oranla Azerbaycan, yüzde 56,5'lik oranla da Tanzanya takip etti. Kayıt dışılığın en yüksek olduğu ilk 10 ülke sıralamasında, diğer ülkeler de Tanzanya, Haiti, Nijerya ve Tayland olarak sıralandı. Tanzanya, listede yüzde 56,5 oranıyla 7'inci, Haiti yüzde 56,3 oranıyla 8'inci, Nijerya yüzde 56,2 oranıyla 9'uncu, Tayland da yüzde 51 oranıyla 10'uncu oldu. Guatemala, Ukrayna, Myanmar, Uruguay ve Benin'de de kayıt dışılık oranı yüzde 50'yi aşarken, 37 ülkede söz konusu oranın yüzde 40'lar düzeyinde bulunduğu belirlendi.

Kayıt dışılığın yüzde 40'larda seyrettiği ülkeler arasında, Rusya, Kazakistan, Filipinler, Kamboçya, Zambiya, Angola, Nikaragua ve Nijer gibi ülkeler girdi.

Türkiye 95'nci Sırada

Araştırmaya göre, 48 ülkede ise kayıt dışı ekonomi oranı, yüzde 30'lar düzeyinde seyrediyor. Türkiye de bu ülkeler arasında yer alıyor. Araştırmaya göre, Türkiye, yüzde 31,6'lık kayıt dışılık oranıyla 162 ülke arasında 95'inci sırada bulunuyor. Araştırmanın ilk yılı olan 1999'da Türkiye'de yüzde 32,7 olan kayıt dışı ekonomi oranı, 2000 yılında yüzde 32,1, 2001 yılında yüzde 32,8, 2002 yılında yüzde 32,7, 2003 yılında yüzde 32,2, 2004 yılında yüzde 31,5, 2005 yılında yüzde 30,7, 2006 yılında yüzde 30,4, 2007 yılında ise yüzde 29,1 olarak ölçüldü. Böylece 9 yıllık dönemde ortalama kayıt dışılık oranı ise yüzde 31,6 oldu. Kayıt dışılığın yüzde 30'larda bulunduğu ülkeler arasında Türkiye'nin yanı sıra, Brezilya, Fas, Pakistan, Libya, Sudan, Kenya, Ekvator, Romanya, Hırvatistan, Litvanya, Estonya, Malezya ve Namibya da yer aldı. 26 ülkede ise kayıt dışı ekonominin boyutunun yüzde 20'ler düzeyinde olduğu hesaplandı. Bu gruptaki bazı ülkeler de listede, İspanya, Portekiz, Güney Kore, İtalya, Polonya, Güney Afrika, Yunanistan, Meksika, Hindistan, Belçika, İsrail olarak sıralandı.

Kayıt dışılığın yüzde 10'larda seyrettiği ülke sayısı da 32 olarak tespit edildi. Japonya, Yeni Zelanda, Çin, Singapur, Hollanda, Fransa, Avustralya, Hong Kong, Almanya, Danimarka, Suudi Arabistan, Finlandiya, İran, Ürdün, Norveç, İsveç ve Suriye gibi ülkeler, oranın yüzde 10 ile yüzde 19,9 arasında değiştiği ülkeler arasında bulunuyor.

En Az Sorun İsviçre ve ABD'de

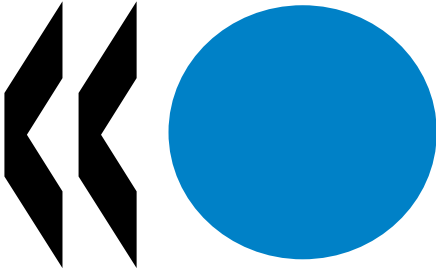
Kayıt dışı ekonomi açısından en az sorunun İsviçre ve ABD'de yaşandığı anlaşıldı. İsviçre, yüzde 8,7'lik kayıt dışı oranıyla listenin sonunda yer alırken, bu ülkenin hemen üstünde yüzde 8,8'lik oranla ABD'nin olduğu belirlendi. Lüksemburg ve Avusturya da yüzde 9,9'luk oranla, kayıt dışı ekonomi sorununu önemli ölçüde çözmüş ülkeler arasında yer aldı.

OECD'de Vergi Gelirlerine Kriz Tırpanı

OECD üyesi ülkelerin 2009 yılı vergi gelirlerinde önemli oranlarda azalmalar yaşandı. Vergi gelirlerinde azalma yaşamayan sadece Türkiye ve Lüksemburg oldu. OECD verilerine göre Türkiye aynı zamanda ve yükü açısından 28 ülke içinde 25'inci sırada yer alıyor. Türkiye'nin vergi yükü açısından OECD ülkeler arasında 25'inci sırada yer almasının nedeni yüksek orandaki kayıtdışı çalışma olarak gösteriliyor.

sa, vergi gelirlerinin GSYH oranı düşük kalabiliyor. Nitekim, Türkiye'nin vergi yükü açısından OECD ülkeler arasında 25'inci sırada yer almasının nedeni yüksek orandaki kayıtdışı çalışma olarak gösteriliyor. OECD nin raporu, 2009 yılı için üye 33 ülkeden 28'inin verdiği geçici rakamlara dayanarak hazırlandı. 2008 yılında yüzde 34,8 olan vergi yükü

oranının geçen yıl yüzde 1'den fazla azalarak, yüzde 33,7'ye düştüğü tahmin ediliyor. OECD 'de en yüksek vergi yükü oranı 2005 yılında yüzde 35,5 olmuştu. Vergi yükü oranı OECD ülkelerinin yarısında üst üste iki yıl düşerken, bu oran Kanada, Fransa, İzlanda, İrlanda, Yeni Zelanda, Norveç ve İngiltere'de üst üste üç yıl geriledi.

OECD üyesi ülkelerin 2009 yılı vergi gelirlerinde önemli oranlarda azalmalar yaşandı. Vergi gelirlerinde azalma yaşamayan sadece Türkiye ve Lüksemburg oldu. OECD verilerine göre Türkiye aynı zamanda ve yükü açısından 28 ülke içinde 25'inci sırada yer alıyor. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'ne (OECD) üye ülkelerde geçen yıl vergi gelirlerinin düşmesinde ekonomik faaliyetin gerilemesi ve finansal krizi takiben resesyonun etkilerini azaltmak için hükümetlerin vergi kesintileri uygulaması etkili oldu.

OECD'nin Gelir İstatistikleri 2010 raporuna göre, geçen yıl OECD bölgesinde vergi gelirlerinin gayri safi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı geriledi. Rapora göre, OECD bölgesinde 2006 ve 2007 yıllarında yüzde 35,4 olan vergi yükü oranı, önceki yıl yüzde 34,8'e ve 2009'da ise tahminen yüzde 33,7'ye düştü. Rakamlar 2008 ile karşılaştırıldığında geçen yıl vergi yükü 17 ülkede düşerken, 7 ülkede ise artış kaydetti. Ancak, GSYH içinde vergi oranının düşük kalması doğrudan vergi yükünün düşük olduğu anlamına gelmeyebiliyor. Yasal olarak bir ülkede vergi yükü yüksek bile olsa, kayıtdışı ekonomi büyük boyutlarday-

Dünya'da İşsizlik Maaşı En Yüksek Ülke Lüksemburg

Krizle birlikte dünya genelinde işsizlik oranları yükseldi ve milyonlarca kişi işini kaybetti. CNBC olaya farklı bir bakış açısı getirerek işsiz kalınacak en iyi ülkeleri sıraladı. Bu ülkeler arasında Almanya, Fransa gibi Avrupa'nın güçlü ekonomileri de var.

Krizle birlikte dünya genelinde işsizlik oranları yükseldi ve milyonlarca kişi işini kaybetti. CNBC olaya farklı bir bakış açısı getirerek işsiz kalınacak en iyi ülkeleri sıraladı.

İlk sırada Lüksemburg var. Lüksemburg'da bir işsiz çalışırken aldığı maaşın yüzde 84.2'sini 1 yıla kadar varan bir süre alabiliyor. Düşük gelir grubundaki ailelerde bu oran yüzde 93'e çıkabiliyor. Cömert bir konut ve 12 yaş altı çocuk yardımı da var.

İkinci Portekiz ve Üçüncü Letonya'da çalışırken alınan maaşın yüzde 83'ünü aşan bir oranda işsizlik maaşı ödeniyor.

İsviçre'de işsiz, maaşının yüzde 81'ini alabiliyor. Konut ve sağlık hizmetleri yardımı da var.

Fransa da önceki maaşın yüzde 74.16'sını ödüyor.

Altıncı sırada yer alan Slovenya'da son 18 ayın 12'sinde çalışmak maaşın yüzde 74'ünü almak için yeterli. İşsiz, maaştan 2 yıla kadar faydalanabiliyor.

Birçok ülkede işsizlik maaşı en fazla 1 yıl ödenirken, Hollanda'da 18 aya kadar ödeme alınabiliyor. Geçen 36 ayın 26'sında çalışmış olmanız yeterli. Sanatçılar, müzisyenler ve film endüstrisi

çalışanlarına daha da uygun şartlar söz konusu.

Danimarka'da maaşın yüzde 72.1'i alınabiliyor.

Avrupa'nın en büyük ekonomisine sahip olan Almanya, maaşın yüzde 72'sini ödüyor, her iki ebeveynin çalışmadığı ailelerde bu oran yüzde 92'ye yükseliyor.

Krizde zor duruma düşen İzlanda önceki maaşın yüzde 71'ini ödüyor. Ayrıca 12 yaş altı çocuklar ve dışçı masraflarını da devlet ödüyor.

2010 Yılında Avrupa İşçileri Ayaklandı

AB genelinde kamu borçlarının hızla artması ve bütçe açıklarının gayri safi yurtiçi hasılası oranlarının dramatik şekilde yükselmesi çanların 2011 ve 2012 boyunca da sürekli çalacağına işaret ediyor. Çok sayıda AB ülkesi iflas noktasına gelmemek için peş peşe kemer sıkma politikaları duyuruyor. Bu adımlar piyasalara yönelik olumlu işaretler verse de tasarruf politikaları Avrupa'nın hemen her ülkesinde protesto ve grevlere neden oluyor.

AB genelinde kamu borçlarının hızla artması ve bütçe açıklarının gayri safi yurtiçi hasılası oranlarının dramatik şekilde yükselmesi çanların 2011 ve 2012 boyunca da sürekli çalacağına işaret ediyor. Çok sayıda AB ülkesi iflas noktasına gelmemek için peş peşe kemer sıkma politikaları duyuruyor. Adımlar piyasalara yönelik olumlu işaretler verse de, Yunanistan'dan İtalya'ya, İspanya'dan Fransa'ya kadar işçi sınıfı ve emekçiler, kemer sıkma politikalarına karşı protestolarını kitlesel gösteriler ve genel grevlerle gerçekleştiriyorlar.

Avrupa 2010 yılını ekonomik krizin sonuçlarının borç krizi şeklinde gündeme gelmesiyle geçirdi. Öncelikle Yunanistan'ı saran borç krizi, ardından İtalya, İspanya, Portekiz, İrlanda'ya ulaştı. Yunanistan, Euro bölgesinin genel krizine yol açmamak için AB tarafından kurtarılırken, her zaman olduğu gibi yine "acı reçete" işçi sınıfına ve halka yazıldı. Ancak Yunanistan işçi sınıfı ve

emekçileri, bu acı reçeteyi kabul etmek istemedi. Yunanistan'da yıl boyunca gösteriler ve genel grevler yaşandı.

Bu dalga İtalya, İspanya, Portekiz, Fransa, İngiltere ve İrlanda'ya ulaştı. Her biri milyarlarca euroyu bulan "tasarruf", kemer sıkma politikaları açıklandılar. Bu politikalar, en çok olarak da sağlık ve eğitim alanında binlerce kişinin işsiz kalmasını getirecek kesintileri kapsıyordu.

İspanya:

Yunanistan'dan sonra piyasaları en çok "tedirgin" eden AB ülkesi İspanya'da Zapatero hükümeti vergileri arttırdı, maaşları yüzde 10 kesti. Kamu maaşlarının 2011'den sonra dondurulması kararı alındı. Ülkedeki işsizlik yüzde 20'yi aşarak ürkütücü boyutlara geldi. Gerçekleştirilen genel grevde 10 milyon emekçi sokaklara çıkarak tarihi bir grev ve imza attı.

Romanya:

Ekonomik kriz döneminde kemer sıkma politikasının etkilediği Romanya, IMF'den 20 milyon Euro yardım paketi almak zorunda kaldı. Hükümet KDV'yi yüzde 5 arttırarak oranı 24'e yükseltti ve bütçe açığını kapatmak için kamu emekçilerinin maaşlarından yüzde 25 kesintiye gitti. Ekonomisini IMF ve Dünya Bankasına teslim eden Romanya'da 2015 yılına kadar 400 bin memurun işten çıkarılması planlanıyor.

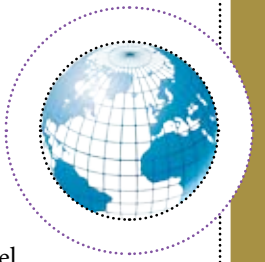
İtalya:

İşsizliğin arttığı ve hükümetin eğitim gibi alanlarda yaptığı 24 milyar Euroluk bütçe kesintisi programı, yıl boyunca protestolara sebep oldu. İşçi ve emekçiler, son aylarda birçok kez sokağa çıkarak hükümetin ekonomi politikalarını protesto etti.

Portekiz:

Portekiz'in bütçe açığı 2009'da GSYH'nin yüzde 9,3'üne ulaştı. Hükümet, kamu istihdamını azaltarak, kamu çalışanlarının maaşlarını dondurarak ve

diğer harcamaları kısarak, bütçe açığını 2013 yılına kadar Euro Bölgesi için sınır olan GSYH'nin yüzde 3'ünün altına indirmeyi hedefliyor.

Portekiz'in en büyük sendika konfederasyonları hükümetin yoksulluk paketine karşı 24 Kasım'da son yılların en görkemli genel grevine gittiler.

İngiltere:

Muhafazakar Parti-Liberal Demokrat Koalisyon hükümeti geçtiğimiz haftalarda 2. Paylaşım Savaşından bu yana en ağır kemer sıkma politikasını onayladı. Plana göre 2015'e kadar 500 bin emekçi işten atılacak, harçlar yüzde 300 arttırılacak, emeklilik yaşı yükseltilecek. İngiltere'de de işçiler kemer sıkma politikalarına karşı protestolarda bulundular.

İrlanda:

Yunanistan, İspanya, İtalya, Portekiz ve İngiltere gibi AB ülkelerinden sonra bütçe açığı yüzde 30'u aşan İrlanda da sosyal yıkım getirecek kemer sıkma politikalarını devreye koydu. Kemer sıkma paketi, maaş kesintileri, emeklilik yaşının yükseltilmesi, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler gibi temel kamu harcamalarında yıkıcı uygulamaları içeriyor. İrlanda işçi sınıfı da pakete sessiz kalmadı. Paketin açıklandığı günlerde onbinlerce işçi üretimi durdurdu, sokaklara çıktı.

Almanya:

Avrupa'nın en güçlü ekonomilerinden Almanya da 80 milyar Euro kesintiye hazırlanıyor. 10 bin kamu emekçisi işten atılacak. Vergiler arttırılıyor. Kasım ayında yüzbinlerle sokağa çıkan Almanya işçi sınıfı, saldırılara karşı sessiz kalmayacağını ortaya koydu.

Süresiz genel grev gündemde

Fransa önümüzdeki üç yıl içerisinde 45 milyar Euro bütçe kesintisine gideceğini duyurdu. Planın en önemli ayaklarından birisi emeklilik yaşının 65'ten 67'ye yükseltilmesi oldu. Eylül

ayının başından beri 8 genel greve sebep olan emeklilik "reformu"na karşı milyonlar sokaklara çıktı. Ülkenin en büyük sendikaları emeklilik paketinin geri çekilme talebiyle iki hafta süren

süresiz genel grev başlattı. 12 Ekim tarihinde başlayan genel grev boyunca rafineriler durdu, toplu taşımacılık kaosa girdi.

İngiltere’de İşsiz Sayısı 2.5 Milyona Çıktı

İngiltere’de Ulusal İstatistik Kurumu tarafından yapılan açıklamada işsizlik sayısının son 3 ayda 49 bin kişinin işsiz kalmasıyla birlikte toplamda 2,5 milyona yükseldiğini açıkladı.

İngiltere’de Ulusal İstatistik Kurumu tarafından yapılan açıklamada işsizlik sayısının son 3 ayda 49 bin kişinin işsiz kalmasıyla birlikte toplamda 2,5 milyona yükseldiğini açıkladı.

İstatistik Kurumu’ndan yapılan açıklamada ülkede her beş kişiden birinin işsiz olduğunu, son rakamlarla

birlikte işsizlik oranının 1992 yılından bu yana en yüksek seviyeye çıktığı belirtildi. İşsizlik oranı ise yüzde 7,9 olarak açıklandı.

Aralık ayında iş arayanların sayısında 4 bin 100 azalma görüldü. 1 milyon 460 bin kişi iş için, İş ve İşçi Bulma Kurumu’na başvurmuş durumda.

Küresel kriz nedeniyle revizyona giden ve kamu harcamalarında büyük kesintiler uygulayan İngiltere’de işsizlik oranının daha da yükselmesi bekleniyor. Düşünce kuruluşları ise ülke ekonomisinin işsizlik oranını düşürecek bir seviyede genişlemediği görüşünde.

Taner YILDIZ
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Soner AKSOY
AKP Milletvekili

Umut ORAN
CHP Genel Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Mustafa İLBAŞ
MHP

Dr. Masum TÜRKER
DSP Genel Başkanı

Numan KURTULMUŞ
HAS Parti Genel Başkanı

Hasan KÖKTAŞ
EPDK Başkanı

TMMOB Makine
Mühendisleri Odası

Fahrettin Amir Arman
HESİAD Başkanı

Ümit YAMANTÜRK
BESYAD Başkanı

Mehmet ÖZER
GÜNEŞE Derneği Başkanı

Sadrettin KARAHOCAGİL
GAP Kalkınma İdaresi Başkanı

Nejdet PAMİR
Bilkent Üniversitesi ve İstanbul Kültür
Üniversitesi Öğretim Görevlisi
TMMOB Petrol Mühendisleri Odası Enerji
Politikaları Çalışma Grubu Başkanı

Yerli ve Doğal Kaynakların Keşfi:

YENİLENEBİLİR ENERJİ

Yerli ve Doğal Kaynakların Keşfi: Yenilenebilir Enerji

Editörden

Dünya'da ve Türkiye'de hızla yükselen nüfus ve gelişen sanayi ile birlikte enerji ihtiyacı da artmaktadır. Mevcut enerji kaynakları ile enerji gereksinimi karşılanamamakta, enerji üretimi ve tüketimi arasındaki açık hızla büyümektedir. Bu durum yenilenebilir enerjiyi dünyanın yeni gözdesi haline getirmiş, ayrıca fosil yakıtlardaki maliyet artışları ve çevreye verdiği zararlar, yenilenebilir enerjiyi stratejik sektör konumuna da taşımıştır.

Günümüzde tüm yenilenebilir ve alternatif enerji kaynakları, enerji talebinin %2.5'lik bölümünü karşılarken, Uluslararası Enerji Ajansı 2015 yılında yenilenebilir enerji kaynaklarının toplam talebin %3.3'ünü karşılamasını öngörmektedir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının en büyük özellikleri karbondiok-

sit emisyonlarını azaltarak çevrenin korunmasına yardımcı olmaları, yerli kaynaklar oldukları için enerjide dışa bağımlılığı azaltması ve istihdamın artmasına katkıda bulunmaları dolayısıyla kamuoyundan yaygın ve güçlü destek almalarıdır. Yenilenebilir enerji kaynakları ulaşılabilirlik, mevcudiyet ve kabuledilebilirlik özelliklerinin hepsini taşımaktadır.

Hızla artan nüfus ve ticari potansiyeli ile Türkiye de enerji kaynakları konusunda dışa bağımlılığı olan ülkeler kategorisinde yer almaktadır. Türkiye'nin bu durumdan kurtulabilmesi ve kendi öz kaynaklarını daha etkin biçimde kullanması için politika ve projeler üretmesi gerekmektedir. Gelecek nesillere temiz, dışa bağımlı olmayan, kullanılabilir bir Türkiye bırakmak, temiz toplum hedefine ulaşmak için sürdür-

rülebilir ve yenilenebilir kaynaklara yönelmek büyük önem arz etmektedir.

Bu kapsamda yapılan çalışmalar kapsamında 10.05.2005 tarih ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun işler hale getirilmesi amacıyla düzenlenen TBMM Genel Kurulu'nda 29 Aralık 2010 tarihinde kabul edilen "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 6094 Sayılı Kanun Resmi Gazete'nin 8 Ocak sayısında yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir.

Sektörün gündemini oluşturması ve konunun önemine binayen yaşanan son gelişmeler doğrultusunda dergimizin bu ayki dosya konusunu yenilenebilir enerji olarak belirledik. "Yerli Kaynakların Keşfi: Yenilenebilir Enerji" adı altında hazırlanan dosyamızda yenilenebilir Enerji ve YEK Kanunu'nu hükümet, parti temsilcileri, ilgili dernekler, kurumlar ve akademisyenler gözünden aktarmaya çalıştık.

Değerli görüşleriyle dosyamızın hazırlanmasına katkı sağlayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, AK Parti Kütahya Milletvekili Soner Aksoy, CHP Genel Başkan Yardımcısı Umut Oran, MHP'den Prof. Dr. Mustafa İlbaş, DSP Genel Başkanı Dr. Masum Türker, HAS Parti Genel Başkanı Numan Kurtulmuş, EPDK Başkanı Hasan Köktaş, TMMOB Makina Mühendisleri Odası, HESİAD Başkanı Fahrettin Amir Arman, BESYAD Başkanı Ümit Yamantürk, GÜNEŞE Derneği Başkanı Mehmet Özer, GAP Kalkınma İdaresi Başkanı Sadrettin Karahocagil ve Enerji uzmanı Necdet Pamir'e teşekkür ediyoruz.

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarında geldiği aşama, Türkiye'nin yenilenebilir enerji potansiyeli, YEK Kanunu'nun ne ölçüde beklentileri karşıladığı ve sektör için oluşturacağı fırsatlar hakkındaki görüşlere yer verdiğimiz dosyamızın sektöre ışık tutması dileğiyle...

Özlem Ataizi Solmaz

Taner YILDIZ

**Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakanı**

YEK Kanunu İle Yatırım İvmelenecek, Yurtiçi Sanayinde Önemli Gelişmeler Kaydedilecektir

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Dergimizin dosya konusunu da oluşturan yenilenebilir enerji ve 08.01.2011 tarih ve 27809 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6094 sayılı “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile ilgili sorularımızı yanıtladı.

Türkiye’nin yenilenebilir enerji kaynaklarında geldiği aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Hidroelektrik, rüzgâr, jeotermal gibi yenilenebilir kaynakların elektrik üretimi ve enerji sektöründe kullanımında gelinen son durum nedir?

Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzı içindeki payının artırılmasına yönelik olarak hem yasal altyapı hem de sektörü harekete geçirecek kapsamlı çalışmalar devam etmektedir. 2005 yılında yürürlüğe giren Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Kanun ile özel sektör marifetiyle yenilenebilir kaynaklarından elektrik üretilmesine bir takım teşvikler sağlanmıştır.

Yenilenebilir enerji ile ilgili Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırımlar ivme kazanmış olup 31 Aralık 2010 tarihi itibarı ile 3.513 MW kurulu gücünde 93 adet rüzgâr projesine lisans verilmiştir. Bu projelerden toplam 2300 MW kurulu gücünde rüzgâr santralının yapımı devam etmektedir. 2002 yılında neredeyse yok sayılacak düzeyde olan rüzgâr enerjisi kurulu gücü 2010 yılı sonu itibarı ile 1.320 MW’a ulaşmıştır. Yine 31 Aralık 2010 itibarı ile Hidrolik

kurulu gücümüz 15.800 MW’a, Jeotermal kurulu gücümüz ise 94 MW’a ulaşmıştır.

Kamuoyuna yaptığınız açıklamalarda yatırımcıları özellikle doğalgaz santralı yapmak yerine yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmeye çağırıyorsunuz. Bu çağırını neden yapıyorsunuz?

İthalat bağımlılığı yüzde 73 mer-te besindeki ülkemizde petrol ve do-

DOSYA •

ğal gazın neredeyse tümü, kömürün ise beşte biri ithal edilmektedir. Arz güvenliğinin sağlanması kapsamında dışa bağımlılığın azaltılarak yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızın elektrik enerjisi üretiminde payının artırılması öncelikli hedeflerimizdendir. Bu bağlamda, enerji arzında kaynak, teknoloji ve altyapı bazında çeşitlendirmenin artırılmasına Bakanlığımız tarafından büyük önem verilmektedir. Yenilenebilir enerji yatırımlarındaki artışa rağmen ülkemiz artan enerji ihtiyacının karşılanmasında doğalgazın payı elektrik üretiminde %45 civarındadır. Bakanlığımız olarak hedefimiz büyük oranda ithal edilen doğalgazın elektrik üretimindeki bu yüksek payının azaltılmasıdır. Ülkemiz elektrik enerjisi arz güvenliğini artırma hedefimizin yanı sıra kaynak çeşitliliğinin de sağlanarak tüketici fiyatlarının rekabet ortamında tüketici lehine düşmesini sağlamamız gerekmektedir. Bu da ancak doğalgaz gibi büyük oranda ithalat ile sağlanan kaynak yerine yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırımın tercih edilmesi ile mümkündür. Bu kapsamda yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırımı daha cazip hale getirmek için gerekli yasal alt yapı Bakanlığımız tarafından hazırlanmıştır.

Yenilenebilir Enerji kaynaklarına yönelik Türkiye enerji ve uzun vadeli politikaları, hedefleri hakkında bilgi verir misiniz?

18 Mayıs 2009 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu tarafından kabul edilmiş olan, Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi'nde 2023 yılına kadar; yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payının en az %30 olması hedeflenmiştir. Ayrıca 2023 yılına kadar; teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidrolik potansiyelimizin tamamının elektrik üretiminde kullanılarak ekonomiye kazandırılması, Rüzgâr kurulu gücümüzün 20.000 MW mertebesine çıkarılması ve Jeotermal kurulu gücümüzün günümüz itibarı ile elektrik

enerjisi üretimine uygun olarak belirlenen potansiyelimiz olan 600 MW'a çıkarılması hedeflenmiştir. Belgede ayrıca güneş enerjisinden elektrik üretimi uygulamalarının yaygınlaşmasını ve ülkenin güneş enerjisi potansiyelinin azami ölçüde değerlendirilmesini sağlamak hedefimiz de yer almıştır.

Bunlara ilaveten Bakanlığımız 2010-2014 Stratejik Planında; Enerji talebinin karşılanmasına ilişkin uzun vadeli plan çalışmalarımızda, Cumhuriyetimizin yüzüncü yılı olan 2023 yılında yerli kaynaklarımızın tamamının, yenilenebilir

enerji kaynaklarının ise azami ölçüde kullanılması, enerji arzında çeşitlendirmenin artırılması hedeflenmiştir.

Bakanlığımız 2010-2014 Stratejik Planında ayrıca "Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzı içindeki payını arttırmak" amacı çerçevesinde; Yapımına başlanan 5000 MW'lık hidroelektrik santrallerin 2013 yılı sonuna kadar tamamlanmasının sağlanması, 2015 yılına kadar Rüzgâr enerjisi kurulu gücünün 10.000 MW'a jeotermal enerjisi kurulu gücünün de 300 MW'a çıkarılması hedefleri yer almıştır.

YEK Kanunu neler içeriyor, sektöre ne tür katkıları olmasını bekliyorsunuz?

Kamuoyunda YEK Kanunu olarak bilinen 5346 sayılı “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun” 18.05.2005 tarihli ve 25819 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunun amacı; yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımının yaygınlaştırılması, bu kaynakların güvenilir, ekonomik ve kaliteli biçimde ekonomiye kazandırılması, kaynak çeşitliliğinin artırılması, sera gazı emisyonlarının

azaltılması, atıkların değerlendirilmesi, çevrenin korunması ve bu amaçların gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan imalat sektörünün geliştirilmesidir.

Bilindiği üzere; 08.01.2011 tarih ve 27809 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6094 sayılı “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 5346 sayılı Kanunda önemli değişiklikler yapılmıştır.

5346 sayılı Kanun kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak

elektrik üretmek için yatırım yapan yatırımcılara sabit fiyat alım garantisi ve hazine ve orman arazilerinin kullanımında önemli indirimler gibi teşvikler sağlanmaktadır. Daha önceden bütün kaynaklar için 5-5,5 Euro cent/kWh olan fiyat garantisi son değişiklikle her bir kaynak için yeniden düzenlenmiştir. Buna göre fiyat teşviği; rüzgâr ve hidrolik yatırımları için 7,3 ABD Doları cent/kWh, jeotermal için 10,5 ABD Doları cent/kWh, çöp gazı dahil biyokütle ile güneş enerjisi için ise 13,3 ABD Doları cent/kWh olarak belirlenmiştir. Kanun ile ayrıca bu santrallerin kurulmasında kullanılan ekipmanların yurt içinde imal edilmesi durumunda bu fiyatlara ilave teşvikler getirilmektedir.

Daha önceden 2011 sonu olan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile 2013 sonu olarak değiştirilen santrallerin Kanun kapsamında sayımları için en son devreye alınması gereken tarih bu değişiklik ile 31.12.2015 olarak yeniden düzenlenmiştir. Buna göre 18 Mayıs 2005 tarihinden 31 Aralık 2015 tarihine kadar işletmeye girmiş ya da girecek yenilenebilir enerji santralleri için Kanun ekinde yer alan fiyatlar 10 yıl süreyle uygulanacaktır.

Kanuna göre ayrıca Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinden, ulaşım yollarından ve lisanslarında belirtilen sisteme bağlantı noktasına kadarki TEİAŞ ve dağıtım şirketlerine devredilecek olanlar da dâhil enerji nakil hatlarından yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında izin, kira, irtifak hakkı ve kullanma izni bedellerine yüzde seksenbeş indirim uygulanmaktadır.

Bu Kanun ile yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırımın ivmeleneyeğine ve yatırımcıların Kanun ile yerli ekipmanın yurt içinden tedarik edilmesine sağlanan ilave teşvikten yararlanmak için yurt içinde imal edilmiş ekipman ve teçhizatı tercih etmesi neticesinde yurt içi sanayinde de önemli gelişmeler kaydedileceği düşünülmektedir.

DOSYA •

Sektör YEK Kanunu'ndan Çok Yararlanacak, Yeni Teknolojiler Takibe Alınacak ve İstihdama Katkı Sağlanacaktır

Soner AKSOY
AK Parti Milletvekili

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Eski Başkanı, AK Parti Kütahya Milletvekili Dr. Y. Müh. Soner Aksoy Dergimizin bu ayki dosya konusunu oluşturan yenilenebilir enerji ve YEK kanununa ilişkin görüşlerini paylaştı.

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarında geldiği aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yenilenebilir enerji kavramı ülkemiz için yeni bir kavramdır ve henüz emekleme aşamasındadır. Ancak bu konu zaten esas olarak dünyada da yeni bir konudur. İlk gelişmeler ülkemizde 2005 yılında yenilenebilir enerjiden elektrik enerjisi üretimiyle ilgili yasayı çıkarttığımız zaman olmuştur. O günlerde rüzgâr enerjisinde kurulu gücümüz sadece

19 MW kadardı. Diğerleri yok sayılacak kadardı. Yasanın çıkması hukuki bir zemin oluşturduğundan az da olsa yeni yatırımlar başladı. Artı Enerji Bakanlığı rüzgâr ve güneş haritalarını hazırladı. Yönetmelikler tamamlandı, böylece önemli bir mesafe alınmış oldu.

Ülkemizin bugün güneş ve rüzgârda kapasiteleri bilinmektedir.

Yapılan ölçümlere göre uygulanabilir rüzgâr potansiyeli 50 000 MW civarındadır. Güneşte ise bu rakam 25 000 MW kadardır. Ancak ileride gelişen teknolojiler bu miktarların artmasına veya daha verimli çalışmasına sebep olacaktır.

Bugün ki kurulu gücümüz ise, 48 000 MW kadardır ve ürettiğimiz elektrik enerjisi 2010 yılı itibarıyla 202 milyar kWh'dir.

Bu üretimin kişi başına düşen tüketim miktarı 2800 kWh/kişidir. 2023 yılında bu rakam 4500 kWh civarına çıkacaktır.

Bugün için yenilenebilir enerjide önemli sayılması gereken birkaç kazancımız vardır. Bunun en büyük ve önemli olanı yüksek bir yatırım arzusunun ve heyecanının piyasada olmasıdır. İkinci husus pek çok enerji üreticisi firmaların varlığıdır. Bu firmaları yö-

netenlerin çoğu Anadolu insanıdır ve sorduğunuzda size iki tane RES, üç tane HES'im demektedirler. Yani kaynaklarımız taranmış, imkan ölçüsünde yararlanma yollarına gidilmiştir.

Rüzgârda 1300 MW gücüne ulaşılmış, güneş, jeotermal, biyogaz, biyokütle ve küçük su kaynaklarında da hayli mesafe alınmıştır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarında elektrik enerjisi üretiminde geldiği son nokta nedir?

Enerjide, büyük bir oranda dışa bağımlı bir ülkeyiz. Ancak elektrik üre-

timinde yerli kaynakları artırmak ve dışa bağımlılığı azaltmak mümkündür. Bugün için elektrik enerjisinin yaklaşık %53 kadarını doğalgazdan üretmekteyiz. Doğalgazda da tamamen dışa bağımlı sayılırız. Geriye kalan %47'lik oranın yaklaşık yarısı kömürden ve diğer yarısı da su hidrolik kaynaklarımızdandır. Yenilenebilir enerjinin değeri ise çok azdır. Halbuki olması gereken husus bu değildir. Elektrik enerjisi politikamızı oluştururken hedeflerimiz bellidir ve bunu en geç 2023 yılında da gerçekleştirmiş olacağız. Bu nedir dersiniz? cevap sudur.

2023 yılında ülkenin elektrik enerjisi üretimi yaklaşık (orta bir senaryoda) 500 milyar kWh olacaktır. Bu miktarın temininde özel bir gayret göstererek, bu miktarı 5'e bölerek 1/5'ini doğalgazdan, 1/5'ini kömürden (kendi kömürlerimizden), 1/5'ini hidrolik su kaynaklarımızdan 1/5'ini yenilenebilir enerji kaynaklarından (rüzgâr, güneş, küçük su, biyogaz, jeotermal, akıntı vb.) ve 1/5'ini de nükleer enerjiden üretebilir-

sek (yaklaşık) iste o zaman çok başarılı bir şekilde politikamızı ortaya koymuş oluruz. Yenilenebilir enerji bunun için son derece önemlidir.

YEK Kanunu hakkında görüşleriniz nedir? Sektöre katkısı nedir?

Yukarıdaki cevapta aradığımız katkıyı zikrettik, isteriz ki yapabilirsek tüketimin beşte biri yenilenebilir kaynaklardan olsun. Sektöre beklediğimiz katkı budur. Bunun için YEK kanununu revize eden bir düzenleme yaptık. Uzun vadeli olacağına inandığımız düzenlemenin sektöre yeni bir hız kazandıracığı ve yatırımların artacağını tahmin ederek bu yasa çıkartılmıştır. Sonuçların da çok iyi olacağı ifade edilmiştir. Bakanlar Kurulu'na zaman zaman düzenleme hakkı da verilen bu yasanın en temel faydası elektrik enerjisi üretiminde kullanılan her tür makina ve teçhizatların büyük bir kısmının yurt içinde üretilmesini özendirmiş olmasıdır. Bu

sektöre yapılabilecek olan en büyük iyiliktir. Zira bu yatırımların üç ana unsuru vardır.

A. Teknoloji

B. Hammadde

C. Finansman

Bilindiği gibi yenilenebilir enerji kaynakları yani hammaddeler tamamen yerlidir. Finansmanın temini her zaman ülkenin ekonomisiyle endeksli olduğuna göre geriye kalan teknoloji çok önemlidir.

Burada bahse konu yasada, görüldüğü gibi teknolojinin üretilmesi, yurt içinde yapılması ayrı bir önemle ele alınmıştır. Sektör bundan çok yararlanacak, yeni teknolojiler takibe alınacak ve istihdama katkı sağlanacaktır.

Ulusal Enerji Üretim Kapasitesinin Hızla Artırılması Gerekmemektedir

Umut ORAN
CHP Genel Baş. Yrd.

Yenilenebilir Enerjiye Bakış ve CHP Enerji Politikası

Enerji ülkelerin ekonomik ve toplumsal gelişimlerinin hızını belirleyen en önemli girdilerden biridir. Ülkenin enerji politikası gerek ülke sanayinin rekabet koşullarının iyileştirilmesinde, gerekse ulusal güvenliğin sağlanabilmesinde belirleyicidir. Bunun yanı sıra; global bir sorun olarak ortaya çıkan 'küresel ısınma' ve çevre kirliliği de enerji politikalarıyla yakından ilgilidir.

Bu çerçevede CHP'nin 'Ulusal Enerji Politikası' nın temel amacı enerji talebinin ulusal kaynaklara öncelik verilerek yeterli, kaliteli, kesintisiz, ekonomik ve çevreye duyarlı bir şekilde karşılanması, bu amaçla her türlü teknik ve teknolojinin kullanılması ve geliştirilmesidir.

Türkiye'nin enerji üretimi konusundaki potansiyeline rağmen, yıllardır uygulanan yanlış enerji politikaları nedeniyle enerjide dışa bağımlılığı %70 oranındadır. Günümüz küresel rekabet koşullarında bu bağımlılığın yaratmakta olduğu dezavantajlar göz önüne alındığında dışa bağımlılığın hızla düşürülmesi büyük önem taşımaktadır.

CHP iktidarında sıcak parayla şişirilmiş, ithalata dayalı bir ekonomi yerine 'üreten' bir ekonomi kurmak hedefine paralel olarak yıllık yüzde 7 düzeyinde ekonomik büyüme hedeflenmektedir. Bu büyümenin getireceği talep artışı da dikkate alındığında ulusal enerji üretim kapasitesinin hızla artırılması gerekmektedir. Üreten ekonominin kurulabilmesi için ülkenin rekabetçi gücünün artırılabilmesi, bunun için de temel girdi maliyetlerinin düşürülmesi şarttır. Enerjinin en temel üretim girdilerinden biri olduğu düşünüldüğünde, enerji üretiminde dışa bağımlılığın azaltılmasının ekonomik büyüme için de anahtar olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'nin ulusal enerji kaynaklarının yetersiz olduğu tezi bilimsel dayanaktan yoksundur. Bu doğrultuda CHP'nin 'Ulusal Enerji Politikası', gerek mevcut ulusal kaynakların daha iyi kullanılması, gerekse alternatif enerji kaynaklarının devreye sokulması yoluyla 'enerji bağımlılığını' azaltmayı temel hedef olarak kabul etmektedir.

Bu doğrultuda eldeki kaynakların atıl kapasitelerinin ve potansiyellerinin harekete geçirilmesi gerektiği tespitin den hareketle, CHP iktidarında:

- 12,5 milyar ton rezervi olan yerli linyitlerimiz temiz yakma teknolojilerine dayalı olarak kurulacak çağdaş santrallerde yakılarak elektrik üretimimizin temel yerli kaynaklarından biri haline getirilecektir.

- Can suyunun bırakılması, havza planlamasının bilimsel olarak yapılması ön koşuluyla atıl durumda bekleyen hidroelektrik potansiyelimiz hızla harekete geçirilecektir. 140 milyar kilovat-

saatlik teknik-ekonomik kullanılabilir. Hidroelektrik potansiyelimizin yarısının atıl olduğu düşünüldüğünde, bu potansiyelin harekete geçirilmesinin enerji bağımlılığının azaltılmasında büyük katkı sağlayacağı anlaşılmaktadır

- Enerji üretiminin artırılması için büyük bir potansiyel olan ancak önemli riskleri de beraberinde getiren nükleer enerji, teknoloji transferinin sağlandığı, işletme ve yakıt zenginleştirilmesinin yerli olanaklarla gerçekleştirildiği, uluslararası standartların yerine getirildiği, nihai atık sorununun gelecek nesilleri risk altına almayacağına ortaya konduğu bir ulusal program ve strateji dahilinde kullanılacaktır

CHP'nin temel olarak enerji bağımlılığının azaltılmasını hedefleyen 'ulusal enerji politikası', var olan konvansiyonel enerji kaynaklarının etkin kullanımını önemsemekle birlikte, yeterli görmez.

CHP enerji politikasının istihdam, tarım, cari açık, çevre, güvenlik gibi meselelerle doğrudan ilişkili olduğu bilincinden hareketle, enerji politikasının bu alanlara ilişkin öncelikler ve hedefler gözetilerek eşgüdümüne dayalı geniş kapsamlı bir strateji çerçevesinde götürülmesini hedeflemektedir. Bu doğrultuda hem ekolojik kriz ve iklim değişikliğine, hem de ekonomik durgunluğa ve işsizliğe çözüm olabilecek yeşil ekonomik anlayış benimsenecektir. Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayanan yeşil ekonomik anlayışın benimsenmesi; istihdam alanı yaratarak işsizliğin çözümüne, yeni yatırım alanları açarak ekonomik büyümeye, enerji bağımlılığını azaltarak ulusal güvenlik ve sanayiye katkı sağlayacaktır.

Bu anlayış doğrultusunda, küresel rekabet koşullarının çetinliği ve çevre sorunlarının giderek daha da kritik bir seviyeye gelmekte olduğu dikkate alındığında, çağdaş ve etkin bir enerji politikasının yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını da içermesi gerektiği açıktır. Bu çerçevede, CHP iktidarında ülkemizin jeotermal, güneş, rüzgâr enerjisi, biokütle gibi yenilenebilir enerji potansiyelinin hızla değerlendirilmesi desteklenecektir. Bu doğrultuda CHP iktidarında:

- AB'nin öngördüğü yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları kullanım oranlarına ulaşabilmek için politikalar yaşama geçirilecektir.
- Resmi verilere göre 48 bin megavat olarak hesaplanan rüzgâr potansiyelimizin henüz 1300 megavattı devreye

alınabilmiştir. Bu potansiyelin yüksek verimli bölümü olarak tanımlayabileceğimiz 20 bin megavatlık bölümünün bir an önce devreye alınması, daha gerçekçi bir teşvik uygulamasını gerekli kılmaktadır. Bu yapılırken başta türbinler olmak üzere, yerli imalat sanayimizin geliştirilmesi sağlanacaktır. Aksi halde, verilecek teşviklerin büyük kısmı, ithal edilmekte olan aksamaya verilmiş olacaktır.

- Bir diğer önemli yenilenebilir enerji kaynağı olan güneşten, ülkemiz koşullarında 380 milyar kilovatsaat elektrik elde edilmesi mümkündür. Bu değer mevcut elektrik tüketimimizin iki katı kadardır. Buna karşın ülkemiz bu büyük potansiyelden yararlanamamaktadır. Verilen teşviklerin sınırlı olmasının ötesinde, yapılacak yatırımların

kapasitesine kısıtlama getirilmesi de bir diğer sorundur. Güneşte de rüzgârda olduğu gibi, yerli imalatı teşvik ederek, yerli katkı oranına paralel teşvik verilmesi sağlacaktır. Bu alanlarda, üniversitelerimizdeki çalışmaların, sanayi kuruluşlarımızdaki çalışmalarla koordinasyonu gerçekleştirilecektir. Devlet burada yol gösterici ve koordinasyon sağlayıcı konumda olacaktır. Güneş enerjisi santrallerinin yapımı ile iklimlendirme ve soğutma sistemlerinde güneş enerjisi kullanımı için yeni sistemlerin geliştirilmesi özendirilecektir.

- Biyoyakıtların enerji tüketimimizde giderek artan oranda yer almasıyla, bir yandan petrol ürünlerine bağımlılığımız azaltılacak, diğer yandan ise çevre kirliliğinin azaltılması sağlanacaktır.

DOSYA •

Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Kaynakları Potansiyeli ve Son Gelişmeler

Prof Dr. Mustafa İLBAŞ
MHP

Dünyada nüfus artışı, sanayileşme ve şehirleşme ile birlikte, küreselleşme sonucu artan ticaret ve üretim imkânlarına bağlı olarak, doğal kaynaklara ve enerjiye olan talep giderek artmaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı verilerine göre Dünyada, 2030 yılına kadar enerji talebinin, özellikle gelişmekte olan ülkelerden kaynaklanmak üzere, yıllık ortalama %1,5 artışla 16,8 milyar ton eşdeğer petrol (TEP) olması beklenmektedir.

Uluslararası Enerji Ajansının 2009 yılında yayınlanan son verilerine göre Dünya birincil enerji tüketiminin yüzde olarak kaynaklar bazında dağılımı; petrol %34, gaz %20,9, kömür %26,5, nükleer %5,9, hidrolik %2,2, yeni ve yenilenebilir %9,8 ve diğerleri %0,7'dir.

Ülkemiz açısından bakıldığında enerji talebi ve ithalat bağımlılığı sürekli artmaktadır. Türkiye toplam enerjisinin yüzde 73'ünü ithal eden bir ülkedir. Çünkü ülkemiz tükettiği petrolün yüzde 92'sini, doğalgazın ise yüzde 98'ini ithal etmektedir. Fosil yakıtlar bakımından zengin olmayan ülkemiz yenilenebilir enerji kaynakları(rüzgâr, güneş, jeotermal, su ve biyoyakıt) bakımından zengindir. Bu potansiyelinin çok önemli miktarı kullanılmayı beklemektedir.

Ancak 2023 yılına kadar yapılacak yatırımın 100 milyar dolar civarında olduğu bu alanda, ülkemiz teknolojik bakımdan çok yeterli değildir. Yerli yenilenebilir enerji sanayi sektörü henüz

gelişmemiştir. Dolayısıyla uluslararası şirket ve kuruluşların yenilenebilir enerji için Türkiye'ye sundukları cazip finansman olanaklarının arkasında yeni bir "teknoloji pazarı" yaratma ve bu pazara gelişmiş ülkelerde imal edilen ürün ve ekipmanları satma düşüncesinin bulunduğu unutulmamalıdır. Yerli enerji teknolojileri sanayi kurulması ve üretimi için büyük gayret gösterilmesi, yerli

siyeli aşağıdaki çizelgede verilmiştir. Çizelge incelendiğinde ülkemizin yenilenebilir enerji kaynakları bakımından zengin olduğu açıkça görülmektedir.

MHP enerji arz güvenliğini sağlamak için, enerji üretiminde rüzgâr, güneş, jeotermal, hidrojen ve biyokütle gibi yeni, yerli ve yenilenebilir kaynaklardan azamî ölçüde yararlanılmasını savunmaktadır. Bu konuda ülke kaynaklarının bir an evvel harekete geçirilmesi için gerekli tedbirlerin alınacağına parti programında yer verilmiştir. Bu yaklaşımlar dışa bağımlılığı azaltacak ve enerji fiyatlarını da düşürecektir.

2002-2009 yılları arasında ülkemizde elektrik üretiminin kaynak sınıflarına göre dağılımı yandaki şekilde verilmiştir. Şekil incelendiğinde elektrik üretiminde en büyük oranın termik olduğu(yüzde 50 doğalgaz) ve bu dönem içerisinde ülkemizde elektrik üretimindeki yenilenebilir enerji kaynakları kullanım oranında hiçbir artış olmadığı açıkça görülmektedir.

Stratejik Hedefler:

Hidroelektrik Potansiyel

Mevcut durumda 45.000 MW olan ekonomik değerlendirilebilir hidroelektrik potansiyelimizin 2023 yılı itibarıyla tamamı değerlendirilmiş olacak ve potansiyel geliştirme devam ettirilecektir.

k a t -
kısı gittikçe a r t a n
oranlarda yenilenebilir enerji yatırımlarına ağırlık verilmesi ülke geleceği ve çıkarları açısından çok önemlidir.

Ülkemizin YEK Potansiyeli ve Stratejik Hedeflerimiz

Ülkemizin enerji kaynakları potan-

Diğer taraftan, çevre sorunu ortaya çıkan ve/veya yargı kararları ile sorunlu duruma düşen küçük dereler üzerine yapılacak hidroelektrik santrallerin fayda/maliyet analizi yapılarak durumları yeniden değerlendirilecektir.

Yapımına başlanan ve başlanacak olan 8.000 MW'lık hidroelektrik santrallerin yapılacak değerlendirmeler sonucunda 2015 yılına kadar tamamlanması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Rüzgâr

Dünyada rüzgâr enerjisinden elektrik üretimine son yıllarda hızlı bir yönelim yaşanırken, ülkemizde uygulanan yanlış politikalar sonucunda arzu edilen seviyeye gelinememiştir. 2006-2009 yılları arasında ABD yaklaşık olarak 25.000 MW, Çin ise yaklaşık 23.000 MW Rüzgâr kurulu güç yatırımı yapmışlardır. Aynı dönemde Türkiye'de yapılan yatırım yalnızca 730 MW civarında olmuştur.

2009 yılı sonu itibarı ile 791,6 MW olan rüzgâr enerjisi kurulu gücünün, iletim alt yapısı ve lisans sorunları ivedi olarak çözülerek verilecek teşvikler ile 2015 yılına kadar 12.000 MW'a, 2023 yılında ise en az 30.000 MW'a çıkarılması sağlanacaktır.

Jeotermal

Elektrik üretimine uygun jeotermal alanların özel sektöre açılması için Maden İşleri Genel Müdürlüğü, MTA Genel Müdürlüğü ve İl Özel İdareleri arasında gereken koordinasyon sağlanacak ve atıl halde bulunan kaynaklar 2015 yılına kadar harekete geçirilecektir.

2009 yılı itibarı ile 77,2 MW olan jeotermal enerjisi kurulu gücünün, 2015 yılına kadar 500 MW'a çıkarılması ve jeotermal ile ekonomik ısıtmanın mümkün olduğu yerlerde konut ısıtmasının jeotermal kaynak ile yapılması sağlanacaktır.

Güneş

Güneş enerjisi uygulamalarına ilişkin

kin alt yapı ve mevzuat çalışmaları ilgili tüm tarafların görüşü alınarak hızla tamamlanıp uygulamaya konulacaktır. Güneş enerjisi santrallerinin yatırımlarının hızlandırılması için, arazilerin envanteri yeniden değerlendirilerek iletim ve dağıtım bağlantı sistemleri önceden hazırlanacaktır. Fotovoltaik piller ve yoğunlaştırılmalı sistemlere yönelik yerli teknolojilerin üretimi öncelikli olarak teşvik edilecektir.

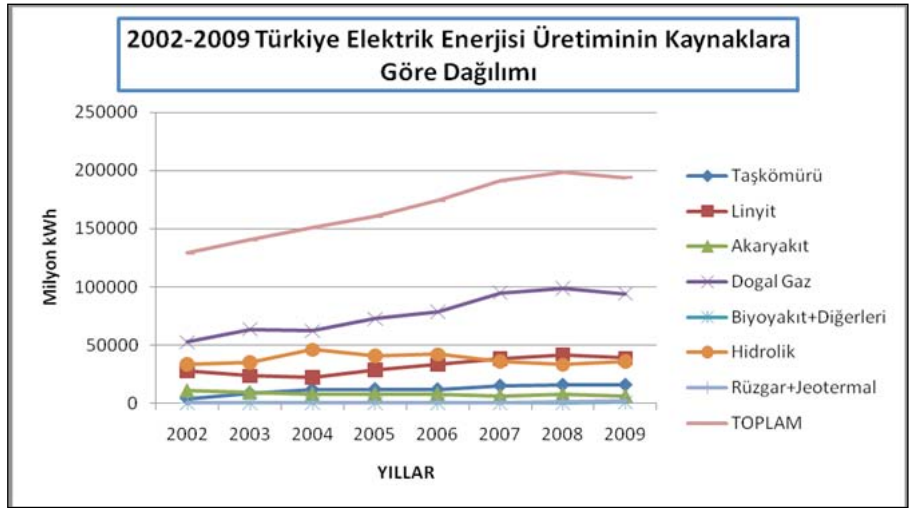
Hidrojen

Hidrojen enerjisinden yararlanmaya dönük faaliyetler etkinleştirilecektir.

Ayrıca Karadeniz tabanında bulunan hidrojen sülfür'ün ekonomiye kazandırılması için çalışmalar teşvik edilecektir.

Biyokütle

Biodizel ve bioetanol'ün üretiminin artırılması ve kullanımının teşvik edilmesi için; yürürlükte olan ÖTV ve uygulanan politikalar yeniden düzenlenecektir. Her türlü biyoyakıtın değerlendirilmesi teşvik edilecek ve odun ile ısınmanın yaygın olduğu ülkemizde enerji ormanları uygulamalarına

ÇİZELGE: TÜRKİYE ENERJİ KAYNAKLARI POTANSİYELİ

KAYNAKLAR	Toplam Rezerv-Potansiyel
Taşkömürü (Milyon Ton)	1 343
Linyit (Milyon Ton)	12 300
Asfaltit (Milyon Ton)	82
Bitümler (Milyon Ton)	1 641
Hidrolik (GWh/Yıl)	140 000
Ham Petrol – Üretilbilir (Milyon Varil)	284,7
Doğalgaz – Üretilbilir (Milyar m ³)	6,8
Tabii Uranyum (Ton)	9 129
Toryum (Ton)	380 000
Jeotermal (MWt)	
Termal	31 500
Elektrik	4 500
Rüzgar (MW)	47.849
Güneş (Milyar kWh/yıl)	380
Kaynak : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, PİGM	

DOSYA •

yönelik tedbirler alınacaktır.

YEK Teşvik Uygulamaları

Yenilenebilir enerji kaynakları kullanımını kaynak bazında fiyat farklılaştırılması yoluyla teşvik edilecektir. Verilecek bu teşvik ve destekler, tesislerde kullanılacak yerli katkı oranına göre değişiklik gösterebilecek ve böylece yerli enerji teknolojilerinin de geliştirilmesine katkı sağlanacaktır.

Sonuç olarak, TBMM Genel Kurulu'nda 29 Aralık 2010 tarihinde kabul edilen "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 6094 Sayılı Kanun Resmi Gazete'nin 8 Ocak sayısında yayımlanarak, yürürlüğe girdi.

Yenilenebilir kaynaklara dayalı elektrik üretiminin teşvikini amaçlayan Kanuna göre, elektrik enerjisine yönelik kaynak alanlarının, ilgili kurum ve ku-

larından (YEK) elektrik üreten tesisler için "YEK destekleme mekanizmasında"; hidroelektrik üretim tesisi için 7.3 dolar sent, rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi için 7.3 dolar sent, jeotermal enerjisine dayalı üretim tesisi için 10.5 dolar sent, biyokütleyle dayalı üretim tesisi için (çöp gazı dahil) 13.3 dolar sent, güneş enerjisine dayalı üretim tesisi için 13.3 dolar sent fiyat belirlendi. Yeni kanun ile yerli üretim ekipman kullanımına ayrıca teşvik veriliyor. Kanunun yürürlüğe girdiği 18 Mayıs 2005 tarihinden 31 Aralık 2015 tarihine kadar işletmeye girmiş ya da girecek YEK destekleme mekanizmasına tabi üretim lisansı sahipleri için bu fiyatlar 10 yıl süreyle uygulanacak.

Yeni yasayla, 31 Aralık 2013'e kadar iletim sistemine bağlanacak YEK belgeli güneş enerjisine dayalı üretim tesislerinin toplam kurulu gücü 600 megavattan fazla olamayacak. 31 Aralık 2013 tarihinden sonra iletim sistemine bağlanacak YEK belgeli güneş enerjisine dayalı üretim tesislerinin toplam kurulu gücünü belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili olacak. Düzenleme kapsamındaki üretim tesisleri ile elektrik üretim ve dağıtımını yapan diğer tesislerin lisansı kapsamında inceleme ve denetimi EPDK tarafından yapılacak. Gerektiğinde masrafları ilgililere ait olmak üzere yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir.

Yeni yasa için bir önceki TBMM Enerji Komisyonu Başkanı, bir taslak hazırlamıştı. O taslağın üzerinde çok ciddi mesai harcanmıştı ve TBMM Enerji komisyonu üyeleri bu konuda mutabık kalmışlardı. Bu kanunun iktidar tarafından geri çekilmesi üzücü olmuştur.

Yeni kanunun görüşmeleri sırasında teklifin hemen hemen bütün maddelerinde, verilen önergelerle değişiklik yapıldı. Yasa değişikliği Genel Kurul'da görüşülürken yoğun bir önerge trafiği ve birçok değişiklik oldu. Ancak bütün değişikliklere rağmen yine de bir çok eksiklikler ile iktidarın istediği şekilde

YEK Kanunu ve Son Değişikliklerin Değerlendirilmesi

10.05.2005 tarih ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun geçen beş yıl içerisinde hiç kullanılmamış ve bu kanunla verilen teşvikten yararlanılmamıştır. Dolayısıyla bu kanunun işler hale getirilmesi başından beri bir mecburiyet olmuştur. Tüm kesimlerce yapılan yoğun faaliyetler ve çalışmalar sonucunda iktidar yeni kanunu çıkarmak durumunda kaldı.

ruluşların görüşü alınarak belirlenmesi, derecelendirilmesi, kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenecek. Belirlenen yenilenebilir kaynak alanları, imar planlarına re'sen işlenmek üzere Bakanlık tarafından ilgili mercilere bildirilecek.

6094 sayılı kanunda, yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesisleri için uygulanacak fiyatlar "avro sent" yerine "dolar sent" olarak belirleniyor. Buna göre, yenilenebilir enerji kaynak-

yasa çıkarıldı.

Yapılan değişikliklerin başında uygulanacak fiyatların "avro sent" yerine "dolar sent" olarak belirlenmesi gelmektedir. Yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesisleri için uygulanacak fiyatların "avro sent" yerine "dolar sent" olarak belirlenmesi gerekli bir değişiklik değildir. Hatta bu değişikliğin kur riski nedeniyle rüzgâr yatırımcıları açısından bir dezavantaj olduğu söylenebilir. Çünkü rüzgâr ekipmanları genellikle Avrupa'dan ve dolayısıyla avro cinsinden satın alınmaktadır. Daha önceki yasada avro cinsinden hesaplamaların yapılmasının en önemli amacı da zaten bu kur riskini ortadan kaldırmaktı. Dolar ile avro arasındaki pariteler direkt sektörü etkileyecektir. Bu ise olumlu ya da olumsuz etkileriyle bir risk oluşturmaktadır. Genellikle Çin türbini kullanan HES yatırımları için tarifenin dolar olarak verilmesi kolaylık sağlayabilir. Ancak Avrupa türbin kullanan ve ihracat kredileri ile proje finansmanı sağlayan rüzgâr projeleri için kur riskini bertaraf etme gerekliliği doğacaktır.

Diğer bir husus verilen teşviklerin fiyatıdır. Verilen teşvik fiyatları genel olarak düşük olmuştur. Biraz daha yüksek fiyatlar(%25 daha fazla) verilebilirdi. Ayrıca, daha önemli diğer bir husus da, dolar cinsinden verilen bir fiyatın 10 yıl boyunca sabit tutulması, bu fiyatın 10 yıl sonra çok düşük bir değere gelmesi anlamına gelir. Çünkü halihazırda dolarda enflasyon var ve gelecekte ciddi bir dolar enflasyonu olacağı öngörülmüyor. Bu da verilen fiyatın birkaç yıl sonra bir anlamının kalmayacağı anlamına geliyor. Doğru olanı ise fiyatın bir fiyat endeksine bağlanarak değerinin korunmasıdır.

Yasayla yerli üretimin desteklenmesi hususu, MHP'nin baştan beri savunduğu bir yaklaşımdır. Yerli üretimin desteklenerek ilave fiyat verilmesi çok olumlu bir gelişme olmakla beraber yerli ekipman üretimine verilen destekte yeterli değildir. Ülkemizde bir türbin imalatında ödenecek KDV'nin yüzde 18 olduğu göz önüne alınırsa yasada yerli

imalata 0,5-1 dolar-sent ilave teşvik verilmesi büyük bir teşvik olarak değerlendirilemez. Dolayısıyla bu yasa yerli üretimi yeterince teşvik etmemektedir. Diğer taraftan, bilindiği gibi baz fiyatlar 10 yıllığına verilmektedir. Bu konuda sürenin 5 yıl olması yetersizdir. Rüzgâr yatırımları açısından bakacak olursak, yerli ekipman üretimi bugün için sadece kule ve kanat üretimi ile sınırlı. Türbin ve jeneratör üretimi kısa vadede çok zor gözükmektedir.

Türkiye'nin güneşlenme süresi, Avrupa'dan çok daha fazladır. Bu ise Türkiye'deki projelerin Avrupa'ya göre daha verimli olması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla Türkiye'deki teşviklerin Avrupa'dan biraz daha düşük olması normal karşılanabilir. Ancak güneş enerjisi yatırımlarına verilen 13,3 dolar sent'lik fiyat Avrupa'yla kıyaslandığında çok düşük kalmıştır. Almanya'da 24 avro-sent ve İspanya'da 34 avro-sent destekleme fiyatı verilen güneş enerjisinin, ülkemizde verilecek 13,3 dolar-sent fiyat ile kısa vadede uygulama imkanı bulması neredeyse imkânsızdır. Bu durumda kanunda verilen teşviklerin uzun süre bir anlamı olmayacaktır.

Kanunda hidroelektrik yatırımları için verilen teşvikte yeterli değildir. Hidroelektrikte verilen fiyat biraz daha yüksek olabilirdi. Çünkü hidroelektrik yatırımlarının toplam maliyetinin yüzde 75'i yurtiçinde kalmaktadır. Bu yatırımlarda en önemli kalem inşaat ve hidro-mekanik olduğu için ülkemize katma değeri çok fazla olmaktadır.

Söz konusu yasal düzenleme oldukça gecikmiştir. Bu gecikme yabancı yatırımcılar üzerinde de olumsuz bir etki yapmıştır. Özellikle fiyatın 7-8 avro-sent olarak çıkmasının beklenildiği dönemde yabancı yatırımcılar çok yoğun biçimde Türkiye piyasasıyla ilgilenmelerine rağmen, daha sonra bu ilgi belirsizlikler nedeniyle azalmıştır.

Rüzgâr için 6094 sayılı kanunda verilen fiyat 5346 sayılı kanunda verilen fiyat ile aynıdır. Rüzgâr enerjisi yatırımcıları da verilen fiyattan memnun

olmamışlardır. Ancak Kanun'da yerli üretim ekipmana verilen teşvikin, rüzgâr enerjisi yatırımlarında önemli bir destek olması ihtimali vardır. Zaten doğru olan diğer yenilenebilir enerji kaynaklarında olduğu gibi rüzgâr enerjisi ekipmanlarının da Türkiye'de üretilmesidir. Rüzgâr Santralleri ekipmanları, HES ekipmanlarından farklı olarak, seri üretime daha uygun boyutlardadır. 1 MW, 1,5 MW veya 2 MW kurulu güçte çok sayıda türbin seri olarak imal edilebilir. Türbin kanatları ve benzeri mekanik ekipmanlar için de durum aynıdır. Ekipman üretimleri Türkiye'de yapılırsa hem ülke kazanır ve hem de yatırımcıların teşvikten yararlanması mümkün olur.

Sektördeki yatırımcıların yeni kanundan genel beklentisi rüzgâr enerjisine ve hidroelektrik enerjisine dayalı elektrik santrallerinde üretilen elektrik için bir önceki kanunda belirlenen tarifelerin bir miktar yukarı çekilerek yatırımcıların finansman açısından elinin güçlendirilmesiydi. Ancak yeni kanunda bu gerçekleşemedi ve 5 avro-sent'e karşılık gelen 7,3 dolar-sent yeni tarife olarak belirlendi. Tarifelerde artışa gidilmemesi kısa vadede ülkemizin özellikle rüzgâr kurulu gücü hedeflerine ulaşmasını neredeyse imkânsız hale getirecektir. Yeni gelen Kanun'da yerli üretime verilen teşvikin olumlu etkileri istenilen düzeyde olmasa da orta ve uzun vadede görülebilir. Ancak burada önemli olan bu yerli teşvikinin 2015 yılından sonrada devam edeceğine ilişkin kamuoyu algısının sağlanmasıdır. Eğer bu yapılırsa hem sektörün önü açılacak, hem de gerek yabancı yatırımcılar gerekse de yurt içi yatırımcıların konuya ilgisini çekerek büyük bir istihdam ortamı yaratabilecektir.

Sonuç olarak yeni kanun'un içeriğine bakıldığında, 5346 sayılı kanuna göre bazı iyileştirmeler getirmekle birlikte tamamen yeterli olduğu söylenemez. Yeni kanun birçok düzeltmeye ihtiyaç duymaktadır. Fakat yeni kanun beklentileri karşılamasa da orta vadede en azından bazı gelişmelerin başlangıcı olabilir.

Yenilenebilir Enerji Kullanımı Bağımsız Ekonomi İçin Önemli Bir Adımdır

Dr. Masum TÜRKER
DSP Genel Başkanı

Kalkınmış ve gelişmiş bir ülke olmanın temel göstergelerinden biri o ülkede üretilen ve tüketilen enerji miktarıdır. Ekonomik gelişmemizi güvence altına alabilmemiz 'sürekli ve güvenli' enerji sağlayabilmemize bağlıdır.

Ülkemiz elektrik enerjisi talebinin sürekli, güvenilir, kaliteli ve ekonomik bir biçimde karşılanabilmesi için elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtım planlarının sürekli ve güncel olarak yapılması ve bu planlara titizlikle uyulması gerekmektedir.

Sanayinin ihtiyacı olan ucuz enerji üretiminin sağlanması için yerli kaynaklarımızın kullanılması zorunludur. Ülkemizin ihtiyacı olan enerjinin, yerli kaynaklarımızdan karşılanması öncelikli hedef olmalıdır.

Daha ekonomik enerji elde edebilmenin yolu, sürekli devam eden doğal süreçlerdeki varolan enerji akışından elde

edilen yenilenebilir enerji kaynakları üzerinde yoğunlaşmaktan geçmektedir. Bu nedenle güneş, rüzgâr, jeotermal enerji gibi yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları kullanımı artırılmalı ve bu alandaki teknoloji yükseltilmelidir.

Çevre koruma ve ülkemiz kaynaklarını kullanabilme yönlerinden, yenilenebilir enerji kaynaklarından daha çok üretim yapabilmek için özel çaba harcanmalıdır.

Oysa ülkemizde enerji elde etmek için ne yazık ki yüksek oranda fosil yakıt kullanılmaktadır. Toplam enerji tüketiminde fosil yakıtların oranı yükselmiştir. 2000 yılında % 72 olan fosil yakıt tüketim oranı, 2007 yılında % 82'ye çıkmıştır. Kalan %18'lik kısım ise yenilenebilir enerji kaynaklarından (çoğunlukla hidroelektrik santrallerinden) sağlanmaktadır.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın yaptırdığı bir araştırmaya göre Türkiye şu anda ihtiyacı olan enerjinin % 75'inden fazlasını yurtdışından sağlamaktadır. Bu durum; Türkiye'nin enerjide dışa bağımlı hale gelmesine yol açmıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerine göre ülkemizde çok verimli 48.000 MW büyüklüğünde rüzgâr enerjisi potansiyeli mevcuttur.

Şu anda yaklaşık 3000 MW gücünde RES'e lisans verilmiştir ve lisans almayı bekleyen yaklaşık 6000 MW gücünde RES projesi mevcuttur.

Gelecek 10 yıl içinde 40 bin MW'lık kurulu güce ihtiyacı olan Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığın önüne geçmek amacıyla yenilenebilir enerji santrallerine yönelmesi, daha akılcı görünmektedir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Yenilenebilir Enerji Platformundaki bir sunuma göre, Türkiye'nin sahip olduğu hidroelektrik potansiyelin % 55'i, rüzgâr enerjisi potansiyelinin % 85'i ve jeotermal enerji potansiyelinin ise % 95'i kullanılamamaktadır. Görüldüğü gibi; Türkiye enerji üretiminde doğal potansiyelini yeterince kullanamamaktadır. Kullanılmayan potansiyelin kullanılabilir hale gelmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

Ülkemiz, enterkonnekte sistemde değerlendirebileceği hidroelektrik enerji potansiyelinin ancak üçte birini kullanmaktadır. Bunu aşmak için, küçük ölçekli hidroelektrik santrallerin devreye sokulması sağlanmalıdır. Girişimcilerin veya kooperatiflerin akarsular üzerinde düşük güçlü hidroelektrik santral kurma girişimleri kredi, teknik yardım ve ulusal şebekeye bağlanma güvencesi verilerek özendirilmelidir.

Ülkemizde güneş ve rüzgâr enerjisinden de yeterince yararlanılmamakta, enerji saklama kapasiteleri yüksek olan tuz gölleri ise bütünüyle gözardı edilmektedir. Bu konularda gerekli araştırma ve yatırım çalışmalarına ağırlık verilmeli, enerji tasarrufuna yönelik

önlemlere de öncelik tanınmalıdır.

Ülkemizde kullanılabilen yoğun bir jeotermal kaynak mevcuttur. Jeotermal enerji kullanımı artırılmalı, bu konuda yasal bir altyapı da vakit kaybetmeden hayata geçirilmelidir.

Enerji açığının karşılanması ve arz güvenliğinin sağlanması için devlet yenilenebilir enerji üretiminde ve dağıtımında öncü rol üstlenmelidir. Bu amaçla; yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelinmeli, geri dönüştürülebilir, çevre ile dost kaynaklar konusunda araştırmalara hız verilmelidir.

Enerjide dışa bağımlılığın önlenmesi için, fosil yakıttan yenilenebilir enerjiye kademeli olarak geçiş yapılmalı, kaynak çeşitlendirilmesine gidilmelidir.

Her türlü yatırımın çevresel etki değerlendirmesi bilimsel ve gerçekçi olarak yapılmalı, bu değerlendirmeleri geçemeyen yatırımlara izin verilmemelidir. Yenilenebilir Enerji Kaynakları potansiyelinin verimli şekilde üretime dönüşebilmesi için devlet enerji konusunda ARGE bütçesini artırmalıdır.

YES (Yenilenebilir Enerji Santrali)'lerde kullanılacak elektro-mekanik sistemlerin yurtiçinde imal edilmesi için teknoloji transferi yapılmalıdır. YES yatırımcısına normal ticari kredilerden daha cazip imkanlarla finansman sağlanmalıdır ve devlet arazi tahsis etmemelidir.

Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Asya Kalkınma Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarının YES'ler için ayırdıkları kredilerden yararlanılması için sanayi odaları, meslek odaları, işadamları dernekleri bilgilendirilmelidir. Kara ve hava ulaşım araçlarında elektrik enerjisi, teknolojik gelişmelere paralel olarak karma yapılardan başlamak üzere yaygın kullanıma sokulmalı, ancak bu elektriğin kömür veya petrol çevriminden elde edilmemesine dikkat edilmelidir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, ülkemizdeki enerji konusuna yaklaşımı da yenileyecek, Türkiye'nin kendi potansiyelini değerlendirmesini sağlayarak bağımsız ekonomi için önemli bir adım olacaktır.

Ülkemizi enerjide dışa bağımlılıktan kurtaracak santrallere karşı çıkılması düşünülemez. Ancak enerji temini için doğal kaynaklarımızdan yararlanırken ülkemizin ekosisteminin yok edilmesine de seyirci kalınmaz. O yüzden enerji konusunda yapılacak yatırımlara lisans verilirken çevresel faktörlerin sıkı bir denetim ve gözetim altında yapılması gereklidir.

Elektrik enerjisi arz-talep dengesinin sorunsuz sürdürülebilmesi için yenilenebilir enerji kaynaklarımıza öncelik veren, rasyonel bir ulusal enerji politikası oluşturulmalıdır.

DOSYA •

Yenilenebilir Enerji Teknojilerinde Geri Kalmak Dışa Bağımlı Olmamızı Daha da Artıracaktır

Numan KURTULMUŞ
HAS Parti Genel Başkanı

Halkın Sesi Partisi Genel Başkanı Numan Kurtulmuş Dergimizin bu ayki dosya konusunu oluşturan yenilenebilir enerji hakkında görüşlerini belirtti. Numan Kurtulmuş, şunları söyledi;

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarında geldiği aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ülkemiz, son 20 yıl baz alındığında % 7,3'lük ortalama bir büyüme oranı ile dünyanın en hızlı gelişen elektrik piyasasına sahip bulunmaktadır. Önümüzdeki 20 yıl içerisinde enerji talebinin ortalama % 6-7 arasında büyüebileceği dikkate alındığında bu devrede 310 milyar TL civarında bir yatırım yapılması gerekmektedir.

1980'li yıllardan itibaren dünyadaki

gelişmelere paralel olarak ülkemizde de yenilenebilir enerji konusunda duyarlı bir ortam oluşmaya başlamıştır. Bu döneme kadar büyük ölçüde devletin tekelinde olan enerji kaynaklarının temini ve değerlendirilmesi amacıyla özel sektörün devreye girmesi için gerekli hukuki ve teknik düzenlemeler yapıldı. 2001 yılında çıkarılan 4628 sayılı yasa ile EPDK oluşturuldu. 2003 yılından itibaren yenilenebilir enerji çalışmaları hız kazandı. Çevre bilincinin oluşması insanların yaşadıkları çevreye karşı olan duyarlılıkların her geçen gün daha da artması yenilenebilir enerji kaynaklarının önemini artırdı. YEK'in çıkması yatırımlara bir ivme kazandırdı.

Ancak havza planlamalarının yapılmadan her müracaat edene su kaynaklarının geliş güzel tahsis edilmesi bu

kaynaklardan azami verim alınmasını engelledi. Proje müracaatlarını inceleyen kurum olan DSİ'nin yeterli bir kadro oluşturamaması ve kontrol yönetmeliğinin hala yürürlüğe girmemesi sektörün önünde bir handikap olarak durmaktadır.

Hes'lerin dışında diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının hız kazanması için hazırlanan yasanın geciktirilmesini anlamak mümkün değildi.

Yenilenebilir kaynakların elektrik üretimi ve enerji sektöründe kullanımında geline son durum hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Kullandığımız enerjinin %70'e yakınının dış kaynaklardan temin ediyoruz. Elektrik üretiminin % 50'sine yakın bir kısmını da doğal gazdan sağlıyoruz. Rakamlar ne olursa olsun ülkemizin ticaret hacminin % 40'ını enerji ithalatına harcıyoruz.

Yurt dışına ve özellikle de Avrupa'ya baktığımızda yenilenebilir enerji konu-

sunda çok ciddi çalışmalar yapıldığını görüyoruz.

Türkiye olarak her yıl 10-11 milyar dolar yatırım yapmak zorundayız. Ülkemizin enerji politikasını sadece 'arz güvenliği' sarmalından çıkarmalıyız. Enerji piyasasının daha hızlı çalışması ve daha dinamik bir yapıya oturmasını sağlamalıyız.

Toplam enerji üretimi içinde yenilenebilir enerjinin payı artırılmalıdır.

1 Kasım 2007 tarihinden bu yana lisans bekleyen rüzgâr enerjisi müracaatları sonuçlandırılıp yatırımcının önü açılmalıdır.

Uygulamayla ilgili yönetmelikler süratle devreye sokulmalıdır.

Uygulanacak projelerin çevre etkilerine ait toplumsal duyarlılığın her geçen gün arttığı dikkate alınarak ÇED raporu alma prosedürlerinin daha hassas bir şekilde denetlenmesi gerekmektedir.

Duy piyasasının daha şeffaf bir hale getirilmesi ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır.

Uzun süreli ikili elektrik alım-satım anlaşmalarının teşvik edilerek, elektrik piyasası, spot satışların yoğunluğundan kurtarılmalıdır.

Ülkemizi uzun vadede sıkıntıya sokacak uluslararası anlaşmalara girilmeden planlı bir enerji politikası takip edilmelidir.

YEK Kanunu'na ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sektöre ne tür katkıları olmasını bekliyorsunuz?

Uzunca bir süredir Meclis gündeminde olan kanunun geç de olsa çıkması enerji sektörünün daha aktif bir hale gelmesine katkı sağlayacaktır.

Bugüne kadar makine ve teçhizat konusunda yerli üretimin teşvik edilmemesi önemli bir handikap oluşturuyordu.

Yenilenebilir enerji teknolojilerinde geri kalmak dışa bağımlı olmamızı daha

da artıracaktır.

Bu bakımdan 29.12.2010 günü TBMM'de kabul edilen 6094 sayılı yasadaki yerli üretim için getirilen teşvikleri olumlu buluyoruz.

Bunun ülkemizde bir sanayi ham-

lesine dönüşebilmesi ile ilgili konunun takipçisi olacağız.

Sadece güneş enerjisi ile yapılacak üretim sürecinde 29 yeni iş kolu devreye girecek ve ciddi bir istihdam yaratacaktır.

DOSYA •

“Yenilenebilir Enerjide Yatırım Seferberliği Yaşanıyor”

EPDK
Hasan KÖKTAŞ
EPDK Başkanı

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı Hasan Köktaş dergimizin bu ayki dosya konusunu oluşturan yenilenebilir enerji hakkında görüşlerini belirtti. EPDK Başkanı Hasan Köktaş şunları söyledi;

Herkes yenilenebilir enerjinin ülkemiz açısından çok önemli olduğunu söyler. Ancak bu önemin neden kaynaklandığını bilinmez. Bize bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

Yenilenebilir enerjinin ülkemiz açısından taşıdığı değeri anlayabilmek için öncelikle bu enerji kaynaklarının niteliği hakkında bilgi sahibi olmamız gerekir.

Yenilenebilir enerji kaynakları hidrolik, rüzgâr, güneş, jeotermal, biyokütle, biyogaz, dalga, akıntı enerjisi ve gel-git, hidrojen gibi enerji kaynaklarını ifade eder. Yeryüzünde ve doğada çoğunlukla herhangi bir üretim prosesine ihtiyaç duymadan temin edilebilir.

Kömür, petrol ve karbon türevi gibi fosil kaynaklı olmayan bu kaynaklarla elektrik enerjisi üretilirken karbondioksit emisyonu çok az bir seviyede gerçekleşir. Bu anlamda çevreye zararı ve etkisi konvansiyonel enerji kaynaklarına göre

çok daha düşük olan, sürekli bir devinimle yenilenen ve kullanılmaya hazır olarak doğada vardır.

Başlıklar halinde neden yenilebilir enerji kullanmamız gerektiğini sıralamak isterim:

- Elektrik üretiminde konvansiyonel kaynakların çokça kullanılması nedeni ile çevrede, atmosferde ve dünyada sebep olduğu etkileri azaltabilmek ve yaşam dengesini koruyabilmek adına, çevresel nedenler için,

- Ülkemizdeki hidroelektrik potansiyeli kullanmak ve yerli kaynakları geliştirmek için,

- Dışa bağımlılığı azaltıp, kaynak çeşitlendirmesine giderek arz güvenliğini arttırmak için,

- Kyoto Protokolü gibi uluslararası anlaşmalar ve protokollere uyum sağlamak için,

- Üretim tesislerin kurulum ve işletmesine bağlı olarak doğrudan ve dolaylı

olarak istihdamı arttırmak, diğer sektörlerin uygulanamadığı coğrafi bölgelerde bu potansiyeli kullanarak sosyoekonomik uyumu sağlamak ve yeni iş alanları yaratmak için,

- Ulaşım imkanları zor bölgelerin ve kırsal alanların elektrifikasyonunu sağlamak, iletim ve dağıtım şebeke yatırımlarına ve hat genişlemelerine olan ihtiyacı azaltarak sermaye tasarrufu yapmak için yenilenebilir enerji kaynaklarından azami ölçüde istifade etmemiz gerekmektedir.

Peki, yenilenebilir enerji kaynaklarının yatırımları açısından ne tür zorluklar var diye bir bakarsak, birincisi bu kaynakların elektrik üretiminde kullanılması yeni gelişen bir alandır ve yatırım maliyetleri yüksektir. İkincisi enerji üretim grafiğinde arz dengesizliği ve performans düşüklüğü yaşamak muhtemeldir. Bir diğer husus şebekeye erişim güçlüğü yaşanabilir ve son olarak fosil yakıtlarla rekabet güçlüğü vardır.

Türkiye enerji sektörünün gelecek 20 yılını nasıl görüyorsunuz? Ne kadarlık bir yatırım gereksinimi öngörüyorsunuz ve burada yenilenebilir enerji kaynaklarının payını nasıl tanımlıyorsunuz?

Başta şunu ifade etmeliyim ki, enerji gibi dinamik bir konunun gelecek 20 yılını değerlendirmek hiç de kolay değildir.

Çünkü yapılan öngörüler, planlar önemli ölçüde değişebilir, tahminler ve beklentiler boşa çıkabilir ve hiç beklenmedik yeni durumlarla karşılaşılabilir.

Dünyada enerji kaynaklarının kullanımını ile ilgili bundan 20 yıl öncesine ait literatüre bir bakarsak bunun çok sayıda örneği ile karşılaşmamız mümkündür.

Konusunda uzman kabul edilen bazı kişi ve kurumlar adına 1990'lı yılların başında yapılan kimi değerlendirmelerde, gelecek 20 yılda dünyada fosil yakıt rezervlerinde sona gelineceği, petrolün tükenebileceği ve taşıtların hidrojen enerjisi ile çalışacağı söyleniyordu.

Aradan geçen 20 yılın sonunda bugün geldiğimiz noktada petrolün halen dünyanın en önemli enerji kaynağı olmaya devam ettiğini, belli rezervler azalırken başka bölgelerde yeni enerji rezervlerine ulaşıldığına tanık oluyoruz.

20 yıl önceki öngörülerde yaşanan sapmalar enerji gibi hayati bir konuda gelecek 20 yıldan bahsedebilmenin de ne kadar zor ve çok boyutlu olduğunun bir işaretidir.

Bu itibarla, temelsiz ve hayali varsayımlar yapmak yerine enerji sektörünün geleceğinin yükseleceği temel dinamikleri kavrayabilmek çok daha doğru bir yaklaşımdır.

Burada önemli olan soru belirlenen hedeflere nasıl ulaşılabileceğidir.

Soruları çoğaltmamız gerekirse, ülkemizin tüm yerli kömür ve hidrolik potansiyelimiz nasıl harekete geçirilecektir? İhtiyaç duyulan bu yatırımları kim, hangi şartlarda ve hangi teknoloji ile yapacaktır? Bu yatırımların geri dönüşü nasıl sağlanacaktır? Üretilen enerji hangi şartlarda ve fiyatlarda satılacaktır?

Bu soruların cevapları aynı zamanda çok büyük bir ekonomik gücün nasıl yönetileceğinin de cevabıdır.

Bu ekonomik gücün parasal karşılığı nedir diye bakarsak, Kurum olarak 2030 yılına farklı üretim kompozisyonlarını dikkate alan farklı senaryolar oluşturduk.

Bu senaryolara göre elektrik, üretimi, iletimi ve dağıtımı için ne kadar kurulu güce, yatırıma ve finansman ihtiyacına gereksinim olduğunu hesapladık. Buna göre 2030 yılına kadar toplamda 250 ile 310 milyar lira arasında değişen bir kaynağa ihtiyaç bulunduğunu tespit ettik.

Üstelik petrol, doğal gaz ve LPG gibi diğer temel enerji kaynaklarını da dâhil ettiğimizde bu kaynak ihtiyacı çok daha büyük rakamlara ulaşacaktır.

İşte bu kaynak ile 2030 yılında 85

milyonu aşması beklenen bir nüfusun enerji ihtiyacı karşılanacaktır.

Yenilenebilir enerji kaynakları açısından hedefler nelerdir?

Çağdaş her ülkede enerji politikalarının vazgeçilmez unsurlarından birisi ve belki de en önde geleni, öncelikli olarak kendi enerji kaynaklarını değerlendirmektir.

Bir başka ifadeyle, enerji politikasının doğruluğunun ölçüsü, kendi enerji kaynaklarından ne kadar istifade ettiği ne bağlıdır.

Elektrik enerjisi özelinde konuya bakarsak, kendi kömürünüzü, suyunuzu, güneş ve rüzgâr enerjinizi, işleyen bir piyasa mekanizması ile elektrik üretim sisteminize dâhil ettikçe doğru politikaları, doğru araçlarla hayata geçirmiş olursunuz.

Bu anlayış, hükümetlerin politikası olmanın da üzerinde bir devlet politikası haline getirildiği vakit gerçek anlamda amacına ulaşır.

İşte bu yaklaşım içerisinde, ülkemiz elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması için önümüzdeki 15 yıl boyunca hangi kaynaklardan ne ölçüde yararlanılacağına yönelik hedefler belirlenmiş durumdadır.

Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi bu hedeflerin belirtildiği ve bu hedeflere ne zaman ulaşılacağına ifade edildiği temel metindir.

Siyasi iradenin altına imza attığı bu metindeki belirlemeler içerisinde, ülkemiz elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanmasında yerli ve yenilenebilir kaynakların kullanılması öncelik taşımaktadır.

Bu kapsamda teknolojiadaki, piyasadaki ve kaynak potansiyelindeki gelişmeler dikkate alınarak bazı değişiklik yapılabilecek olsa da, ülkemizde yenilenebilir kaynakların hızla artan elektrik enerjisi üretimi içerisindeki payının

DOSYA

2020 yılında en az yüzde 25 düzeyinde olması gibi hedefimiz bulunmaktadır.

Bu hedefe ulaşabilmemiz adeta bir “yenilenebilir enerji seferberliği” ile mümkün olabilir.

O halde önümüzdeki dönemde yenilenebilir enerji kaynaklarının yatırıma dönüşmesi konusunda Bakanlığımız, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, bilimsel çevreler ve tabii özel sektörümüz ile birlikte tam bir işbirliği ile yoğun bir şekilde çalışmamız şarttır.

Sadece güneş potansiyelimiz hakkında bazı rakamları sizlerle paylaşmak isterim:

Türkiye, güneş enerjisi potansiyeli bakımından dünyanın birçok ülkesine göre daha avantajlı konumdadır. Yapılan ölçümler, güneşlenme süresi ve ısıtım şiddeti açısından, ülkemizin yüksek bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Bu potansiyeli birkaç rakamla ifade etmek isterim:

Güneş radyasyonu yıllık metrekaare başına bin 650 kilovatsaattan fazla olan yerler “en iyi alanlar” olarak kabul edilmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız tarafından hazırlanan Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası çalışmalarına göre, ülkemizde bu kapsamda 4 bin 600 kilometrekarelik bir kullanılabilir alan belirlenmiştir. Aynı çalışmaya göre, ülkemizin güneş enerjisi ile elektrik üretecek teknik potansiyeli yıllık 380 milyar kilovatsaat olarak tespit edilmiştir. Bu potansiyel 56 bin megavat kurulu gücünde doğalgaz çevrim santralına karşılık gelmektedir.

Üstelik ülkemizdeki bu potansiyel dünyanın önde gelen ülkelerinin de üzerindedir. Bu konuda tek bir örnek vermek gerekirse, Almanya’da güneş ısıtım şiddeti, metrekaare başına yıllık ortalama bin 100 kilovatsaat iken Türkiye’de bu rakam metrekaarede bin

311 kilovatsaattır.

Üstelik Almanya’da ortalama yıllık toplam güneşlenme süresi bin 600 saat iken ülkemizin güneşlenme süresi 2 bin 640 saattir.

Sadece bu rakamlara bakıldığında, Türkiye kağıt üzerinde Almanya’dan daha üstün görünse de fiyatta durum farklıdır. Keza, 2006 yılında ülkemizde toplam fotovoltaiik kapasitesi 1 megavat civarında gerçekleşmişken, Almanya’da aynı tarihte, kurulu kapasite 2 bin 800 megavatı aşmıştır. Üstelik Almanya’da güneş enerjisi sektöründe 10 binin üzerinde işyeri faaliyet göstermekte ve bu işletmelerde 60 binin üzerinde kişi istihdam edilmektedir.

Türkiye’nin yenilenebilir enerji kaynakları konusunda geldiği noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ülkemizde 1990-2009 döneminde ülkemizde birincil enerji talebi artış hızı yüzde 3,7 düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumundadır. Aynı şekilde ülkemiz, dünyada 2000 yılından bu yana elektrik ve doğal gazda Çin’den sonra en fazla talep artışına sahip ikinci büyük ekonomi konumunda olmuştur.

Yapılan projeksiyonlar bu eğilimin orta vadede de devam edeceğini göstermektedir. 2009 yılında birincil enerji arzı 105 milyon tep olarak gerçekleşmiştir. Birincil enerji arzının 30,3 milyon tep’lik kısmı yerli üretimle karşılanmıştır. 2009 yılı sonu itibarıyla net ithalat bağımlılığının yüzde 72 seviyesinde olduğu ülkemizde doğal gazın yaklaşık yüzde 98’i petrolün ise yaklaşık yüzde 91’i ithal edilmektedir.

2010 yılında üretilen 208 milyar kilovatsaat kadar enerjinin yüzde 45’i doğal gazdan yüzde 26 kadarı hidrolikten, yüzde 24’ü yerli ve ithal kömürden, yüzde 2 kadarı da rüzgâr, jeotermal ve biogaz gibi kaynaklardan sağlandı. Hidrolik ve diğerlerini bir aradan düşündüğümüzde yüzde 28-29 oranında ye-

nilenebilir enerji kaynakları ile elektrik enerjisi üretmiş durumdayız.

2010 yılında, 21 milyar kWh’a yakın elektrik üreten, 3 bin 810 MW kurulu gücünde, toplam yatırım tutarı 5 milyar lirayı aşan özel sektör yatırımı devreye alındı. Bunun 2 milyar 350 milyon lirası (%47)yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalıdır.

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Kanun’un yürürlüğe girmesinden sonra 3.180 MW kurulu gücünde 87 adet yeni rüzgâr projesine lisans verilmiştir. Bu projelerden toplam 2.000 MW kurulu güce ulaşacak olan santrallerin yapımı devam etmektedir. 2002 yılında neredeyse yok sayılacak düzeyde olan rüzgâr enerjisi kurulu gücü 2010 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla 1.202 MW’a ulaşmıştır.

Ülkemizde ekonomik kategoride olduğu belirlenen 140 milyar kWh/yıllık Türkiye hidrolik enerji potansiyelinin yüzde 37'lik kısmı işletmede, yüzde 15'lik kısmı (özel teşebbüs tarafından yapımı sürdürülen projeler dahil) ise inşa halindedir. Ülkemizin teknik ve ekonomik hidroelektrik potansiyelinin yeniden belirlenmesine yönelik çalışmalarına başlanmıştır. Küçük hidroelektrik santralleri (HES) teknolojisinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla yıllardır imalatı yapılamayan mikro ve küçük güçlü HES proje ve imalat çalışmaları Türkiye Elektro Mekanik Sanayi Genel Müdürlüğü (TEMSAN) tarafından yürütülmektedir.

2010 yılı içinde işletmeye alınan toplam kurulu gücü 3.490 MW olan santrallerin 1.206 MW'lık kısmı yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik

üretimi yapan santraller olup bunların;

- 436 MW'ı rüzgâr,
- 736 MW'ı hidrolik,
- 17 MW'ı jeotermal,
- 17 MW'ı ise çöp gazı ve biyogaz kaynaklı elektrik üretim santralleridir.

Bu yıl yaklaşık 8 milyar kWh elektrik enerjisi üretecek, toplam yatırım tutarı yaklaşık 3.2 milyar lirayı, kurulu gücü 2 bin megavatı aşan özel sektör yatırımı devreye alınacaktır. Geçen yıl yüzde 47 olan devreye alınan yenilenebilir enerji kaynaklarının payı bu yıl yüzde 50'yi aşacaktır.

Tıpkı son 3 yılda rüzgâr enerjisinde yaşandığı gibi önümüzdeki yıllarda ülkemizde güneş enerjisinden elektrik üretilmesi konusunda da büyük bir atılım yaşanmasını bekliyoruz. Nasıl geç-

tiğimiz birkaç yılda ülkemizin her yerinde rüzgâr çiftliklerinin kurulmasına tanık olduysak önümüzdeki yıllarda da ülkemizde güneş enerjisi tarlalarının kurulduğuna da tanık olacağız.

Dünyanın en modern yabancı sermaye kanunlarından birine sahip ülkemizde küresel yatırım miktarı hızla artmaktadır. Türkiye, dünya genelinde enerji yatırımı yapmak için en uygun ülkelerden biridir.

Hızla büyüyen bir iç pazara, milli gelire, ihracata ve genç nüfusa sahip olan ülkemizde elektrik enerjisi talebi her yıl yüzde 8-9 oranlarında artmaktadır. Üstelik enerjide daha rekabetçi ve serbest bir piyasa oluşturulmasına yönelik siyasi irade ve işleyen piyasa kanunları bulunmaktadır.

Yenilenebilir Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretiminin Desteklenmesine Yönelik Yasa ve İkincil Mevzuat; Ülke, Halk ve Kamu Çıkarları Doğrultusunda Değiştirilmelidir

**TMMOB Makina
Mühendisleri Odası**

Yasanın Ormanların, Doğal ve Tarihi SİT ve Koruma Alanlarının, Vasıflı Tarım Arazilerinin Yok Olmasına Yol Açabilecek Hükümleri Uygulanmamalıdır.

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nun 2/340 sayılı Raporu ile "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", 14.11.2008 tarihinde TBMM Başkanlığına iletilmiştir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimi için önemli teşvikler öngören bu taslak, iki yıl beklendikten sonra, 04.11.2010 tarihinde TBMM Genel Kurulunda görüşülmeye başlanmış; 29.12.2010 tarihli oturumda benimsenmiş ve yasada yapılan değişiklikler, 08.01.2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yasada Yapılan Değişiklikler Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Dayalı Stratejik Bir Yaklaşım ve Ciddi Bir Destek Öngörmüyor

İktidarın Eylemi Söylemine Uygun Değildir; İddialı Hedefler Bir Hayal Olarak Kalabilecektir.

Görüşme tutanaklarından anlaşılacağı üzere; TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Tek-

noloji Komisyonu'nun oybirliği ile mutabık olduğu kanun değişikliği bir tarafa bırakılarak, tasarı; ETKB ve bir grup iktidar partisi milletvekili tarafından tamamen yeniden düzenlenmiştir. ETKB'nin hazırladığı yeni yasa metni, ilgili kesimlerin görüşlerini dikkate almadan hazırlanmıştır. İçerik olarak da yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı stratejik bir yaklaşım ve ciddi bir destek öngörmemektedir.

Siyasi iktidar, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimine dair Enerji Strateji Belgelerinde, Yıllık Programlarda ve ETKB Stratejik Planında yer alan bildirimlerinde samimi olmadığını, bütün söylenenlerin hoş ancak maalesef boş söylemler olduğunu, söylemine uygun eylemde bulunmayarak ortaya koymuştur. Kısa dönemde, özellikle güneş ve rüzgâra dayalı elektrik üretimi maliyetlerinde çok büyük değişiklikler olmaz ise, TBMM görüşmelerinde yapılan değişikliklerle ve düşürülen alım fiyatlarıyla, yenilenebilir kaynaklara dayalı elektrik üretiminde, iktidarın iddialı hedefleri bir hayal olarak kalabilecektir.

Strateji Belgeleri, Yol Haritaları, Eylem Planları ve İkincil Mevzuat, Katılımcı Bir Anlayışla Ülke, Halk ve Kamu Çıkarları Doğrultusunda Hazırlanmalıdır

Bütünsel olmayan, parçalı yaklaşımlarla sorunun çözümü doğrultusunda

adım atılması mümkün değildir. Çünkü:

Yalnızca teşvikli alım fiyatları uygulamasıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretiminin desteklenmesi mümkün değildir.

Yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili mevzuatın bütünsel bir bakış açısıyla ele alınarak, ülke, halk ve kamu çıkarları doğrultusunda yeniden yapılandırılması zorunludur. Bu yapılanma, mevcut düzenleme ve uygulamalarda ki aksamaları dikkate alarak, ilgili tüm tarafların (üniversite, meslek odaları, uzmanlık dernekleri, çevre kuruluşları, imalatçı sanayi kuruluşları, ilgili kamu kurumları) görüşleri irdelenerek ve onların katılımı sağlanarak Yenilenebilir Enerji Stratejisi ve Faaliyet Planı ile bu çerçevedeki bütünsel genel bir çerçeve yasa hazırlanması ile sağlanabilir.

Söz konusu çerçeve yasaya bağlı olarak her bir yenilenebilir enerji kaynağı için (hidrolik, termik, rüzgâr, güneş, jeotermal, v.b.) teşvik unsurlarını da kapsayan Strateji Belgeleri, Yol Haritaları ve ikincil mevzuat ayrı ayrı hazırlanmalı ve yine her bir kaynak için 2020-2030-2050 hedefleri belirlenmelidir. Yenilenebilir enerji kaynakları türlerine göre; önümüzdeki on/yirmi yılın her bir yılı için ne kadar kurulu güç hedeflendiği ve bu santrallerde ne kadar enerji üretimi beklendiğine yönelik hedefler oluşturulmalıdır.

Enerji Ekipmanlarının Yurt İçinde Üretimi Desteklenmelidir

Yerli sanayinin gelişmesi için bilinçli ve planlı sektörel yatırım teşviklerine ağırlık verilmeli, enerji ekipman üreticileri için “kümelenme”, “Enerji Ekipmanları Üretimi Organize Sanayi Bölgeleri” v.b. düzenleme ve mekanizmalar harekete geçirilmelidir.

Yasada yer alan “II sayılı Cetvel”de yer alan “yurtiçinde imalatın kapsamının tanımı, standartları, sertifikasyonu ve denetimi ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir” hükmü gereği, yeni

yönetmelik hazırlık çalışmaları; ilgili tüm tarafların (üniversite, meslek odaları, uzmanlık dernekleri, imalatçı sanayi kuruluşları, ilgili kamu kurumları) görüşleri irdelenerek ve katılımları sağlanarak sürdürülmelidir. Yapılacak kapsamlı çalışmalarda, enerji sektöründe yerli makine ve ekipman kullanımına yönelik plan, strateji ve hedefler belirlenmelidir. Bu cetvele ilişkin uygulamanın açık, seçik, şeffaf, kolay anlaşılabilir ve denetlenebilir olması, kötüye kullanımlara imkân vermemesi sağlanmalıdır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesine yönelik yerli sanayi oluşumu ve istihdam yaratılmasına iliş-

kin hususlar dikkatle planlanmalı, yerli sanayinin kurulması ve gelişmesi desteklenmeli, teşvik verilecek yatırımların özellikle AR-GE oluşturma niteliği dikkate alınmalıdır. Ekipman üretimi için sanayinin kendini planlaması, geliştirmesi ve yeni yatırımlara yönelmesi zaman alacağı için, yasada yerli ekipman kullanımının desteği için aranan “31.12.2015 tarihinden önce işletmeye girme” şartında yer alan süre sınırlaması uzatılmalıdır.

Her bir kaynak için verimlilik standartları belirlenmeli ve kabul edilebilecek alt limitler konulmalıdır. Kullanılacak

DOSYA •

teknolojideki asgari verim (türbin verimi, panel verimi, sistem verimi v.b.) göz önüne alınarak dünyada kullanılan iyi/verimli teknolojilerin kullanımı özendirilmelidir. Aksi halde verimsiz, çöp diye nitelendirilen teknolojilerin girişi hem kaynağın verimsiz kullanılmasına hem de teknoloji çöplüğü oluşumuna yol açacaktır.

Yasa'nın Ormanların, Doğal ve Tarihi SİT ve Koruma Alanlarının, Vasıflı Tarım Arazilerinin Yok Olmasına Yol Açabilecek Hükümleri Uygulanmamalıdır

Yasada bulunan "Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ile tabiatı koruma

yaklaşımları dikkate alındığında; son derece sakıncalı sonuçlar verebilecektir.

Yasanın bu maddesi, ilgili diğer mevzuata ve Toprak Koruma Yasası'na da aykırıdır. Ülkemizde "Her türlü teşvikin itina ile kötüye kullanıldığı" dikkate alındığında; verimsiz, vasıfsız arazileri değerlendirmek yerine ormanları, verimli tarım alanlarını, milli parkları, ören yerlerini yok etmeye yönelen, buralara GES, RES, HES santrali kurmaya kalkışanlar olacaktır. Bu nedenle, bu

- İlgili bölge halkının ve doğanın çıkarlarını gözetken çok daha ayrıntılı düzenlemeler yapılmalıdır.

- Santral kurulacak yerlerin envan-

uygun vasıfsız sahaların koordinatlarını tespit etmek mümkündür. Bu çalışma yapılmadan lisansların acele ile verilmemesi gerekir.

- Bilinçli bir şekilde doğa katliamına yol açabilecek sonuçlar verecek uygulamalara yol açacak bu madde yasadaki çıkarılmalıdır.

Yasanın Enerji Üretimi ve Dağıtımının Denetimini Özel Şirketlere Devretmeyi Öngören Hüküm Hukuka Aykırıdır, Mutlaka Değiştirilmelidir

Yasada yer alan "Bu Kanun kapsamındaki üretim tesisleri ile elektrik üretim ve dağıtım yapılan diğer tesislerin lisansı kapsamındaki inceleme ve denetimi EPDK tarafından yapılır veya gerektiğinde masrafları ilgililerine ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir. Denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir" hükmü yanlış ve sakıncalıdır. Elektrik dağıtım şirketlerinin denetim hizmetlerini özel sektör eliyle yaptırmasını öngören EPDK yönetmeliği Danıştay tarafından iptal edilmiştir.

Danıştay'ın bu konudaki kararında, Anayasa'nın 128. maddesinde yer alan "Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği kurala bağlanmıştır" hükmü anımsatılmıştır. Kararda, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Yasası'nda yer alan "Özelleştirilen elektrik dağıtım tesis ve varlıklarına ilişkin her türlü işletme ile yatırım planlaması ve uygulamasında onay, değişiklik ve denetim Kurula aittir" hükmüyle EPDK'nın yetkili kılındığına vurgu yapılmıştır. Danıştay, yasada bu denetim yetkisinin devredilebileceğine ilişkin herhangi bir kuralın öngörülmediğinin altını çizmiştir.

Yargının bu kararına uygun bir şe-

alanlarında, muhafaza ormanlarında, yaban hayatı geliştirme sahalarında, özel çevre koruma bölgelerinde, içme ve kullanma suyu koruma alanlarında ilgili Bakanlığın, doğal SİT alanlarında ise ilgili koruma bölge kurulunun olumlu görüşü alınmak kaydıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesislerinin kurulmasına izin verilir" hükmü, siyasi iktidarın toplumu, insanı ve doğayı dikkate almayan süregelen

terleri önceden çıkarılmış olmalıdır.

- Belirlenecek alanların, tarım, çevre ve imar v.b. arazi kullanımı açısından diğer kullanım alanları ile çakışmamasına, bölge halkının ve doğanın zarar görmemesine azami dikkat gösterilmelidir.

- Trafo merkezleri etrafında bağlan-tıya ve öngörülen enerji üretim tipine

kilde 4628 sayılı yasada bir değişiklik yapmamak ve benzer bir düzenlemeyi bu defa YEK yasasına koymak, hukukun arkasından dolaşarak onu atlatmak anlamına gelmektedir. Elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı kamusal nitelikte hizmetlerdir. Elektrik üretim tesislerinin teknik denetimini EPDK üstlenmek istemiyorsa, bu denetim ETKB, TEİAŞ, EÜAŞ, EİEİ ve kamu kurumu niteliğindeki TMMOB ve bağlı Odaların işbirliği ile yapılabilir. Bu kamusal denetim imkânının yok sayılması kabul edilemez bir uygulamadır ve getirilen düzenleme hukuka aykırıdır. Bu madde yasadaki çıkarılmalıdır.

Yasada Güneşe Dayalı Elektrik Üretimine Destek Verilmiyor. Öngörülen Kurulu Güç, Teknik Potansiyelin % 1'inin de Altında

Yasanın kurgusu güneş enerjisine dayalı elektrik üretimini desteklemeyi öngörmemektedir. Gerek öngörülen tercihi alım fiyatlarının düşüklüğü, gerekse hedeflenen kapasite, değerlendirilebilecek potansiyelin çok altındadır. EİEİ ülkemizin güneş enerjisine dayalı teknik elektrik üretim kapasitesini yıllık 380 milyar kws olarak tanımlamaktadır. Trafo merkezlerinin bağlantı kapasiteleri üzerinde çalışan uzmanlar, yüksek ve orta gerilim trafo merkezlerine bağlanılabilecek 15.000 MW kapasiteden söz etmektedir. Yasada 2013 için hedeflenen, ancak mevzuat hazırlığı gerekçeyle daha da ileriki yıllara ertelenecek olan 600 MW kapasite ile üretilebilecek elektrik yılda 1 milyar kws'nin altındadır. Bu rakam, ülkenin güneşe dayalı elektrik üretimi teknik kapasitesinin yalnızca % 0,26'sına, 2010 Türkiye elektrik üretiminin ise yalnızca % 0,47'sine tekabül etmektedir. Kısaca, dev bir potansiyelin değerlendirilmesi belirsiz bir geleceğe ötelenmiştir.

Yasayla İlgili Diğer Düşünce, Değerlendirme ve Önerilerimiz

Elektrik sektöründeki faaliyetlerde planlama gerekliliği kabul edilmelidir. Bu planlama; birincil enerji kaynağı kul-

lanımında dışa bağımlılığın azaltılması, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi, sürdürülebilirlik, maliyet, arz güvenirliliği, çevre duyarlılığı, çevreye verilen zararın asgari düzeyde olması unsurlarını içermelidir. Gerek özel sektör gerek kamu sektörü yatırımları için bu planlamaya uymak zorunluluğu getirilmelidir.

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının yerinden üretim kaynakları olması nedeniyle iletim ve dağıtım kayıplarını minimize edecek şekilde ve üretilen enerjinin azami olarak ilgili bölgede tüketimi sağlanacak şekilde planlama yapılmalıdır.

Üretilen enerjinin iletimi/dağıtımı zorunlu ise şebeke bağlantısı açısından mevcut sınırlamalar ilgili kurumlar tarafından öncelikle belirlenmelidir.

Hedeflenen ve esas olarak potansiyelin çok altında olan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim kapasitesine ulaşmak için en büyük engellerden biri TEİAŞ'ın bağlantı kapasitesi tahsisidir. TEİAŞ, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimine serin ve mesafeli bakış açısını değiştirmelidir. Öte yandan bu kuruluş; mevcut yatırım uygulamaları ve kısıtları, bağlı olduğu statü gereği yeterli kapasiteyi hızla oluşturmak ve işletme bakımını yapmak konusunda zorlanmaktadır. TEİAŞ özerk, dinamik, kamusal nitelikli bir yapıda faaliyet sürdürmelidir.

Hazırlanacak ikincil mevzuat açık ve kolay anlaşılır bir şekilde hazırlanmalı ve objektif kriterlere dayandırılmalıdır.

Karmaşaları önlemek için, yatırımlara, bu mevzuatın yürürlüğe girmesinden sonra başlanmalıdır.

EPDK verilerine göre yapılan analizlerde, lisans alan tüm yatırımların yalnızca % 26,7'sinin gerçekleşme oranının % 35'in üzerinde olduğu görülmektedir. Lisans alan yatırımların % 15,1'nin gerçekleşme oranı % 10-35 arasında olup, tüm lisansların % 58,2'sinin gerçekleşme oranı % 10'un altındadır. Başka bir

ifadeyle, lisans alan yatırımların % 58,2'si daha çivi bile çakmamıştır. Bu nedenle mevcut lisanslar hızla gözden geçirilmeli ve kullanılabilecek kapasiteyi işgal edip de yatırım yapmayan şirketlerin lisansları iptal edilmelidir.

Arz güvenliği dikkate alınarak elektrik üretim yatırımları kamu eliyle de yapılmalıdır. Kamunun yatırım yapabilmesi için özelleştirmeler durdurulmalı, kamunun elektrikten elde ettiği ve edeceği gelirler elinden alınmamalıdır.

Bağlanabilecek kapasiteler havza bazında yapılacak planlamalarla belirlenmeli ve her yıl için ilan edilmelidir.

Çoğunlukla dağıtım sistemine bağlanacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimi önündeki diğer bir sorun da, dağıtım şebekelerinde yapılması gereken yatırımlar ile dağıtım şirketlerinin bağlantı konusunda çıkarabileceği engellerdir. Bunların çözümü için, dağıtım şirketlerince hazırlanıp EPDK tarafından onaylanan dağıtım yatırım planları kamuoyu erişimine açık olmalı, bu yatırım planlarında bağlantı kapasitesini artıracak yatırımlara özel önem ve ağırlık verilmelidir.

Genel olarak enerji yatırımlarında, özel olarak elektrik enerjisi üretim yatırımlarında çevreye asgari zarar verilmesi temel bir ilke olmalıdır. ÇED raporları ve EPDK lisans detaylarına ulaşımında, kamuoyu için saydamlık sağlanmalı, detaylarda, proje gelişim raporlarında, aylık güncelleme yapılmalıdır. Tüm enerji yatırımlarında, lisans verilmenden önce "ÇED Uygunudur" Belgesinin alınması zorunlu olmalıdır. "ÇED Uygunudur" Belgesi alamayan kuruluşlara lisans verilmemeli, daha önce lisans almış olup da, bu belgeyi alamayan ve mevcut belgeleri iptal edilen yatırımların lisansları da iptal edilmelidir. ÇED raporu ve EPDK lisans tadilat başvuru raporlarında, sonradan yakıt değişimine, özellikle yerli kömürden ithal kömüre geçişe, abartılı kapasite artırımlarına kesinlikle izin verilmemelidir.

DOSYA •

Yenilenebilir Kaynakların Elektrik Üretiminin Artması 0 Oranda Enerjide Dışa Bağımlılığımızı Azaltacaktır

Fahrettin Amir Arman
HESİAD Başkanı

Hidroelektrik Santralleri Sanayi İşadamları Derneği Başkanı Fahrettin Amir Arman Dergimizin bu ayki dosya konusunu oluşturan yenilenebilir enerji ve YEK Kanunu hakkında görüşlerini belirtti. HESİAD Başkanı Fahrettin Amir Arman şunları söyledi;

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarında geldiği aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye'nin enerji politikasının temel hedefi, ekonomik büyüme ve sosyal gelişmeyi destekleyecek şekilde zamanında, güvenilir ve yeterli miktarda enerjiyi çevre korumaya yönelik önlemlerle beraber, ekonomik koşullarda tüketime sunmaktır.

Türkiye'nin enerji politikasının ana öğeleri;

- Kaynak çeşitliliğini ve enerji arz güvenliğini artırmak,
- Sektörde gerekli reform çalışmalarını sürdürmek,

• Çevresel etkileri de göz önüne alarak enerji sektörünün tüm alanlarında yatırımların artmasını sağlamaktır.

Ülkemiz, kalkınma hedeflerini gerçekleştirme, toplumsal refahı artırma ve sanayi sektörünü uluslararası alanda rekabet edebilecek bir düzeye çıkarma çabası içindedir. Bu durum, enerji talebinde uzun yıllardır hızlı bir artışı beraberinde getirmektedir. Önümüzdeki

yıllarda da bu eğilimin devam edeceği beklenmektedir.

Günümüzde enerji kaynakları, yenilenemeyen enerji kaynakları (kömür, petrol, doğal gaz ve nükleer enerji) ve yenilenebilir enerji kaynakları (bioenerji, jeotermal enerji, güneş, rüzgâr, hidrojen, hidrolik, gelgit ve dalga enerjisi) şeklinde sınıflandırılmaktadır.

En iyimser tahminler bile önümüz-

deki 50 yıl içinde petrol rezervlerinin büyük ölçüde tükeneceği ve ihtiyacı karşılayamayacağı yönündedir. Kömür ve doğal gaz için de uzun süreçte benzer bir durum söz konusudur. Dolayısıyla bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de yenilenebilir enerji kaynakları büyük önem kazanmıştır. Yenilenebilir enerji, tabii süreçlerde mevcut bulunan ve kendini yenileyen bir enerji türüdür. Bu tür kaynaklar su, jeotermal, rüzgâr, güneş ışığı ve biyolojik faaliyetlerdir. İhtiyaç duyulan enerjiyi çeşitli kaynaklardan temin etmek mümkündür. Ancak, bunlar arasında seçim yaparken, yakıt üretiminden atık yönetimine kadar bütün enerji zinciri de mutlaka dikkate alınmalıdır.

Hükümetin de bu konuya destek vermesi ile son yıllarda Yenilenebilir kaynaklardan enerji üreten tesis yatırımlarında bir artış olmuştur, fakat hala istenen seviyelere gelmemiştir. Amaç

Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023 yılında yaklaşık 200 milyar kWh yıllık üretim kapasiteli 50000 MW olan hidroelektrik kapasitemizin tamamını işletmeye almak ve rüzgâr kurulu gücümüzün 20000 MW'a ulaşmasıdır.

Yenilenebilir kaynakların elektrik üretimi ve enerji sektöründe kullanımında geline son durum hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Ülkemizin şu andaki toplam kurulu güç 49.562 MW'dır. Bunun 15.831 MW'ı hidroelektrik, 1.320 MW'ı rüzgâr, 94 MW'ı jeotermal, 97 MW'ı atık olmak üzere yenilenebilir güç toplamı 17.343 MW dır. Bu rakam toplam kurulu gücün % 35'ine karşılık gelmektedir.

Üretilen enerji açısından ise; 2010 yılında üretilen 210,2 milyar kWh enerjinin %26,3 lük kesimi olan 55,3 milyar kWh yenilenebilir kaynaklardan üretil-

miştir.

Yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretiminin artması o oranda enerjide dışa bağımlılığımızı azaltacaktır.

YEK Kanunu'na ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sektöre ne tür katkıları olmasını bekliyorsunuz?

5346 sayılı yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımına ilişkin kanunda değişiklik yapılması amacı ile hazırlanan ve Haziran 2009 ayında Enerji Komisyonundan geçen ancak dönemin Hazine'den sorumlu Bakanının hazineye yük getireceği nedeni ile olumsuz bakmasından dolayı 1,5 sene boyunca Genel Kurulda görüşülmeyen kanun tasarısı nihayet 29 Aralık 2010 tarihinde Genel Kurulda görüşülerek kabul edilmiştir. Ancak geçmiş dönemde iktidar parti milletvekillerince hazırlanan ve komisyondan geçen kanun teklifi ile yasalaşan kanun arasında oldukça önemli değişiklikler görülmektedir. Bu değişikliklerin en önemlisi komisyondan geçen fiyat teşviklerinin tamamen değişmiş olmasıdır. Zaten kanunun adı ve son maddesi (bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer) dışında diğer bütün maddeleri önergelerle değiştirilmiştir.

Bu kanunun kabul edilmesi zaten devam etmekte olan HES ve RES yatırımlarına fiyat açısından herhangi bir katkı sağlamamaktadır. Ancak Orman vs. gibi kuruluşlara ödenecek olan kira vs. gibi ödemelerde bazı muafiyetler getirmekte ve imar planlarında kolaylıklar getirmektedir.

Bunun haricinde getirilen önemli husus ise yerli üretimi teşvik eden madde olmuştur. Bütün yenilenebilir kaynaklardan üretim yapanlara yerli üretim mekanik ve elektro-mekanik aksam kullanılması karşılığında fiyat garantilerinin üzerine ilave gelecek katkılardır. Bu madde ülke ekonomisine bu imalat dalında bir katma değer yaratacaktır. Özellikle güneş ve rüzgâr enerjisinde yerli teknoloji ve sanayinin gelişmesine imkân verecektir.

YEK Kanunu Herkesin Önünü Görmesi ve Plan Yapabilmesi İçin Olumlu

Ümit YAMANTÜRK
BESYAD Başkanı

gücü, 2010 yılı itibari ile 1000 MW düzeyindedir.

Yenilenebilir kaynakların elektrik üretimi ve enerji sektöründe kullanımında gelenen son durum hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Gelenen son durumda, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarını kullanma oranı tatmin edici olmaktan uzaktır. Eğer biran önce hızlı adımlar atılmazsa, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2010- 2014 Stratejik Planı'nda belirtilen hedefleri tutturmamız çok zordur. Örneğin, yenilenebilir enerji kaynakların elektrik enerjisi üretimi içerisindeki payının 2023 yılında en az %30 düzeyinde olması hedefi arz güvenliği, küresel ısınma sorunu gibi birçok etkenin göze alınmasıyla oluşmuş ve doğru bir hedeftir.

YEK Kanunu'na ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sektöre ne tür katkıları olmasını bekliyorsunuz?

Herkesin önünü görmesini, plan yapabilmesi açısından olumlu buluyorum. Yatırımcı, alım garantisi için belirlenen fiyatlar piyasada oluşarlardan düşük olduğu için Kanun'un fiyat destek mekanizmalarını eskiden olduğu gibi şimdi de kullanmayacaktır ve kredi kurumlarına karşı teminat göstermek için sundukları rakam olarak kalacaktır.

Ancak, yerli üretimi teşvik eden madde çok önemlidir. Bu sayede gelecekte yapılacak enerji yatırımlarında kullanılacak yerli malzemelerin her bir kalemi için 5 yıl süreyle ilave teşvikler getirilmektedir. Bu durum ülkedeki istihdamı ve üretimi destekleyecek, Enerji yatırımlarına harcanacak paraların yurtdışına akmasının önüne geçecektir.

Ülkemizde BİYOKÜTLE ile ilgili kamuoyunun bilgilendirilmesi ve BİYOKÜTLE Yatırımcılarının bir araya getirilmesi amacıyla kurulmuş bir platform olan BESYAD'ın Başkanı Ümit Yamantürk, Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji konusundaki potansiyeli ve son YEK Kanununa" ilişkin görüşlerini dergimize açıkladı. Rüzgâr Enerji Santralleri Yatırımcıları Derneği ile ortak

konularda işbirliği yapan BESYAD'ın açıklamaları şöyle:

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarında geldiği aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Önemli adımlar atılmaktadır. Örneğin: 2002 yılında neredeyse yok sayılacak düzeyde olan rüzgâr enerjisi kurulu

Türkiye Güneşi Kaybetmiş Durumda

Mehmet ÖZER
GÜNEŞE Derneği Başkanı

GÜNEŞE Derneği Başkanı Mehmet Özer Dergimizin bu ayki dosya konusunu oluşturan yenilenebilir enerji ve YEK Kanunu hakkında görüşlerini belirtti. GÜNEŞE Derneği Başkanı Mehmet ÖZER şunları söyledi;

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarında geldiği aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu sorunuza öncelikle güneş ağırlıklı olarak cevap vermek istiyorum. Güneş enerjisi olarak baktığınız zaman Türkiye şu anda dünyadaki istatistiklere bile giremiyor. Maalesef Afrika ülkelerinde bile güneş enerjisinin kullanımı Türkiye'den çok daha yaygın. Bildiğiniz gibi Türkiye Avrupa'nın en büyük ikinci potansiyeline sahip ama bu kadar büyük potansiyele sahip olup kullanmayan tek ülke.

Yenilenebilir kaynakların elektrik üretimi ve enerji sektöründe kullanımında geline son durum hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Uzun süredir sektörün büyük umutlarla beklediği kanun geçen yılın son günlerinde 29 Aralık tarihinde Türkiye

Büyük Millet Meclisi'nden geçti. Artık sektörün bir kanunu var. Ama güneş enerjisi açısından baktığımız zaman çıkan kanun sadece çıkması için yapılan, ölü doğmuş bir kanun. Bizim sektörümüze bu kanunun hiçbir pozitif yansıması olmayacağını bekliyoruz. Çünkü kanunda verilen ekonomik değerler, dünya gerçekleri ile, ekonomik gerçeklerle kesinlikle bağdaşmıyor, yakınından bile geçmiyor. Şu anda verilmiş olan rakam dünya ortalamasının ¼'ü. Bu rakamlarla böyle yatırımların yapılamayacağı aşikardır. Dolayısıyla bu kanun çıkmış olmasına rağmen sektörümüze olumlu hiçbir katkısını beklememekteyiz.

YEK Kanunu'na ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sektöre ne tür katkıları olmasını bekliyorsunuz?

Kanunun bir çok konuda eksiği var. En önemlisi de verilen fiyat gerçeklerle bağdaşmıyor. Bu kanuna göre yatırımcının amorti süresi 20 yılı bile geçiyor.

Böyle bir yatırıma da ne yerli ne yabancı hiçbir yatırımcı girmez. Diğer taraftan yine kanunda alım garantisi tüm dünyada 20 yıl uygulanırken Türkiye'de 10 yıl verildi. 20 yılda bile kendini amorti etmeyen bir projenin devlet tarafından 10 yıl alım garantisi verilmesi durumunda bunun hiçbir şekilde finanse edilebilmesi mümkün değildir. Hiçbir banka bu şartlardaki projeye kredi veremeyecektir.

Türkiye için son derece önemli ve stratejik olan geleceğin enerjisi dediğimiz güneş enerjisi gibi bir konuda Türkiye'nin bu enerjiyi görmemezlikten gelmesi gerçekten kabul edilebilir bir durum değil. Doğalgaza ve nükleere bu kadar dışa bağımlı iken; güneş gibi kendi milli enerjimizi kullanamayışımız bizim için çok büyük bir kayıp. Umarım en kısa zamanda bu yanıltan geri dönülür. Ama şu gün bulunduğumuz nokt itibarıyla Türkiye güneşi kaybetmiş durumda.

“GAP Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi” Kapsamında Yürütülen Çalışmalar ve Öncelikli Pilot Projeler

Sadrettin KARAHOCAĞIL
GAP Kalkınma İdaresi
Başkanı

GAP Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından UNDP koordinasyonu ile yürütülen Güneydoğu Anadolu (GAP) Bölgesi Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi (YE/EVP), 2008 de açıklanan GAP Eylem Planı doğrultusunda ve bir strateji çerçevesinde yürütülmektedir. Örnek ve öncü uygulamalarla, GAP Bölgesinde ekonomik gelişme, rekabet edebilirlik ve istihdamın arttırılmasında yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinin bir araç olarak kullanılmasını öngörmektedir.

Bölge; hâli hazırda üretim tesisi ve mevcut potansiyeli ile Türkiye'nin hidrolik enerjideki en önemli ve ağırlıklı bölgesidir. Güneş enerjisi ise bu bölgenin ve dolayısı ile Türk enerji sek-

törünün yükselen değeri olmaya adaydır. Tarımsal atıklar ve hayvancılık potansiyeli düşünüldüğünde biyokütlenin modern yöntemlerle enerji açısından kullanımında da öncü olabilecek önemli bir değere sahiptir. Bölgede bazı yerel noktalar için küçümsenmeyecek düzeyde rüzgâr enerjisinden ve jeotermal enerjiden yararlanmak mümkündür. GAP bölgesi yenilenebilir enerjideki bu çeşitlilik ve zengin potansiyel ile dünyada sayılı şanslı bölgelerden biridir. Diğer taraftan binalardaki ve yeni gelişen sanayisindeki geleneksel yapı ve alışkanlıklar enerji verimliliğinin artırılması konusunda da önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu doğrultuda; bölgede yenilenebilir enerji uygulamalarının yaygınlaştırılması ve enerji tüketiminde enerji

verimliliğinin arttırılmasıyla, GAP Bölgesi, diğer bölgelerden farklılaşacak ve bu farklılığını bir rekabet üstünlüğüne dönüştürecektir. Böylece yeni iş ve istihdam imkânları gündeme gelecek ve bölgede tarım, turizm, tekstil vb. sektörlerde önemli gelişme sağlanacaktır. Söz konusu bu unsurlar, GAP Bölgesi'ne yönelik YE/EV Projesinin de temel amaçlarını oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda proje kapsamında, YE/EV konularında ayrıntılı bir mevcut durum analizi yapıldıktan sonra; ekonomik ve teknik olarak uygulanabilirlik ölçütleri ve dünyadaki uygulamalar da göz önüne alınarak, GAP Bölgesi'nin gelişimi ve re-

kabet edebilirliğini arttıracak öncelikli on pilot proje belirlenmiştir. Bu pilot projeler belirlenirken; sürdürülebilirlik, uygulanabilirlik, bölge teknolojik altyapısına uyumluluk ve zincirleme etki oluşturabilme gibi kriterler dikkate alınmıştır. Belirlenen pilot proje başlıkları şu şekildedir: 1. GAP Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Merkezi Kurulumu, 2. Güneş Enerjili Mikro Sulaama Sistemi Kurulumu, 3. Endüstriyel Proseslerde Isıl Güneş Enerjisi Sistemlerinden Yararlanılması, 4. Otellerde ve Kamu Binalarında Güneş Enerjili Soğutma, 5. Tarımsal (Pamuk ve Buğday) Artıklardan Elektrik Üretimi, 6. Hayvan Atıklarından Biyogaz Üretimi, 7. Kobi'ler İçin Sanayide Verimlilik Arttırıcı Projelerin Uygulanması, 8. Kamu Binalarının Enerji Verimliliği Açısından İyileştirilmesi, 9. EV ve YE Teknoloji Uygulaması İçin İşgücü (Teknisyen) Eğitimi, 10. GAP Bölgesi Küçük ve Orta Ölçekli Rüzgâr Enerjisi Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi. Listelenen bu on pilot proje başlığından ilk sekizi için fizibilite analizleri gerçekleştiril-

miş olup, 2011 yılı içerisinde entegre bir yaklaşımla, uygulanma ve yaygınlaştırma çalışmalarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Listedeki son iki projenin hayata geçirilebilmesi için uygun bir işbirliği/iş ortaklığı modelinin oluşturulması planlanmaktadır.

Sözü edilen pilot projelerden direkt YE uygulamalarına yönelik olan ve fizibilite çalışmaları tamamlanmış ilk altı pilot proje hakkında kısa bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Pilot Proje-1: GAP Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Merkezi Kurulumu

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve Harran Üniversitesi işbirliği ile hazırlanan 'GAP Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği (GAP-YENEV)' Ar-Ge Merkezi Projesi; DPT tarafından kabul edilerek 2011 yılı yatırım programına alınmıştır. Merkez, termal güneş enerjisi ve fotovoltaiik laboratuardan GAP Bölgesi'nde rüzgâr kaynaklarını ölçen rüzgâr araştırmalarına, Türkiye ve Orta Doğu bölge-

si için "Temiz teknoloji" danışmanlık hizmetlerine kadar çeşitli laboratuvar ve araştırma hizmetleri kuracaktır. Merkez, araştırma ve eğitim pozisyonlarında en üst düzey araştırmacıları çekecek ve YE&EV programları oluşturacak ve bölgede bu konulardaki endüstriyel kümeleme çalışmalarını destekleyecektir. Ulusal ve uluslararası düzeyde pilot nitelikte yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projeleri/araştırmaları için müknaat işlevi görmesi ve GAP Bölgesini belirtilen alanlardaki uygulamalar konusunda dünyada önde gelen ve yükselen bölgelerden biri olarak tesis etmesi hedeflenmektedir. Nihai amaçlardan biri, UC Berkeley/Livermore, NREL, EERE, JRC-Petten Laboratuvarları gibi çok gelişmiş yenilenebilir enerji araştırma merkezleri ile girişim ortaklıkları geliştirmektir.

GAP-YENEV Ar-Ge Merkezi; GAP Bölgesinde bulunan tüm üniversite, sanayi, kamu ve özel kuruluşlar ile potansiyel girişimcilerin yararlanabileceği bir uydu bir laboratuvar pozisyonunda bulunacaktır. Nitelikli eğitim imkânlarının, yeni teknolojik buluşların gelişmesine destek verecek, bölgeye yeni yatırımları ca-

DOSYA •

zip kılacak ve yerel ve uluslararası firmalar ile araştırma merkezleri arasında işbirliği fırsatları yaratacak formatta tasarlanmıştır. Merkez vasıtasıyla, bölgenin zengin yenilenebilir enerji potansiyeli ve henüz bakir sayılabilecek enerji verimliliği olanakları, bölge için önemli bir fırsata dönüşebilecektir. Kurulacak Merkezdeki temel aktiviteler; Araştırma, Eğitim, Teknoloji Transferi ve Politika Geliştirme olarak sınıflandırılmıştır. Araştırma programları enerji ve çevre sorunlarına en ileri düzeyde çözüm oluşturulacak şekilde düzenlenecektir. Merkezin ulusal ve uluslararası uzmanlar tarafından oluşturulacak Eğitim Programları sadece lisans ve lisanüstü öğrencilere değil, aynı zamanda endüstri ve halkın değişik kesimlerine de açık olacaktır. Teknoloji Transferi ve Politika Geliştirme Çalışmaları ise ulusal ve bölgesel dinamiklerin ağırlıklı olarak içerisinde bulunduğu bir işbirliği çerçevesinde, uluslararası pazar ve politika modelleri göz önünde bulunarak geliştirilecektir.

GAP-YENEV Ar-Ge Merkezi; ülkemiz açısından stratejik öneme sahip YE ve EV teknolojilerine yönelik olarak; bölgesel kaynak ve kapasite ile sürdürülebilirliği bulunan ve diğer ulusal merkez ve laboratuvarlarda yürütülen teknolojileri tekrarlamak yerine tamamlayıcı nitelikteki teknolojilerin üretimi için gereken cihaz ve insan altyapısını oluşturmayı, ve bu altyapıyı kullanarak bölgesel ekonomiyi iyileştirmeyi hedeflemektedir. Bölgede uygulanabilir ve üretilebilir teknolojilerin geliştirilmesinin ve yaygınlaşmasının önemli seviyede sosyo-ekonomik etkileri olacaktır.

Pilot Proje-2: Güneş Enerjili Mikro Sulama Sistemi Kurulumu

Türkiye'de tarımsal sulama; elektrik, mazot veya petrol gibi konvansiyonel enerji kaynakları ile çalışan su pompaları kullanılarak yapılmaktadır. Elektrik olmayan veya elektrik götürülmesi güç ve pahalı olan tarımsal alanlarda, mazot ve petrol pompaları kullanılmaktadır. Bu tip sistemler daimi günlük bakım

isterler ve ancak suyu bol olan yerlere değil, ulaşımı kolay olan yerlere kurulabilirler. Güneş enerjisi ile çalışan su pompası sistemleri ise günlük bakım istemedikleri gibi arzu edilen herhangi bir yerde, bol güneş olması şartı ile kurulabilirler. Bu tip pompaların ilk kuruluş masrafları yüksek olmasına rağmen, işletme ve bakım masrafları çok düşüktür. Bu nedenle, özellikle güneş ışınım potansiyeli yüksek yerlerde çok kısa sürede daha ekonomik duruma geçerler. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kırsal alanda, az nüfuslu çok sayıda birimden

oluşmuş yaygın ve dağınık bir yerleşme düzeni egemendir. Bu yerleşimlere kamu hizmetlerinin götürülmesinde zorluklar yaşandığı gibi, bu hizmetleri götürmenin maliyeti de yüksek olmaktadır. Bölgenin başta gelen sorunları arasında, su temini ve tarımsal sulama amaçlı faaliyetler için tüketilen enerjinin yüksekliği nedeniyle, yasal bedelin alınmasında zorluklar oluşmasıdır. Belirtilen nedenlerle, bu pilot projede; GAP Bölgesinde bulunan illerin yüksek güneş enerjisi potansiyelinden tarımsal uygulamalarda yararlanmak amacıyla,

güneş enerjisiyle çalışan mikro sulama sisteminin (MSS) kullanılabilirliği ve yaygınlaştırılması yönünde somut adımlar atılması hedeflenmektedir.

Pilot Proje-3: Endüstriyel Proseslerde Isıl Güneş Enerjisi Sistemlerinden Yararlanılması

GAP Bölgesinde 2008 yılı sonu itibarı ile 2.025 adet fabrika bulunmaktadır. Bölge sanayisinin %70 - %80'lik kısmı Gaziantep'te kurulmuştur. Diğer illerde birkaç büyük sanayi tesisi dışında genellikle sezonluk çalışan çırçır fabrikaları vardır. GAP Bölgesinde bulunan fabrikaların %46'sı tekstil konusunda üretim yapmaktadır. Söz konusu fabrikaların sanayi üretiminde kullandıkları sıcak su ve buharın yanı sıra, fabrika içinde dahili kullanım amaçlı (duş, yemek, bulaşık, lavabolar ve benzeri ihtiyaçlar için) kullanılan sıcak su, 90 bin - 100 bin kişi çalıştıran bölge için çok büyük yakıt harcamalarına ve maddi giderlere sebep olmaktadır. Güneş enerjisi ile su ısıtma sistemlerinin bu sektörlerde kullanılmasıyla, önemli oranda enerji tasarrufu sağlanabileceği gibi, istihdam fırsatı da oluşacaktır. Güneş enerjili sıcak su sistemlerin bölgede üretimi ve montajının yapılması durumunda bölgede çok sayıda eğitilmiş teknik personele ihtiyaç olacaktır. İhtiyaç duyulacak personelin sayısı bölge OSB'lerinde kamunun sağlayacağı destek oranına bağlı olarak kurulacak güneş enerjili su ısıtma sistemi sayısına ve bu sistemlerin fiziksel büyüklüklerine göre değişecektir.

Pilot Proje-4. Otellerde ve Kamu Binalarında Güneş Enerjili Soğutma

Güneş enerjili soğutma teknolojileri, güneş kolektörleri vasıtasıyla sağlanan termal enerjiyi kullanarak, termal olarak çalışan soğutma makinelerine güç sağlar. Türkiye'de soğutma talebi, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi, hızla artmaktadır. Bunun sonucunda, sıcak yaz günlerinde elektrik talebinde dramatik bir yükselme oluşmakta, bu da fosil enerjinin kullanılmasında istenmeyen bir artışa neden olmakta ve ayrıca, sistemin puant yükünü artırmak

suretiyle elektrik şebekelerinin kararlılığını tehdit etmektedir. Klima (A/C) kullanımındaki önemli artış nedeniyle Türkiye'de puant yükler, yaz aylarına kaymıştır. GAP Bölgesi'nde bu durum sıcakların yüksekliği ve tarımsal sulama sezonu olması nedeniyle nedeniyle daha da dramatik bir hal almıştır. Ayrıca, son yıllarda artan elektrik ihtiyacı nedeniyle; puant ve normal talep ile, elektrik üretimi arasındaki fark da kapanmaktadır. Bu durumda, Bölgede hali hazırda yaz aylarında gündüz saatlerinde ortaya çıkan enerji kesintisinin süresinin artma riski de bulunmaktadır. Bu proje vasıtasıyla, güneş enerjili soğutmanın, öncelikle Mardin, Şanlıurfa, Adıyaman ve Diyarbakır gibi GAP Bölgesi illerinde mevcut ya da inşa edilecek oteller ve kamu binalarında kullanılabilirlik koşulları belirlenecektir. Yapılan ön araştırmalar, Bölgenin artan turizm potansiyelini karşılamak üzere, birçok yeni otelin inşasının planlandığını göstermektedir.

Pilot Proje-5. Tarımsal (Pamuk ve Buğday) Artıklardan Elektrik Üretimi

Biyo-kütle kaynakları (enerji mahsulleri) olarak kullanılabilen tarımsal kalıntıların oldukça geniş çeşitleri bulunmaktadır: gübre, ormancılık ve endüstriden ağaç atıkları, gıda ve kağıt endüstrisi kalıntıları, belediyenin yeşil atıkları, kanalizasyon çamuru, 3-15 yıllık kısa rotasyonlu ağaçlıklar (okaliptüs, kavak, söğüt), çayır, şeker bitkileri (şeker kamışı, pancar, süpürge darısı), nişasta mahsulleri (mısır, buğday) ve yağlı mahsuller (soya, ayçiçeği, yağ şalgamı, palmye yağı). Biyo-kütle tabanlı bu malzemeler, hem adanmış biyo-kütle, hem de biyo-yakıt olarak enerji üretim amaçlı kullanılmaktadır. Ağaç ve diğer tarımsal kalıntılar, endüstride buhar ve elektrik üretmek üzere kojenerasyon santrali (CHP: Combine Heat Power) yakıtı (ya da eş yakıtı) olarak yakılmakta ve ayrıca mesken ve ticari bina ısıtması amacıyla da kullanılmaktadır. GAP Bölgesinde, bu amaçla kullanılabilir yaklaşık 4.6 milyon ton tarımsal atık ve kalıntı bulunmakta, bu atıklardan 25 milyon

GJ mertebesinde (yaklaşık 600.000 ton eşdeğeri) enerji üretilebileceği tahmin edilmektedir. Bu pilot projenin hedefi; Bölgede yoğun miktarda bulunan (başta pamuk ve buğday olmak üzere) tarımsal ve diğer katı atıkların Enerji Mahsulü olarak değerlendirmesine olanak sağlayacak tesis/tesislerin uygulanabilirliğini araştırmaktır.

Pilot Proje-6: Hayvan Atıklarından Biyogaz Üretimi

Biyogaz esas olarak organik maddelerin bozunmasından elde edildiği için, başlangıç maddesi olarak bitki atıkları veya hayvan gübresi kullanılabilir. Hayvan gübresinin biyogaza dönüştürülürken mayalanma özelliği nedeniyle, dünyada başlangıç maddesi olarak kullanımı yaygındır. Biyogaz tesislerini kurmak ve karlı biçimde işletmek için en uygun bölgeler, dış hava sıcaklığının oldukça yüksek olduğu Akdeniz, Güney Doğu ve Güney Ege bölgeleridir. Bu bölgelerde, soğuk nedeniyle bakterileri kaybetme riski yoktur. Bu doğrultuda mevcut projenin uygulanabileceği en uygun bölgelerden birisi GAP Bölgesi olup, hayvan atıklarından (gübresinden) elde edilebilecek kullanılabilir gaz miktarı, başka coğrafyalardaki sistemlere göre çok daha yüksek olacaktır. Böylece, kurulacak sistemin geri dönüş süresi çok daha kısa olacaktır. Bu pilot projenin temel hedefi; GAP Bölgesindeki hayvan gübresi potansiyelini doğru bir yöntemle belirleyerek; farklı ölçeklerde uygulanabilir Biyogaz tesislerinin teknik altyapısını kurmak ve bölgede yaygınlaşmasını sağlamaktır.

Yukarıda sadece YE alanındaki pilot projelere yönelik kısa bilgiler verilen GAP Bölgesi Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi'nin en güçlü noktalarından birisi; projenin 'Sistematik ve istikrarlı politika ve stratejiler doğrultusunda yürütülmesi'dir. Proje fikri; 2007 yılı Ekim ayında yayınlanan Güneydoğu Anadolu Bölgesi için hazırlanmış olan Rekabet Gündemi Raporu ile ortaya çıktıktan sonra; 2008 de açıklanan GAP Eylem Planı ile bir strateji ve yol haritası oluşturulmasının yolu

açılmıştır. Bu doğrultuda Proje resmen 01 Kasım 2009 tarihinde başlatılmıştır. Uluslararası ve ulusal uzmanlardan oluşan Proje ekibi öncelikle bölgenin enerji bilançosunu ve potansiyelini detaylı bir şekilde irdelerek; bir durum tespiti raporu oluşturmuştur. Bu rapor geçtiğimiz 2009 yılı Aralık ayında Ankara'da gerçekleştirilen çalıştayda; bölgesel ve ulusal paydaşların görüşlerine açılarak; önce bir strateji dökümanı hazırlanmış ve daha sonra bir Proje Eylem Planı oluşturulmuştur. Projenin sözü edilen tüm aşamalarında; Rekabet Gündemi ve GAP Eylem Planı gibi bölgeye yönelik, fakat ulusal strateji ve politikalarla bütünleşmiş bu sağlam ve istikrarlı zemine titizlikle sadık kalmıştır.

Projede 'Bölgesel zeminde sürdürülebilirlik esas alınırken, uluslararası rekabet gücü oluşturma vizyonunun da göz ardı edilmemesi', vurgu yapılması gereken diğer bir önemli husustur. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi kapsamında; bir taraftan bölgesel zeminde uygulanabilir ve sürdürülebilir teknolojiler irdelenirken, diğer taraftan uluslararası seviyede rekabet gücü oluşturmak amacıyla, yeni teknoloji ve fırsatlar da göz ardı edilmemiştir. Ayrıca, projenin 'Bölgedeki mevcut altyapı ve sektörel dinamiklerle entegre bir çerçevede planlanmış olması' gibi güçlü bir özelliğinden de bahsetmekte fayda vardır. Bölgede bulunan Üniversiteler, Ticaret ve Sanayi Odaları, Kalkınma Ajansları, Kamu Kuruluşları ve Sivil Toplum Örgütleri, projenin amacına ulaşmasında katkı sağlayacak seviyede bir altyapı oluşumu içerisinde olup, bu projede mevcut altyapı ve yeteneklere entegre olabilecek yaklaşımlar ön planda tutulmuştur.

Özetle, 'GAP Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi' sadece GAP Bölgesi için değil, ülkemiz ve hatta temiz çevre arayışındaki tüm insanlık için, önemli katkı ve fırsatlar sunmaya aday yenilikçi ve entegre bir kalkınma projesi niteliği taşımaktadır.

“Yenilenebilir” ya da “yenilenebilir” enerji meselesi

Necdet PAMİR

Bilkent Üniversitesi ve İstanbul
Kültür Üniversitesi Öğretim Görevlisi

TMMOB Petrol Mühendisleri Odası
Enerji Politikaları Çalışma Grubu
Başkanı

Enerji politikasının en temel gerekliliklerinden biri, yerli enerji kaynakları potansiyelinizi ve rezervlerinizi bilimsel ve nesnel olarak tanımlayabilmektir.

Türkiye, mevcut politikasının sonucu olarak; tükettiği enerjinin % 31’ini petrolden, % 31’ini doğal gazdan sağlıyor. Yani tükettiğimiz enerjinin % 62’sini bu neredeyse tamamını ithal ettiğimiz iki kaynak oluşturuyor. 2008 yılında petrol, petrol ürünleri, gaz ve LPG ithalatına 44,8 milyar dolar ödemiştik. Toplam ithalatın dörtte biri... (2009 rakamları daha düşük. Ama bu düşüş, hem talep daralması hem de fiyatların görece düşük seyrinden.) Bu durum sürdürülebilir değil.

Buna karşın Petrol İşleri Genel Müdürlüğü’ne göre, denizlerimiz sondajlı aramalar itibarı ile henüz % 1, karalarımız ise henüz % 20 oranında aranmış. Bu durumda petrol ve gaz potansiyelinizi bildiğinizi söylerseniz, inandırıcı olmaz. İyi de, potansiyelinizi henüz belirlemediğiniz alanda hangi politikayı üretseniz, yanlış olmaz mı? Demek ki önce arama yatırımlarımızın hızlanması, mümkünse yerli üretimimizin artması gerçekleştirilmeli. Aksi halde % 98’ini ithal ettiğimiz gaza ve % 92’sini ithal ettiğimiz petrole toplamda % 62 bağımlılık, akıl ve vicdan dışı bir politikadır.

İspatlanmış ve üretilebilir 12 milyar ton linyitimizin üçte ikisi değerlendirilmeyi beklerken, EPDK bir dizi ithal kömür lisanslı santral onayı verdi. “Yerli kaynakları kullanacağız” sloganlarına karşın, buna ek olarak yeni doğal gaz santrallerine de lisans verdi. İthal kömür ve gazla çalışacak YENİ santralle-

re verilen lisansların toplam kapasitesi, mevcut kurulu gücümüzün % 32'si kadar! Söylemle eylem gene çok farklı...

Temiz, yerli ve yenilenebilir kaynaklarımızdan rüzgâr ve güneş ise, öylece bekletiliyor. Elektrik İşleri Etüt İdaresi'ne göre, 48,000 megawatt kurulu güce karşılık gelen rüzgâr potansiyelimiz var. Henüz 1090 megawatt'ı devreye alınamadı.

Güneşten elektrik eldesi için belirlenen potansiyel rakam ise 380 milyar kilowatt-saat. 2009 elektrik tüketimimizin iki katı. Henüz el değmedi (çok sıcak, el yakmasın diye herhalde)...

Güneş için 26 euro-cent/kws, 13 euro-cent/kws satın alma garantisi verilecek derken, dağ fare doğurdu. Kanun taslağındaki son rakamlar 10 veya 12 dolar-cent/kws gibi görünüyor. "Henüz nihai taslak belirlenmedi" deniyorsa da, her konuda bilginin (her nedense) öncelikli "sızdığı" bir yayın organına göre son durum şöyle: "Kanun tasarısında herhangi bir değişiklik olmaz ise, Enerji Bakanlığı rüzgâr enerjisinin 1 kilovat-saati (KWh) için 5,5 Euro/cent, güneş enerjisinin 1 kWh'ı için ise 12 dolar/cent verecek. Sektörde faaliyet gösteren uluslararası dev sermaye grupları ise ürettikleri enerjiyi 15-16 euro/cent'ten satmak için yoğun lobi faaliyeti yürütüyor."

Bizce, teşvik rakamından da önce karar verilmesi gereken şey, ülkemizde güneş enerjisi (PV ve CSP) teknolojisinin gelişmesi ve yerli üretime geçilmesini mi, yoksa nereden gelirse gelsin en "ucuz" (ama ithal) teknolojiyi mi tercih edeceğimiz hususu... Eğer sızdırılan bilgilere itibar edilecekse, mevcut "politika", Uzak Doğu'lu bir firmayla, nükleer santralde Rusya ile yapılabilecek bir mutabakat çerçevesinde, onlara Türkiye'de güneş enerji santralleri (güneş tarlaları) kurdurmak ve 10 c€/kWh fiyatla elektrik satmalarını sağlamak...

Hangi teknoloji kullanılacak, referansları var mı, sakıncalı ürün kullanımı söz konusu mu, kullanılacak tek-

nolojinin transferi söz konusu mu gibi sorular her zamanki gibi havada. Göründüğü kadarıyla esas alınan tek şey "10 c€/kWh fiyatla elektrik üretileceği" kabulü... "Ucuz etin yahnisi" misali... Ama amaç "birilerinin" alış-veriş" yapmasıysa o başka; ona bizim aklımız ermez...

Oysa hedeflenmesi gereken, "yesilekonomi.com"un (sayın Levent Gülbahar) haklı olarak talep ettiği gibi, "ülkemizde güneş enerjisi (PV ve CSP) teknolojisinin gelişmesi ve yerli üretime geçilmesi" olmalı. Bu yapılmadığı takdirde, verilecek teşviklerin çok büyük kısmı sürekli olarak yabancı firmalara aktarılacak ve ne idüğü belirsiz "teknolojiler"le ülkemiz teknolojik çöplüğe dönüşecektir.

HES'lerde yaşananları ise hep birlikte görüyoruz. ÇED raporlarının ve can suyu hesaplarının "kılıfına uydurulduğu", kimi yerde gereksiz sayıldığı, doğayı tahrip eden santrallere karşı yargı kararlarının "yok sayıldığı", kılıfına uydurulmuş can suyun bile bırakılmadığı "HES yatırımları", doğayı geri dönülmez biçimde öldürüyor. Yöre halkı da haklı olarak isyan ediyor.

Bizler ise, yerli ve yenilenebilir kaynakların kullanımını daha zor dillendirebilir hale geldik. Düne kadar domates-patates satarken, bu işe "soyunup", kısa zamanda cebini doldurmaktan başka kaygı duymayan, yeni yetme enerji "yatırımcılarının" ihtirasları yüzünden...

HES'lerdeki bu durum, diğer yenilenebilir kaynakların geleceği için de ciddi bir tehlike sinyali veriyor. Konunun bir diğer "inanılmaz" örneğini hatırlatmakta yarar var: Anımsarsanız; sevgilisi için santral alan iş adamı konusunda, "Sağ olsun. O da bizim aktörlerimizden bir tanesi. 'Sevgilisi için santral almak yasaktır' cümlesi olmadığı için ihaleye girebiliyor." açıklaması gelmişti en yetkili ağızlardan... İzlenen bu gerilim filminin aktörü de yönetmeni de böyle olur...

Biz bu görüşlerimizi ve eleştirileri-

mizi dile getirmeye çalışırken, sonunda Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kanunu'nda değişiklik yapıldı. Olumlu olan şey, kanunun raftan inip yasalaşmasıydı denebilir. Çok sınırlı da olsa, yerli imalata teşvik verilmesini de "ilkesel" açıdan olumlu bulmak mümkün. Ancak, Uluslararası Enerji Ajansı'nın Dünya Enerji Görünümü 2010 Raporu'na bir baksın yetkililer... Hükümetler, küresel ölçekte, biyoyakıt ve yenilenebilir kaynaklar için 2009 yılında toplam 57 milyar dolar teşvik vermişler. 2035 yılında ise, bu teşviklerin 205 milyar dolara erişeceği gene bu raporda yer alıyor. Ama bize gelince, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü bir anda "sarı kart" gösterip, teşvikleri önlemeye çalışıyor. Hani bir halk arasında bir söz var; bu duruma "cuk" oturuyor: "Ele verir talkını/Kendi yutar salkımı"...

Güneş enerjisinde, 600 MW sınırına neden gerek duyuldu? Yerli imalatı teşvik için neden başka teşvik unsurları geliştirilmedi? Teşvik neden bu değerlerle sınırlandı? Bu sorular, makul yanıtlar bekliyor...

Yıllar önce bir televizyon kanalında, iktidar partisinin bir yetkilisi ikide bir "yenilebilir enerji" diyordu. Dil sürçmesidir, hepimizin başına gelebilir. Ama bunu ardı ardına beş on kez söyleyince, "acaba dedim, dervişin zikri neyse, fikri de odur" misali, bu konuya da diğer konular gibi, birileri açısından salt "yenilebilir" olup olmadığı penceresinden mi bakıyorlar gene?

Başlıktaki "yenilebilir enerji mi, yenilebilir enerji mi?" tekerlemesi de oradan aklıma geldi. Ülkemiz için, tüketicimizin en ucuz ve temiz enerjiyi kullanabilmesi için verdiğimiz mücadeleye, karşımızdaki bunca olumsuzluğa karşın, bir gün başarılı olabilecek miyiz? Yenilenebilir enerji kaynaklarımız, yemekten başka bir şey düşünmeyi beceremeyenlere rağmen, insanımızın hizmetine sunulabilecek mi?

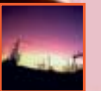
Ne dersiniz?

SEKTÖR'den

Enerji Açığı Kapıda

**Türkiye'nin İlk Güneş Enerjisi Tarlası
Kuruluyor**

**Rüzgâr Santralleri İçin TSK'dan İzin
Alınacak**

Enerji Açığı Kapıda

Türkiye'deki elektrik üretim ve tüketimini dikkate alarak arz-talep projeksiyonu hazırlayan Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), "gerekli adımların atılmaması durumunda 2016 yılında elektrik arzının talebi karşılayamayacağı" uyarısında bulundu. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), TEİAŞ tarafından hazırlanan Türkiye Elektrik Enerjisi 10 Yıllık Üretim Kapasite Projeksiyonu'nu (2010-2019) onayladı.

Türkiye'deki elektrik üretim ve tüketimini dikkate alarak arz-talep projeksiyonu hazırlayan Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), "gerekli adımların atılmaması durumunda 2016 yılında elektrik arzının talebi karşılayamayacağı" uyarısında bulundu. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), TEİAŞ tarafından hazırlanan Türkiye Elektrik Enerjisi 10 Yıllık Üretim Kapasite Projeksiyonu'nu (2010-2019) onayladı.

Projeksiyon, mevcut inşası devam eden kamu ve özel santralleri dikkate alınarak, EPDK tarafından Ocak 2010 ilerleme raporlarına göre iki ayrı senaryo halinde hazırlandı.

Buna göre, 2010-2019 dönemi içinde senaryo 1'e göre toplam 17 bin 238,5 megavat (MW), senaryo 2'ye göre de toplam 15 bin 600,6 MW ilave kapasitenin sisteme dahil edilmesi bekleniyor.

Lisans almış ve çalışma döneminde işletmeye girmesi beklenen inşa halindeki kamu ve özel sektör üretim tesislerinin kapasitelerinin her 2 senaryoda da 2010 yılından 2014 yılına kadar olan dönemde toplandığı görüldü. Bu nedenle 2013 yılına kadar yedek oranları yükselirken, sonrasında talep artmaya devam ederken yeni ilave kapasite olmadığı için yedek oranları hızla düşecek.

Beklenen talep artışının gerçekleşmesi durumunda mevcut, inşaatı devam eden ve lisans alıp çalışma dönemi içinde işletmeye beklenen kapasite dikkate alındığında; senaryo 1 sonuçlarında proje üretim kapasitesine ve yüksek talep serisine göre 2018 yılında ve düşük talep serisine göre 2019 yılında, güvenilir üretim kapasitesine ve yüksek talep serisine göre 2016 yılında ve düşük talep serisine göre ise 2017 yılında enerji açığı bekleniyor.

Senaryo 2 sonuçlarında proje üretim kapasitesine ve yüksek ile düşük talep serilerine göre 2018 yılında, senaryo 2 sonuçlarında güvenilir üretim kapasitesine ve yüksek ile düşük talep serilerine göre 2016 yılında enerji açığı bekleniyor.

Enerji Talebindeki Artış Oranları

Yüksek talep senaryosuna göre Türkiye'nin enerji talebi; 2011 yılında yüzde 5, 2012 yılında yüzde 7,5, 2013 yılında yüzde 7,5, 2014 yılında yüzde 7,5, 2015 yılında yüzde 7,5, 2016 yılında yüzde 7,4, 2017 yılında yüzde 7,4, 2018 yılında yüzde 7,4 ve 2019 yılında yüzde 7,4 oranında artacak.

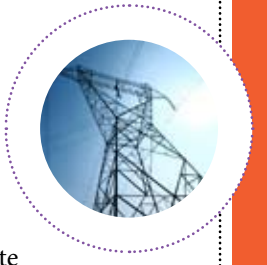
Düşük talep tahminine göre ise enerji talebi 2011 yılında yüzde 5, 2012-2015 döneminde yıllık yüzde 6,7, 2016-2019 döneminde de yıllık yüzde 6,6 artacak.

Senaryo 2'ye göre ise 2017'ye kadar inşa halindeki özel sektör üretim tesislerinin güvenilir üretimi 62 bin 968,3 gigavatsaat (GWh), kamu santrallerinin güvenilir üretim gücü de 10 bin 923,5 GWh olacak.

Yüksek Talep Senaryosuna Göre Güvenilir Üretim Yedeği

Yüksek talep senaryosuna göre, güvenilir üretim yedeği açısından bakıldığında yalnızca işletmede olan santraller göz önüne alındığında 2010 yılında yüzde 7,1'den başlayıp, 2012'de negatif değerlere -3,5'e inecek ve düşüşüne devam ederek 2019 yılında -37,8'e kadar ulaşacak.

İşletmede, inşa halindeki kamu ve özel sektör santralleri birlikte incelendiğinde güvenilir üretim yedeği 2010

yılında yüzde 11,5'den başlayıp 2016 yılında negatif değere yüzde -2,9'a inecek ve 2019 yılında yüzde -21,7'ye düşecek. Bu çözüme göre güvenilir enerji üretimleri dikkate alındığında 2016 yılından itibaren sisteme yeni üretim tesislerinin ilave edilmesinin gerekliliği görülüyor.

Yüksek talep senaryosu olan senaryo 1'e göre 2010-2019 döneminde 3 bin 476 MW'ı inşa halindeki kamu ve 13 bin 763 MW'ı inşa halindeki özel sektör santralleri ile toplam 17 bin 239 MW ilave kapasitenin sisteme dahil olması ile kurulu güç 2010 yılındaki 49 bin 87 MW düzeyinden 2019'da 61 bin 700 MW'a ulaşacak.

Sonuç olarak; mevcut sistem, 3 bin 476 MW inşa halindeki kamu ve yüksek talep senaryosuna göre 13 bin 763 MW inşa halindeki özel sektör üretim tesislerinin proje üretimlerine göre 2018 yılından itibaren, güvenilir üretimlerine göre 2016 yılından itibaren yüksek elektrik enerjisi talebi karşılanamayacak.

Kurulu Güç Yedeği

Yalnızca işletmede olan santraller göz önüne alındığında Türkiye kurulu güç yedeği 2010 yılında yüzde 39,1'den başlayarak sürekli azalacak ve 2015 yılında toplam kurulu güç puant güç talebinin altında kalacak, yedek -1,4 ile negatif değerlere ulaşacak ve 2019 yılında -25,9'a kadar düşecek.

İşletmede, inşa halindeki kamu ve özel sektör santralleri birlikte incelendiğinde Türkiye kurulu güç yedeği 2010 yılında yüzde 50,9'dan başlayıp, 2019 yılında yüzde 0,1'e kadar düşecek.

Kurulu güç yedeğinde 2019 yılına kadar açık görülmemesine rağmen sistemde enerji açığının yaşanmaması için belirli bir yedeğin olması gerekliliği dikkate alınarak 2015 yılından itibaren sisteme yeni üretim tesislerinin ilave edilmesi gerekliliği görülüyor.

Senaryo 2'ye göre ise mevcut sistem 3 bin 476 MW inşa halindeki ve Senaryo 2'ye göre 12 bin 125 MW lisans almış ve öngörülen tarihlerde devreye girmesi

beklenen üretim tesislerinin proje üretimlerine göre 2018 yılından itibaren, güvenilir üretimlerine göre 2016 yılından itibaren yüksek elektrik enerjisi talebi karşılanamayacak. Ancak her iki durumda da bir önceki yılda enerji yedeğinin çok düşük olduğu görülüyor.

Düşük Talep Senaryosu

Düşük talep senaryosuna göre, yalnızca işletmede olan santraller göz önüne alındığında Türkiye kurulu güç yedeği 2010 yılında yüzde 39,1'den başlayarak sürekli azalacak ve 2016 yılında toplam kurulu güç puant güç talebinin altında kalacak, yedek -4,7 ile negatif değerlere ulaşacak ve 2019 yılında -21,4'e kadar düşecek.

İşletmede, inşa halindeki kamu, lisans almış ve öngörülen tarihlerde devreye girmesi beklenen inşa halindeki özel sektör santralleri ile birlikte incelendiğinde Türkiye kurulu güç yedeği 2010 yılında yüzde 52,6'dan başlayıp, 2019 yılında yüzde 9,1'e inecek.

Sonuç olarak; mevcut sistem, 3 bin 476 MW inşa halindeki kamu ve senaryo 1'de 13 bin 763 MW lisans almış ve inşa halindeki özel sektör üretim tesislerinin proje üretimlerine göre 2019 yılından itibaren, güvenilir üretimlerine göre 2017 yılından itibaren düşük elektrik enerjisi talebi karşılanamayacak. Ancak her iki durumda da bir önceki yılda enerji yedeğinin çok düşük olduğu görülüyor.

Mevcut sistem, 3 bin 476 MW inşa halindeki ve senaryo 2'ye göre 12 bin 125 MW lisans almış inşa halindeki özel sektör üretim tesislerinin proje üretimlerine göre 2018 yılından itibaren, güvenilir üretimlerine göre 2016 yılından itibaren düşük elektrik enerji talebi karşılanamayacak.

Sonuç ve Öneriler

Projeksiyonun "sonuç ve öneriler" bölümünde, Türkiye elektrik sisteminde satın alma garantisi verilmiş bulunan Yap-İşlet-Devret, İşletme Hakkı Devri ve Yap-İşlet modeli kapsamındaki

üretim tesislerinin kapasiteleri tüketim karakteristiği dikkate alınmadan neredeyse tam verimli olarak kullanılıyor. Ancak bu karşılık talep miktarı ve tüketim karakteristiği dikkate alınarak işletilen kamu santrallerine ait kapasitenin bir kısmı kullanılmıyor.

Projeksiyonda, şu değerlendirmelere yer verildi:

"Bütün santrallerin eşit koşullarda olduğu durumda elektrik enerjisi üretiminde maliyeti düşük olan santral-dan başlanıp yüksek olana doğru sıra ile üretim yaptırılması en ekonomik işletme yöntemidir. Ancak belirli bir kapasite imtiyazlı haklara veya üretim önceliğine sahipse maliyete bakılmadan öncelikle üretim yaptırılmaktadır. Santrallara üretim inceliği ya da imtiyazlı haklar verilirken toplam elektrik enerjisi talebi miktarı ile yıl içinde elektrik tüketim seviyelerini gösteren yük profili göz önünde bulundurulmalıdır. En azından öncelik verilmiş toplam kurulu kapasite miktarının baz yük seviyesinden daha yüksek olmamasına dikkat edilmelidir."

Elektrik enerjisi üretim sistemlerinin işletilmesinde birincil kaynak türlerine göre belirli oranlarda güç ve enerji yedeği bulundurulmasının bir zorunluluk olduğunun ifade edildiği projeksiyonda, bu nedenle arz ve talep başa baş olmadan önce üretim sisteminin yedekli olarak işletilmesi için yatırım tesislerinin inşaat süreleri de göz önüne alınarak gerekli önlemlerin alınması gerektiği kaydedildi.

Projeksiyonda, birincil kaynak dağılımında, ilave yeni kapasite miktarının termik santrallerle yoğunlaşması ile sisteme ilave edilecek kapasite miktarının azaldığı, hidrolik ve rüzgâr santrallerinin yoğunlaşması ile ise sisteme ilave edilecek kapasite miktarının arttığına vurgu yapıldı. Projeksiyonda, "Sisteme ilave edilecek yeni kapasite miktarı hususunda bir karar ve politika belirlenirken bu özelliğin dikkate alınması göz ardı edilmemelidir" denildi.

Türkiye'nin İlk Güneş Enerjisi Tarlası Kuruluyor

Enerjide yüzde 70 dışa bağımlı Türkiye yerli kaynaklarını harekete geçirmek için kolları sıvadı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) Türkiye'nin ilk güneş enerjisi tarlasını kurmaya hazırlanıyor.

Enerjide yüzde 70 dışa bağımlı Türkiye yerli kaynaklarını harekete geçirmek için kolları sıvadı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) Türkiye'nin ilk güneş enerjisi tarlasını kurmaya hazırlanıyor.

Güneydoğu Anadolu Projesi Kalkınma İdaresi bölgede güneşle çalışan

klima ve tarımda “güneş enerjili damla sulama” sistemleri için düğmeye bastı. Türkiye’de yıllardır hedeflenen güneş enerjisi yatırımlarında nihayet somut adım atılıyor. EÜAŞ, Şanlıurfa’nın Birecik ilçesinde bulunan hidroelektrik santral alanında Türkiye’nin ilk güneş enerjisi tarlasını kuracak.

Alman Ortak

25 megavat büyüklüğünde planlanan güneş santrali Alman ortakla hayata geçecek. 50 milyon dolar üzeri bir yatırım gerektiren santral için fizibilite çalışması ve teknoloji transferinin gerçekleşmesi amacıyla Alman Kalkınma Bankası ile 22 Aralık 2010’da hibe anlaşması imzalandı. EÜAŞ yetkilileri, danışmanlık alım hizmetlerinin devam ettiğini belirterek, bu ay sonu itibarıyla de projeye başlanması hedeflendiğini aktardı. Yetkililer, kamunun bu yatırımda en büyük

hedefini “güneş enerjisi santralini hayata geçirerek özel sektöre örnek olmak” diye tanımladı. Yatırımın Türkiye’nin en büyük güneş santrali olacağını ifade eden yetkililer, “Bu Türkiye’nin ilk büyük santrali olacak. Hem teknoloji transferini getirip hem de özel sektöre örnek olmak istiyoruz” dedi. EÜAŞ yatırım için Şanlıurfa Birecik’i üs seçerken, GAP Bölge Kalkınma İdaresi de güneş enerjisi yatırımları için çalışıyor. Birleşmiş Milletler, EPDK ve California Üniversitesi’ni yanına alan GAP İdaresi, bölgede güneşle çalışan klima ve tarımda “güneş enerjili damla sulama” sistemleri için proje geliştirdi. Bölgedeki sanayicilere enerji verimliliği eğitimi de verilecek.

Kanunda Teşvik Var, Ancak Yatırımcılar Memnun Değil

TBMM Genel Kurulu’ndan ocak

ayı başında geçen Yenilenebilir Enerji Kanunu’na göre, güneş enerjisiyle üretilen elektriğin kilovatına 13,3 dolar teşvik veriliyor. Teşvik yatırımcılarda hayal kırıklığına yol açarken, kanunda yapılan değişiklik ile güneşe verilen teşvikin

600 megavatla sınırlı olması öngörülüyor. Buna göre, 13,3 dolar/centlik teşvik sadece 600 megavatla sınırlı olarak verilecek. Ancak yatırımda yerli ürünlerin kullanılması durumunda 9,3 dolar/cent kadar ilave teşvik verilecek.

GÜNEŞ ENERJİSİ POTANSİYELİ OLAN BÖLGELER

BÖLGE	Toplam Güneş Enerjisi*	Güneşlenme Süresi**
Güneydoğu Anadolu	1,460	2,993
Akdeniz	1,390	956
Doğu Anadolu	1,365	2,664
İç Anadolu	1,314	628
Ege	1,304	2,738
Marmara	1,168	2,409
Karadeniz	1,120	1,971

* kWh/m² - Yıl ** Saat/Yıl
Kaynak: Enerji İşleri Etüt İdaresi

SEKTÖR'den •

Rüzgâr Santralleri İçin TSK'dan İzin Alınacak

Son dönemde sayıları hızla artan rüzgâr santrallerine 'güvenlik' uyarı geliyor. Rüzgâr santrali kuracaklar Genel Kurmay'dan izin alacak.

Son dönemde sayıları hızla artan rüzgâr santrallerine 'güvenlik' uyarı geliyor. Rüzgâr santrali kuracaklar Genel Kurmay'dan izin alacak.

Genelkurmay Başkanlığı'nın bazı bölgelerde kurulan rüzgâr santrallerinin savaş uçakları, radar ve muhabere cihaz-

larının güvenliğini olumsuz yönde etkilediğine yönelik itiraz üzerine konuyla ilgili yeni bir düzenleme hazırlandı.

Buna göre yeni kurulacak santraller için Genelkurmay'dan izin şartı aranacak. Geçen hafta Ankara'da düzenlenen toplantıda Enerji Bakanlığı, Genelkur-

may, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) ve TÜBİTAK arasında, halen faaliyette olan ve yeni inşa edilecek rüzgâr santrallerini konu edinen ortak bir protokol imzalandı.

Buna göre yatırım süreci, TSK olur verdikten sonra işlemeye başlayacak. Edinilen bilgiye göre Genelkurmay yetkilileri, toplantıda bazı santrallerin askeri güvenlik açısından sakıncalı olduğunu dile getirdi.

Yeni hazırlanan protokol uyarınca, rüzgâr enerjisi santralleri bundan sonra Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sorumluluğunda işletilen haberleşme, seyrüsefer ve radar sistemleri üzerindeki etkileri dikkate alınarak kurulacak. Daha önce kurulan santraller ise protokole uygun hale getirilecek.

Yeni dönemde gerekli kanuni değişiklikler yapılmaya kadar firmalar öncelikle lisans için EPDK'ya başvuracak. Dört kurum temsilcisinin imza attığı protokol, 3 yıl süreyle yürürlükte kalacak.

Protokol kapsamında tarafların birbirine sunacağı bilgiler gizlilik kapsamında tutulacak. Protokoldeki değişiklikler, ancak tarafların mutabakatı ve yetkilileri tarafından yazılı şekilde yapılabilecek.

Türkiye'de son yıllarda rüzgârdan elektrik enerjisi üreten santrallerin sayısı hızla artıyor. Temiz ve yenilenebilir enerji kaynakları içinde en önemlilerinden biri olan bu alanda ülkenin kurulu gücü 1.250 megavata (MW) çıktı. Ancak Türkiye'nin potansiyelinin 20 bin MW'lık yatırıma müsait olduğu belirtiliyor.

SAĞLIK

**Elektrik Yanıklarından Korunma ve
İlk Yardım**

Yrd. Doç. Dr. Doğan Alhan
GATA Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Anabilim Dalı

Elektrik Yanıklarından Korunma ve İlk Yardım

tablolar ile karşılaşılabiriz :

- 0.9 - 1 mA...etkisizdir
- 1 -10 mA....hafif etkilenme/ağrı
- 10 -30 mA... kol ve/veya bacakta kuvvet azalması
- 30 -75 mA ...solunum durması
- 75mA - 4 A...kalp ritminde bozulma veya kalp durması
- 4 A ve üstü...kalp durması ve ölüm nedeni olabilir.

Vücuda giren elektrik akımının miktarı bazı direnç mekanizmalarına bağlıdır. Akımın yoğunluğu, maruz kalınan süre ile dokuların direnci hasarı belirler. Kuru, şişman ve kirli derinin direnci; ıslak, zayıf ve temiz deriye oranla daha fazladır; buna göre, nemli önkolun iç kısmının direnci, kuru ve nasırlı el ayağına oranla daha düşük olacaktır. Eğer voltaj, evdeki elektrik kaynaklarında olduğu gibi 1000 voltun altındaysa, akım direncin en düşük olduğu yolu izler, bu yol genellikle kan damarları, sinirler ve kaslardır. Eğer voltaj, yüksek gerilim hatlarında olduğu gibi çok yüksekse, o zaman akım en kısa yolu izler.

Elektriğin yanığa neden olabilmesi için, bir noktadan vücuda girip başka bir noktadan çıkması gerekir. Doku hasarı, dışta küçük olsada iç kısımda (derin dokularda) çok fazla olabilir. Giriş yarası küçük ama çıkış yarası tam tersine çok geniş ve derin olabilir. Yüksek voltajlı elektrik enerjisi kasları ve deriye ciddi hasar verir.

Elektrik çarpması sonucu yanık dışında çeşitli sorunlar oluşabilmektedir. Uzun süre alternatif akıma maruz kaldığında solunum kaslarını tutması sonucu solunum durabilir ve asfiksi meydana gelir. Asfiksi sonucu oluşan hi-

Elektrik yanığı ülkemizde sık görülen ve tedavisi oldukça zor olan bir travma şeklidir. Elektrik yanığı sonucu akut dönemde özellikle kardiyovasküler sisteme ait hayatı tehdit eden durumlar gelişebilir. Yine bu hastalarda özellikle düşme sonucu oluşan ek travmalar sıktır. Bu açıdan bakıldığında elektrik yanıklı hastaya yapılacak ilk müdahale oldukça önemlidir. Elektrik yanığının tedavi süreci de oldukça zor ve sıkıntılıdır. Tüm yanıklarda olduğu gibi elektrik yanığında da en iyi tedavi şekli bu

travmaya hiç maruz kalmamaktır. Bu nedenle korunma oldukça önemlidir. İşyerlerinde ve evlerde alınacak basit ama etkili tedbirler bu travmaya maruz kalmayı önemli oranlarda azaltmaktadır.

Elektrikli ev aletleri ciddi yanıklara yol açabilseler de, asıl önemli sorunlar yüksek voltajın bulunduğu fabrika ve yüksek gerilim hatlarında çalışanlarda görülmektedir. Elektrik yanıkları sonucu akımın şiddetine bağlı olarak farklı

poksi ise kalbin durmasına neden olur. Ya da elektrik akımı kalpten geçerken ventriküler fibrilasyona ardından da durmasına yol açabilir, aritmiler oluşabilir ve saatler sonrasında kalp durmasına yol açabilir. Yaralı çeşitli tipte nörolojik nöbetler geçirebilir. Genellikle düşmeye bağlı omuz çıkığı yada kemik kırıkları görülebilir.

Elektrik üç tip yanığa neden olur:

Tip I (Temas Yanığı) : En sık görülen tiptir ve gerçek elektrik yanığıdır. Yoğun

Tip III (Alev Yanığı) : Kişinin elbisesinin veya çevresinin elektrikten dolayı tutuşması sonucu oluşur.

Elektrik Yanıklı Hastaya İlk Müdahale

Akıma kapılmış kişiye DOKUNULMAZ !

Gerilim hatlarında ve yüksek enerji kablolarında akımın kesilmesi sağlanır.

Evde ve işyerinde ise, yine öncelikle akım kesilir, bunun için şalter indirilir veya eski tip sigorta ise tamamen çıkar-

devreyi tamamlaması sonucu oluştuğu hatırdan çıkarılmamalıdır.

DİKKAT!! Akım kesildikten sonra kişiye ilkyardım yapmak üzere dokumanın hiçbir sakıncası yoktur. Akım kesildikten sonra kişinin size elektrik aktarması (yani sizde de elektrik çarpması olması) söz konusu değildir. O nedenle dokunmaktan korkmayın.

Elektrik Yanıklı Hastaya İlk Yardım

Kan dolaşımı, hava yolu, solunum değerlendirilir ve devamlılığı sağla-

akım giriş yerinden vücuda girerek çıkış yerinden terk etmiştir. Temas yanığında dıştaki bu yaralanmalar sorun oluşturmaz asıl sorun içteki harabiyettir.

Tip II (Ani Parlama Yanığı; Flash-burn) : Elektrik akımının atlaması(arkı) sonucu oluşur. Kişi, yüksek voltajlı akımın çok yakınından geçerken, akımı ile arasındaki havanın direnci çok düşükse akım kaynaktan kişiye atlayacaktır. Böyle bir akımın ısısı 3000°-20.000 °C arasındadır ve kavrulmaya neden olabilir.

tılır (gevşetilir bırakılmaz!). Eğer sigorta ve şaltere ulaşma olanağı yoksa o zaman, yalıtkan bir madde ile (kuru giysi/çarşaf, kuru tahta, lastik, plastik gibi) kişi elektrik kaynağından, ya da elektrik kaynağı (kablo vb) kişiden uzaklaştırılır.

Aksi halde yardım etmek isteyen kişi devreyi tamamlayacağından kendisi de akıma kapılabilir. Elektrik yanıklarının, vücudun tümünün veya bir bölümünün elektrik kaynağı ile toprak arasındaki

nır. Gerekliyse Temel Yaşam Desteği (TYD) sağlanır. Unutmayınız ki elektrik akımına kapılma nedeniyle kalbi durmuş kişileri hemen başlatılan TYD ile hayata döndürme şansı çok yüksektir.

Yanık yaraları varsa kuru steril pansumanla kapatılır.

Olası kırıklar tesbit edilerek atellenir.

Tüm elektrik yanıkları hastanede daha ileri tedavi gerektiren ciddi yaralanmalardır.

Çalışma Hayatı Takvimi

Hazırlayan: Özlem Ataizi Solmaz

2 Eylül 2010

- Hükümet, vergi ve prim borçlarıyla ilgili yeniden yapılandırma kararı aldı. Konuyla ilgili açıklama, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'dan geldi. "Hem Gelir İdaresi, hem Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından çalışma yapılıyor" diyen Babacan, "Özellikle krizin etkisiyle ödeme sıkıntısı çeken mükellefler için bir yeniden yapılandırma programı olacak" şeklinde konuştu

4 Eylül 2010

- 4/7/1956 tarihli ve 6772 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan işçilere, anılan Kanunun 3 üncü maddesine göre 2010 yılında verilecek ilave tediyeinin birinci yarısının 7/9/2010, diğer yarısının 12/11/2010 tarihinde ödenmesi; Maliye Bakanlığının 1/9/2010 tarihli ve 12962 sayılı yazısı üzerine, mezkur Kanunun 3 ve 4 üncü maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 2/9/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

5 Eylül 2010

- Toplu görüşmelerde Hükümet ile Memur Sen yüzde 4+4, 80 TL ek ödeme, 20+20 TL aile yardımı ve 3 ayda bir 45 TL sendikali memura toplu görüşme primi konusunda uzlaşmıştı. Kamu Sen ise taban aylığa 30+30 TL zam istemiş ve bu önerisi kabul edilmediği için Uzlaştırma Kuruluna başvurmuştu. Uzlaştırma Kurulu, 4 Eylül 2010 tarihi itibarıyla Kamu-Sen'in başvurusunu görüştü. Kurul, taban aylığa ilk altı ay için 16 TL, ikinci altı ay için 22 TL zam önerdi.

15 Eylül 2010

- İCEM'in Türk üye sendikalarıyla yürütmekte olduğu örgütlenme ve

sosyal diyalog projesi çerçevesinde Bursa'da düzenlenen seminere TES-İŞ Bursa Şube yöneticileri ve temsilcileri katıldı.

29 Eylül 2010

- Tasfiye Halinde Türkiye Emlak Bankası, "Konut Edindirme Yardımı Bölümü Müdürlüğü", elindeki listelerde hatalı olan bölümleri CD formatında tüm kamu kurumlarına göndererek, hataların giderilmesini istedi. Kamu kurumlarına gönderilen yazıda, benzer hataların bir daha yaşanmaması için, çizelgeler doldurulurken ve KEY kesintileri düzenlenirken dikkat edilmesi gereken hususlar tek tek belirtildi.

3 Ekim 2010

- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürü Hasan Çağıl, "Bir hekimin günde kaç kişiye, hangi ilaçları yazdığını, bu ilaçların hangi eczanelerden alındığını "elektronik takip" sistemiyle tespit edebiliyoruz" dedi. Çağıl, Çukurova Tıp Fuarı'na katılmak üzere geldiği Adana'da, AA muhabirine yaptığı açıklamada, sağlıkta suistimal örneklerinin her dönemde gündeme geldiğini, bu nedenle Genel Sağlık Sigortası kapsamında bedelini ödedikleri hizmetleri çok daha farklı metotlarla incelemeye başladıklarını söyledi. 1 Ekim 2010 itibarıyla hayata geçen yeni sistemle muayene ve reçetelerin elektronik ortamda takip edileceğini söyledi

4 Ekim 2010

- Kadın çalıştıran işveren 5 puanlık prim indiriminin yanı sıra diğer teşviklerin tümünden de yararlanabilecek. Anayasa değişiklik paketindeki kadına yönelik pozitif ayrımcılık maddesi İstihdam Paketi ile uygulanmaya başlıyor. İşsizliği azaltmak için hazırlanan pakette, kadınların iş hayatına girmesini kolaylaştıran, çalışma

koşullarını iyileştiren, iş olanaklarını artıran düzenlemeler yer alıyor.

5 Ekim 2010

- Kamu İşveren Kurulu, memur maaşlarına yapılacak zam konusunda Uzlaştırma Kurulu kararını kabul etmedi. Devlet Bakanı Hayati Yazıcı başkanlığında gerçekleştirilen toplantıda Uzlaştırma Kurulu'nun memur maaşlarına gelecek yıl yapılacak zam konusunda taban aylık için önerdiği artış değerlendirildi. Kamu İşveren Kurulu, Uzlaştırma Kurulu'nun kararını kabul etmedi, maaş zammı konusunda da yeni bir öneride bulunmadı.

10 Ekim 2010

- Kredi kartı kullanan sayısı 28 milyon 678 bin 362'ye ulaştı. Kredi kartında toplam borç toplamı ise 41 milyar 738.9 milyon TL oldu. Kişi başına düşen kredi kartı borç tutarına 1.455 TL.

12 Ekim 2010

- Daha önce sadece Sağlık Bakanlığı ve Üniversite Hastanelerinden hizmet alabilen yeşil kartlı hastalar, yeni düzenlemeyle birlikte yakınında tedavi olabileceği veya uygun yoğun bakım hizmeti alabileceği kamu hastanesi (Sağlık Bakanlığı veya Üniversite) yoksa özel hastanelerin yoğun bakımlarından faydalanabilecekler.

19 Ekim 2010

- Özel istihdam bürolarının işsizleri işe yerleştirme konusundaki performansı son 2 yılda önemli ölçüde düştü. Alınan bilgiye göre, iş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmeleri ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık yapmak üzere İŞKUR'ca izin verilen istihdam bürolarının sayısı 2009 itibarıyla 271'e ulaştı. Özel istihdam büroları faaliyete geçtikleri 2004'te bin 177 kişiyi iş sahibi yaptı. Bu sayı 2005'te 10 bin 580'e, 2006'da 19 bin 789'a, 2007'de

90 bin 524'e çıkarak düzenli bir artış izledi. Küresel ekonomik krizin etkilerinin ortaya çıkmaya başladığı 2008'de özel istihdam bürolarının yaptığı işe yerleştirmelerin sayısı yüzde 50'den fazla azaldı. 2008'de özel istihdam bürolarının işe yerleştirdiği kişi sayısı 43 bin 852'ye düştü. 2009'da da 2008'dekine paralel bir gelişmeyle işe yerleştirilen kişi sayısı önceki yıla oranla yüzde 50'den fazla geriledi. Geçen yıl özel istihdam bürolarının işe yerleştirdiği kişi sayısı 21 bin 391'de kaldı.

21 Ekim 2010

- İCEM'in Türk üye sendikalarıyla yürütmekte olduğu örgütlenme ve sosyal diyalog projesi çerçevesinde Kuşadası'nda düzenlenen seminere TES-İŞ Aydın Şube'ye bağlı üyeler katıldı

26 Ekim 2010

- TÜRK Telekom işçileri, Mart 2011'de başlayacak TİS görüşmelerine şimdiden hazırlanıyor. Haber-İş öncülüğünde bir süredir örgütlü oldukları illerde toplantılar yaparak TİS'e hazırlanan işçiler, önceki gün de İstanbul'da toplantı yaptı. Toplantıda düşük ücretli çalışanların insanca yaşayacağı bir ücret için mücadele edileceği vurgulandı.

31 Ekim 2010

- Karabük halkı işten atmalara karşı mitingte KARDEMİR'den 200 işçinin çıkarılmasını protesto etmek amacıyla yapılacak mitingle ilgili Türk Metal Sendikası Karabük Temsilcisi Şahin Dikilitaş, "Karabük'ün varoluş sebebi olan Karabük Demir Çelik Fabrikalarının onurlu emekçileri olan Kardemir çalışanları, şirketin en zor günlerinde üzerlerine düşen tüm fedakarlıkları yapmışlardır. Başta performans düşüklüğü olmak üzere 'maaşında icra kesintisi var veya ge-

ÇALIŞMA TAKVİMİ

reğinden fazla rapor almışsın' gibi nedenler gösterilerek her gün işçi atılıyor" dedi. Arkadaşlarımıza hem işçi sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili, hem de sosyal yaşantılarında kredi kartlarını nasıl ekonomik kullanabilecekleri konusunda eğitim vermeyi düşünüyoruz" diye konuştu.

17 Kasım 2010

- Türkiye genelinde istihdam eden 23 milyon 195 bin kişiden 10 milyon 383 bininin sosyal güvencesinin bulunmadığının tespit edildiği ağustos döneminde kadın işgücünün yüzde 60.5'inin kayıt dışı çalıştığı belirlendi. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri, ağustos itibarıyla son 1 yılda istihdam edilen 442 bin kadın çalışanın % 61'inin kayıt dışı istihdam edildiğini ortaya koydu. Kayıt dışı istihdam geçen yılın aynı dönemine göre 0.9 puan azalışla yüzde 44.8'e gerilese de, bu dönemde kayıt dışı çalışan sayısında 278 bin kişilik artış yaşandı.

25 Kasım 2010

- İstanbul 1 No'lu Şubemize bağlı AYEDAŞ ve BEDAŞ işyerlerinin temsilcileri özelleştirme sürecinde karşılaşılabilecekleri sorunları tartışmak amacıyla TES-İŞ İstanbul 1 No'lu Şube'de toplandı.

26 Kasım 2010

- Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda işçi tarafını temsil edecek olan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Asgari ücretin sefalet ücreti olduğu vurgusunu yaptı. Kumlu yaptığı açıklamada "TÜRK-İŞ anti demokratik uygulamalar nedeniyle asgari ücret tespit komisyonunun geçen yıl yapılan çalışmalarını protesto ederek katılmamıştır. Dileğimiz bu yıl, asgari ücret tespit komisyonu çalışmalarında bilimsel verilerin dikkate alınması ve insan onuruna yakışır düzeyde bir asgari ücretin belirlen-

mesidir. Türkiye artık asgari ücreti sefalet ücreti olmaktan çıkarmalı, asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır" dedi. Hükümet asgari ücret görüşmeleri öncesinde yayınlanan programda 2011 yılına ilişkin asgari ücret artışlarına yer verse de işçi kesimi asgari ücretin pazarlıkla belirlenmesine karşı çıkan Kumlu, "Asgari ücret, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücretidir. Pazarlık ücreti değildir" dedi.

28 Kasım 2010

- Sağlık örgütleri İstanbul'da İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Çalıştayı yaptı. Taşeronlaştırmaya bağlı iş kazalarının arttığı bu dönemde yapılan çalıştayda iş kazalarının nedenleri ve çözüm önerileri tartışıldı. Türk Tabipleri Birliği, Dev Sağlık İş, SES, Türk Hemşireler Derneği ve Türk Medikal Radyoteknoloji Derneğinin ortaklaşa düzenlediği "Sağlık Hizmetinin Üretildiği Alanlarda İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Çalıştayı" İstanbul Tabip Odasında yapıldı. Çalıştay'da taşeronlaşma, güvensiz ve güvencesiz çalışma ortamının, meslek hastalıkları, iş hastalıkları ve işe bağlı sağlık sorunlarını beraberinde getirdiği belirtilerek bunun sağlık hizmetinin sunumunda da aksaklıklar yaşanmasına neden olduğu ifade edildi.

29 Kasım 2010

- ICEM ve Türk üye sendikalarla birlikte 2009 - 2010 yılları arasında yürütülen "Örgütlenme ve Sosyal Diyalog Projesi"nin değerlendirme konferansı Ankara'da yapıldı.

- 2011 Yılı Programına göre, SGK, gelecek sene 103,2 milyar lira gelir elde ederken, 133,8 milyar lira harcama yapacak. Bu yılın sonunda 28,2 milyar lira açık vermesi beklenen sis-

temin, 2011'de de 30,6 milyar lira açık vereceği tahmin ediliyor. Gelecek yıl, SGK'nın gelirlerinin GSYH'ye oranı yüzde 8,50, giderlerin yüzde 11,02 ve açığın oranının ise yüzde 2,52 tahmin ediliyor. 2010 yılı sonunda 72 milyar liraya ulaşması beklenen prim tahsilatlarının, 2011'de 82,8 milyara çıkması öngörülüyor. Gelecek sene 133,8 milyar lira harcama yapacağı tahmin edilen SGK'nın giderlerinin 92,9 milyar lirasını sigorta ödemeleri, 33,3 milyar lirasını sağlık giderleri, 307 milyon lirasını ise yatırım harcamaları oluşturacak. 2009 yılında sırasıyla 13 milyar 161 milyon ve 15 milyar 129 milyon liraya ulaşan ilaç ve tedavi harcamalarının ise bu yıl 13 milyar 500 milyon ve 18 milyar 364 milyon lira olarak gerçekleşeceği tahmin ediliyor. Bu yıl bütçeden SGK'ye ek ödeme, devlet katkısı, hizmet akdiyle çalışanlar için 5 puan prim indirimi, özürlü primi indirimi, faturalı ödemeler ve ek karşılıklar dahil 56,2 milyar lira transfer yapılacak. 2011 yılında ise SGK'ye faturalı ödemeler, ek karşılıklar, emeklilere yapılan ek ödeme, devlet katkısı, hizmet akdiyle çalışanlar için 5 puan prim indirimi ve özürlü primi teşviki de dahil olmak üzere toplam 62,4 milyar lira tutarında ve GSYH'nin yüzde 5,14'ü oranında bütçe transferi yapılması öngörülüyor.

30 Kasım 2010

- Tüm İşçi Emeklileri Derneği'nin Genel Kurulu'nda konuşan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Anayasanın 2. maddesinde yer alan, "Türkiye Cumhuriyeti laik, demokratik, sosyal bir hukuk devletidir" hükmünü hatırlatarak, "Biz, sosyal hukuk devletini yok ettik, sadaka devleti şimdi. Sosyal devlet, her yurttaşın hak arama özgürlüğünü yakaladığı devlettir" dedi. Kılıçdaroğlu, Türkiye nüfusunun 80 milyona yaklaşmasına rağmen sendikacı işçi sayısının düştüğünü belirterek, şöyle devam etti: "Neden böyle oluyor. Taşeron işçi, ömür boyu

asgari ücrete mahkum olan kişidir. Hiçbir sendikaya üye olamayacak, kıdem tazminatı hakkı olamayacak, izin hakkını bile kullanamayacak ve işinde kalıp kalamayacağı onu orada çalıştırılan kişinin iki dudağı arasında olacak. ‘Yarın sabah işe gelme dediği zaman bitecek. Hiçbir hak arayamayacak. Sosyal devlet bu mudur? Emeklilerin intibak beklentilerinin karşılanmadığını söyleyen Kılıçdaroğlu, bu sorunu çözmeden gelir ve aylıklarda iyileştirme olmayacağını belirtti.

9 Aralık 2010

- AYEDAŞ A.Ş. Genel Müdürü Sami Kovancı TES-İŞ İstanbul 1 No’lu Şubeyi ziyaret etti.

10 Aralık 2010

- Türkiye Kamu-Sen’den yapılan yazılı açıklamada, sendikanın Araştırma Geliştirme Merkezi’nce yapılan 2010 Kasım ayına ait Asgari Geçim Endeksi Araştırmasının sonuçlarına yer verildi. Türkiye İstatistik Kurumu’ndan (TÜİK) alınan Kasım 2010 fiyatlarına göre yapılan araştırmada, çalışan tek kişinin yoksulluk sınırı bin 508,55 TL olarak hesaplandı, dört kişilik bir ailenin asgari geçim haddi ise 3 bin 33,57 lira olarak belirlendi.

11 Aralık 2010

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer, bir soru önergesini cevaplandırırken, 2010 Ağustos verilerine göre 72 milyon 561 bin 312 kişi olan Türkiye nüfusunun yüzde 83’ü; yani 60 milyon 122 bin 83 kişi sosyal güvenlik kapsamında, 9 milyon 366 bin 925 kişi yeşil kart sahibi olduğunu söyledi. Dinçer, il ve ilçe idare kurulları tarafından yeşil kart verilerek sağlık yardımlarından faydalandırılan kişiler ile il ve ilçe idare kurulları tarafından yapılan gelir testi işlemlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu’na devri 1 Ocak 2012’ye ertelendiğini belirtti.

12 Aralık 2010

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu’nun (TİSK) 24. Genel Kurulu sonunda Tuğrul Kudatgo-bilik yeniden başkan seçildi.

15 Aralık 2010

- Başbakan Tayyip Erdoğan, çalışanların sendikal haklarıyla ilgili genelge yayımladı. Resmi Gazete’de yayımlanan genelgede; çalışanların hak ve menfaatlerinin korunması, geliştirilmesi ve katılımcı yönetim anlayışını gerçekleştirmek adına örgütlenme özgürlüğünün sağlanması-nın demokratik yönetimin teminatı olduğu belirtildi. Memurlar dahil tüm çalışanların sendikal örgütler kurabilmeleri, kurulmuş bulunan sendikalara üye olabilmeleri, sendikalar ve üst kuruluşlarının amaçları doğrultusunda faaliyette bulunabilmelerinin örgütlenme özgürlüğü kapsamında güvence altına alındığına işaret edildiği genelgede ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının toplu sözleşmelerde sendikalarla varılan mutabakatlara riayet etmeleri istendi. Genelgede belediyelerde çalışan kamu görevlilerinin aylıklarının zamanında ödenmesine titizlikle uyulması da istendi.

- Türkiye İş Kurumu’nun yayınladığı Aylık İstatistik Bülteni’ne göre, aynı ayda kayıtlı işgücü yüzde 9.84 kayıtlı işsiz sayısı yüzde 11.64 düşüş gösterdi. Rapora göre, kayıtlı işsiz sayısı 1 milyon 667 bin 137’den, 1 milyon 473 bin 134’e indi.

16 Aralık 2010

- Hava-İş Genel Yönetim Kurulu Sabiha Gökçen’de işten atmalara karşı mücadele edeceklerini açıkladı.

17 Aralık 2010

- Akaryakıt ürünlerinden alınan ÖTV, Hazine’nin en önemli gelir kalemi oldu. 9 yılda petrol ürünlerinden devletin kasasına ÖTV olarak 186

milyar 171 milyon 727 bin lira girdi.

Her gün gelen zamlara, tüketici şikâyetlerine inat, hükümet adeta bütçe için altın yumurtlayan bir tavuk olarak gördüğü akaryakıttaki özel tüketim vergisinden (ÖTV) taviz vermek istemiyor. Bu yılki 286 milyar liralık bütçede 30 milyar liralık gelir öngörülürken gelecek yıl da 34 milyar liralık gelir öngörüyor.

- Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na hazırlanan “İş Sağlığı ve Güvenliği” yönetmeliğini protesto etti.

- Sosyal Güvenlik Kurumu, 2012 yılında kaldırılması düşünülen yeşil kart uygulamasını yeniden masaya yatırdı. Suistimalleri ortadan kaldırmak isteyen kurum, sistemdeki yeşil kart sahiplerini gelirleri üzerinden yeniden değerlendirecek. Eğer kart sahibinin aile fertlerinin kişi başına geliri asgari ücretin üçte birine karşılık gelen 253 lira üzerindeyse, sağlık sisteminden faydalanmaları için aile reisinden 30 lira prim yatırması istenecek.

18 Aralık 2010

- TES-İŞ Sendikası 9. Olağan Genel Kurulu Ankara’da yapıldı.

25 Aralık 2010

- TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TBMM Genel Kurulu’nda yılbaşından sonra görüşülecek Torba Yasa Tasarısı ile ilgili basın toplantısı düzenledi. TÜRK-İŞ Genel Merkezi’nin bahçesinde düzenlediği basın toplantısına işçiler de destek verdi. Torba Kanun Tasarısıyla getirilmek istenen değişiklikleri kabul edilemez olarak değerlendiren Kumlu, sosyal diyalogu savunuların çalışanları ilgilendiren değişikliklerde bildiklerini yaptıklarını söyleyerek, bu

ÇALIŞMA TAKVİMİ

durumdan iş barışının zarar gördüğüne dikkat çekti.

27 Aralık 2010

- Asgari Ücret Tespit Komisyonu 3'üncü toplantısını TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde gerçekleştirdi. Asgari ücret 2011 yılı zam oranlarını belirlemek için toplanan Komisyonda herhangi bir zam oranı üzerinde uzlaşmaya varılamazken TÜİK Komisyon tarafından kendisine verilen görev doğrultusunda asgari ücret hesaplaması yaparak, komisyona rapor sundu.

28 Aralık 2010

- İşçi sendikalarından kayıt dışı ile mücadele çağrısı Türkiye Haber İş Sendikası tarafından hazırlanan "Yenilikçi Yöntemlerle Kayıtlı İstihdamın Teşviki" projesi Çorum'da tanıtıldı. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, ülkenin en önemli sorununun işsizlik ve kayıt dışının olduğunu söyledi. Kayıt dışında birileri olduğu müddetçe kayıt içerisindeki kaybettigine vurgu yapan Kumlu, kayıt dışı istihdamın yaygınlığı sosyal hukuk devleti uygulamaları ve sendikal örgütlenmenin önündeki en önemli engellerden birisi" şeklinde konuştu.

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), birçok Avrupa ülkesinde uygulanan programlara benzer şekilde, İngiltere'nin genç istihdam eden şirketlere destek vermesini öngören "Geleceğin İstihdam Fonu'nun Türkiye için model alınmasının büyük faydalar sağlayacağını bildirdi. İngiltere'nin işsizlikle mücadelede bir dizi cesur, yenilikçi ve hedefe dönük inisiyatif başlattığını kaydeden TİSK, bunların arasında Geleceğin İstihdamı Fonu'nun özel bir yere sahip olduğunu ifade etti.

2 Ocak 2011

- SGK, kutuları geçici karekodlu

ilaçların bedellerini 1 Ocak 2011 itibarıyla karşılayamayacağını açıkladı.

- Özürüllüler İdaresi Başkanlığı, yeni yılda boş bulunan 26 bin 625 engelli memur kadrosunun doldurulacağını bildirdi.

4 Ocak 2011

- TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplandı. Başkanlar Kurulu'nun gündemini Torba Yasa Tasarısı oluşturdu.

6 Ocak 2011

- Torba Kanun Tasarısı'nın İl Özel İdaresi ve Belediyelerdeki ihtiyaç fazlası işçilerin, Karayolları Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü taşra teşkilatları ve personel açığı olan mahalli idarelere gönderilmelerini öngören madde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kabul edildi.

- Türkiye'de elektrik tüketimi 2010 yılında yüzde 7.9 arttı. TEİAŞ verilerine göre 2009 yılında 194 milyar 79 milyon KWh düzeyinde olan elektrik tüketimi, 2010 yılında 209 milyar 389 milyon kWh düzeyine yükseldi.

11 Ocak 2011

- 660 bin aboneye sahip Fırat Elektrik Dağıtım, Aksa Enerji'ye devredildi.

- Maden Mühendisleri Odası ve Türkiye Taş Kömürü Kurumu verilerine göre 2010 yılında 43'ü yeralında, 18'i yerüstünde olmak üzere Türkiye'deki maden ocaklarında toplam 61 kaza yaşandı. Maden kazaları sonucu 105 maden işçisi hayatını kaybetti.

- Kredi kartı aylık faizlerinin %2.26'ya düşmesine rağmen bankaların ek hesap faizlerinin yüzde 5'e yaklaştığını söyleyen Tüketici Dernekleri Federasyonu, bankaların kredi kullandırırken sözleşmeye şart olarak koyduğu ek hesapları yargıya götür-

ceklerini söyledi.

- EPDK Başkanı Hasan Köktaş, 2011 yılında üretim, iletim ve dağıtımda 5.8 milyar lirası özel sektöre ait olmak üzere, 6.8 milyar liralık yatırım yapılacağını söyledi.

13 Ocak 2011

- TES-İŞ Sendikası Soma Şubesi'nde Eğitim Semineri düzenlendi. Seminere 14 Ocak 2011 tarihinde devam edildi.

-İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait doğalgaz dağıtım şirketi İGDAŞ'ın özelleştirilmesi kararına karşı İstiklal Caddesi'nde yürüyen yüzlerce işçi, Büyükşehir Başkanı Kadir Topbaş'a "İGDAŞ halkındır satılamaz" çağrısında bulundu.

- Yasalaşan borçlar kanunu, işçiler için yeni hak ve yükümlülükler getirdi. Buna göre işveren işçi ücretlerini banka hesabına yatıracak. İşçiler, çalıştıkları kurum ve sektördeki sıraları da başkalarıyla paylaşamayacak.

21 Ocak 2011

-TİSK'in İşgücü Piyasası Bülteni'ne göre sanayi sektörü istihdam artışında tarım sektöründen sonra ikinci sırayı aldı. İmalat sanayinin toplam istihdamdaki payının artması olumlu bir gelişme yarattı.

22 Ocak 2011

-Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 4 Şubat 2010 tarihli Bakanlar Kurulu kararının TEKEL işçilerinin aralarında bulunduğu geçici personelin 4-C'ye geçiş için 30 günlük süre içinde ilgili kurumlara başvurmasını öngören hükmünün yürütmesinin durdurulmasına yapılan itirazı reddetti.

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer, meslek hastalığı denilince sadece akla silikozis hastaları gelmemeli, çok sayıda meslek

hastalığı var ve Türkiye farkında bile değil dedi.

31 Ocak 2011

- Çalışma Bakanlığı taşeron firmaları takibe aldı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı taşeron firmalarda çalışan işçilerin haklarını korumak için çalışma başlatarak özel bir ekip kurdu. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer, taşeron firmaların işçi hak ve güvenceleriyle ilgili gerekli hassasiyeti göstermediklerini belirterek, bu konuda yeni bir çalışma başlattıklarını açıkladı.

1 Şubat 2011

- Kamudaki taşeron rekoru 13 milyon lirayla TÜBİTAK'ta bulunduğu açıklandı. 22 kamu kurumunda 2 bin 683 işçi taşeron firmaların bünyesinde hizmet veriyor. Taşeron firmalara sadece bir yılda 56 milyon lira ödeme yapıldı. Bu firmalardan en çok hizmet alma rekoru TÜBİTAK'ta. TÜBİTAK bünyesinde 673 taşeron eleman çalışıyor. İkinci sırada ise Tapu Kadastro var.

2 Şubat 2011

- TÜMTİS Sendikası'nın UPS'de yürüttüğü çalışmalar sırasında 163 işçinin işten çıkarılması sonucu başlayan ve 272 gün süren direniş, sendika ve UPS yöneticileri arasında imzalanan protokol gereği 151 işçinin işe başlamasıyla sonuçlandı. UPS tarafından, işçilerin direnişte geçen 4 aylık süre de almadıkları ücretler de kendilerine ödenirken, işe başlamayan işçiler 12 aylık brüt ücretleri tutarı ile kıdem ve ihbar tazminatlarını aldı.

3 Şubat 2011

- Ankara Ostim'de meydana gelen patlamalarda 20 işçi hayatını kaybetti. Çok sayıda işçi de yaralandı.

- PETROL-İŞ Sendikası'nın 60 yıl önce Beykoz'da küçük bir dükkanda başlayan sendikalaşma mücadelesi,

90 dakikalık belgesel film oldu. Film önceki gün Ses Tiyatrosu'nda kalabalık bir izleyici kitlesine gösterildi.

4 Şubat 2011

Esnek ve güvencesiz çalışma koşulları getiren torba yasa tasarısına karşı çıkan 10 bini aşkın emekçi, Ankara'da buluştu. Yüzlerce otobüs ise başkentte ulaşmadan durduruldu. Sesini Meclise duyurmak isteyen emekçilerin yürüyüşüne izin vermeyen polis, dondurucu soğukta tazyikli su ve gaz bombalarıyla gruba müdahale etti.

6 Şubat 2011

- Kahramanmaraş Afşin Elbistan Termik Santrali B ünitesinde kömür üretimi yapılan alanda bir hafta arayla iki göçük meydana geldi. 6 Şubat ve 10 Şubat tarihlerinde gerçekleşen göçük sonrası 1 işçi hayatını kaybetti. 9 işçi göçük altında kaldı.

7 Şubat 2011

- EREĞLİ Demir ve Çelik Fabrikalarında işten çıkarılan ve işe iadelerinin sağlanması için açtıkları davaları kaybeden işçiler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) başvurdu. Yapılan ihaleyle 2005 yılında özelleştirilerek Oyak Holding'e devredilen Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları, global ekonomik kriz nedeniyle demir çelik ürünlerinin satış ve pazarlamasında büyük bir düşüş olmasını gerekçe göstererek tüm çalışanların maaş ve haklarında yüzde 35 oranında azaltma yapmış ve bu indirimde muvafakat etmeyen işçilerin işine 2009 yılında son vermişti.

- Ankara Valiliği'nin kuruluşuna vize vermediği Türkiye'nin ilk yargıçlar ve savcılar sendikası Yargı Sen'e, konfederasyonlardan destek yağdı. TÜRK-İŞ, KESK, DİSK, BASK, Birleşik Kamu İş, Hak-Sen, Türkiye Kamu Sen ortak açıklamasında Yargı-Sen'e destek verdi.

- Özürlüler İdaresi Başkanlığı,

2011-2013 bakım hizmetleri stratejisi ve eylem planında, engellilere yönelik bakım sigortası hazırlığı yapıyor. Planlanan sigortayla, engellilerin bakım hizmetlerinin sürekliliği sağlanacak.

08 Şubat 2011

- Ostim Sanayi Bölgesinde ölen işçiler için Türkiye çapında 1 dakikalık saygı duruşunda bulunuldu. Türk-İş'in çalışma koşullarına dikkat çekmek ve iş kazaları sonucunda hayatlarını kaybeden işçileri anmak amacıyla düzenlediği 1 dakikalık saygı duruşu, saat 11.00'de Türkiye çapındaki tüm işyerlerinde uygulandı.

- Türk-İş Genel Sekreteri ve Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Pevrul Kavlak, iş güvenliği tedbirlerinin sürekli olarak göz ardı edilmesi, kaçak işçilik ve eğitimsizliğin patlamalar ve ölümcül iş kazaları olarak geri döndüğünü söyledi.

- Çalışanların kabusu haline gelen "Torba Yasa" için memur ve işçi konfederasyonları, "Geri çekin. Yoksa eylemler sürer" diye uyardı.

10 Şubat 2011

- Bakan Yıldız, 2023'e 3 nükleer santral hedefi koydu. Enerji Bakanı Taner Yıldız, Cumhuriyetin 100'üncü kuruluş yıldönümü olan 2023 yılına kadar 3 nükleer santral, 12 reaktör hedefi olduğunu söyledi.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na madde madde cevap veren DİSK, "gerçekler çarpıtılıyor" değerlendirmesinde bulundu. DİSK, hükümetin iddialarını "yanlış, yanlış, iyi niyetten yoksun ve gerçekleri çarpıtma amaçlı" diye niteledi.

11 Şubat 2011

- Türk Şeker Fabrikaları'nın özelleştirme süreci Danıştay tarafından yine iptal edildi.

ÇALIŞMA TAKVİMİ

12 Şubat 2011

- Kardemir'de sendikal nedenlerle işten çıkarılan 266 işçiden 70'i daha işe iade edildi. Böylelikle 163 işçi, mahkeme kararıyla işe geri dönme hakkı kazandı.

13 Şubat 2011

- Türk-İş Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Tarım-İş Sendikasının 18. Olağan Genel Kurulunda yaptığı konuşmada, çalışma hayatı açısından Türkiye'nin keskin bir dönemecin eşliğinde olduğunu belirterek, hükümetin çalışma hayatına ilişkin yaptığı düzenlemeleri eleştirdi.

- Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyesi Fatih Acar, Türkiye'nin yüzde 43.5 oranındaki kayıt dışı istihdamının zararının yıllık 24 milyar TL olduğunu söyledi.

14 Şubat 2011

- Türk-İş Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer'in her fırsatta kıdem tazminatı meselesini açtığını belirterek, "Sayın Bakana tavsiyem, bu konuyu kapatsın. Zaten ne kadar allasa da pullasa da sevimli hale getiremiyor" dedi.

- Türk-İş ile hükümet arasında yürütülen görüşmeler sonunda esnek çalışma biçimlerini yaygınlaştıran 76.madde, işçinin ihbar ve kıdem tazminatı kaybına neden olan 77.madde ve turizm sektöründe çalışan işçilerin denkleştirme süresini dört aya uzatan 78.madde yasa metninden çıkarıldı.

- Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş. İcra Başkanı Bekir Sami Güven, 2015 yılına kadar 313 milyon TL yatırım yapacaklarını söyledi.

15 Şubat 2011

- Türk-İş Genel Başkanı Mustafa

Kumlu, Torba Tasarı ile ilgili en büyük hatanın, çalışma hayatını ilgilendiren bölümlerle ilgili olarak işçi ve memur konfederasyonlarının görüşünün alınmaması olduğunu savundu.

16 Şubat 2011

- Makine Mühendisleri Odası, Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş. nin devrine izin veren Rekabet Kurulu Kararı ile satışa onay veren Özelleştirme Yüksek Kurulu kararlarını yargıya taşıdı.

- 2009 Kasım döneminde %13.1 olan işsizlik, bu yıl %11 e geriledi. 2009 da 3 milyon 270 bin olan işsiz sayısı, 2010'da 2 milyon 811 bine düştü.

18 Şubat 2011

- Türk-İş Genel Başkanı Mustafa Kumlu, göçük meydana gelen Afşin-Elbistan B Termik Santrali Çöllolar kömür havzasında incelemelerde bulundu. Aldığı bilgilerin ardından açıklama yapan Türk-İş Genel Başkanı Kumlu, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin önemli olduğunu belirtti. Kumlu, Hükümetin bu konuda gerekli önlemleri alması gerektiğinin altını çizdi.

20 Şubat 2011

- Türk-İş, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'den çalışanların aleyhine olan kimi hükümleri nedeniyle Torba Yasa'nın yeniden görüşülmek üzere TBMM'ye gönderilmesini talep etti.

21 Şubat 2011

- Torba Yasa'da gerçekleşmeyen taleplerle ilgili maddelerin yeniden görüşülmesiyle mağduriyetlerin engellenmesini ve çalışma barışına katkı sağlanmasını umut ettiklerini belirten Kumlu, "En önemlisi taşeron işçilik önlenmelidir" dedi.

22 Şubat 2011

- Meclis'te kabul edilen torba ya-

saya ilişkin çekincelerini içeren bir metni Cumhurbaşkanlığı'na gönderen DİSK, KESK, TMMOB ve TTB Başkanları, görüşlerini yüz yüze aktarmak için de Gül'den randevu istedi. Metinde işçi ve memurların yasaya ilişkin çekincelerine yer verildi.

23 Şubat 2011

- Sigortalı çalışan sayısı 2010 da 16 milyonu aştı.

- Yatağan'da faaliyet gösteren Türk-İşe bağlı Maden-İş Sendikası, Tes-İş Sendikası, Keske bağlı SES, Eğitim-Sen, Tüm Bel-Sen Sendikaları, Sivil Toplum Örgütlerinden CKD ve ADD tarafından oluşturulan platform "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde etkinlik düzenleyecek.

24 Şubat 2011

- Çevre örgütleri, geçtiğimiz aylarda Meclis'ten geçirilen Yenilenebilir Enerji Yasası'nın iptalini istiyor. Ancak, Anayasa Mahkemesi'ne başvuru için yasal süre giderek daralıyor.

28 Şubat 2011

- TES-İŞ Sendikası Başkanlar Kurulu Ankara'da yapıldı.

- TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Torba Yasa'nın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanması ile ilgili bir açıklama yaptı.

- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan yaklaşık 250 bin işçinin ücretlerine yapılacak zammın belirleneceği toplu sözleşme süreci başladı.

- TÜİK ve hükümet işsiz sayısını düşük göstermek için her yolu denerken Türkiye genelinde 2010 yılı Kasım ayı itibarıyla 2 milyon 811 bin olan işsizler ordusunun yüzde 29'unun bir yıldan fazla süredir, yüzde 32'sinin ise son 1-2 aydır iş aradığı dikkat çekti.

Mustafa Kumlu
Genel Başkan

Hasan Tahsin Zengin
Genel Başkan Yardımcısı

Mustafa Şahin
Genel Sekreter

Sedat Çokol
Genel Mali Sekreter

Mehmet Solak
Genel Araştırma ve Mevz. Sekreteri

İsmail Bingöl
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

Ferudun Yükselir
Genel Eğitim Sekreteri

TES-İŞ GENEL MERKEZİ: Şenyuva Mah. Meriç Sk. No: 23, 06510 Beştepe - Ankara Tel: (312) 212 65 10 (20 hat) Faks: 212 65 52 - 212 65 42

TES-İŞ ŞUBELERİ

ADANA ŞUBE (Başkanı): Mustafa ÖĞÜT
Reşatbey Cad. 62024 Sok. Bindebir İş Mrk. No:2 Kat: 2 Seyhan - ADANA
Tel: 0.322. 458 00 63 Faks : 458 00 64

ADAPAZARI ŞUBE (Başkanı): İrfan KABALOĞLU
Semerciler Mah. Yenibosna Cad. No:58 ADAPAZARI
Tel: 0.264. 282 33 40 Faks: 282 33 41

AFŞİN ŞUBE (Başkanı): Sıttık SERT
Afşin Bey Caddesi No:41 Afşin-KAHRAMANMARAŞ
Tel: 0.344. 511 42 68 Faks : 511 20 51

ANKARA 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Dural KARAKOÇ
Süleyman Sırrı Sok. No:2/11 Yenışehir-ANKARA
Tel: 0.312. 435 36 55 Faks: 435 29 40

ANKARA 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Recep DURSUN
Karanfil Sokak No:34/ 7 Bakanlıklar-ANKARA
Tel: 0.312. 419 11 41-42 Faks: 419 26 86

ANTALYA ŞUBE (Başkanı): Hacı Mevlüt ÜNAL
Fabrikalar Mah. Hasan Tahsin Cad. 3002 Sok. No: 1 ANTALYA
Tel: 0.242. 334 34 00 Faks: 344 78 68

AYDIN ŞUBE (Başkanı): Mustafa AYDIN
Efeler Mah. Atatürk Bulvarı Eylül Sokak Piramit Sitesi No:2 Kat:1 AYDIN
Tel: 0.256. 213 62 02 Faks: 225 88 17

BALIKESİR ŞUBE (Başkanı): Necdet ÖZBAY
Gözem Sokak No:4 Kat:4 BALIKESİR
Tel: 0.266. 241 36 01 Faks: 241 67 61

BURSA ŞUBE (Başkanı): Necati İÇÖZ
Çakırhamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı Kat:2 No:14 BURSA
Tel: 0.224. 225 58 71-221 40 02 Faks: 221 03 41

ÇAYIRHAN ŞUBE (Başkanı): Sinan TÜRKEL
Gazi Mah. İşçiler Sok. Nazmi Biyıklı Pasajı Üstü Çayırhan-ANKARA
Tel: 0.312. 796 15 40 Faks: 796 03 02

DİYARBAKIR 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Ali ÖNCÜ
İstasyon Cad. Oryıl 20 Apt.Kat:2 No:3 DİYARBAKIR
Tel: 0.412. 229 39 94 Faks: 228 48 23

DİYARBAKIR 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Şükrü KAÇMAZ
Ofis İstasyon Cad. Kupik Apt. No:1 DİYARBAKIR
Tel: 0.412. 223 63 06 Faks: 224 83 20

EDİRNE ŞUBE (Başkanı): Erkan ÇAKAN
Talat Paşa Cad. Özdiñ Pasajı Kat:1 EDİRNE
Tel: 0.284. 225 24 56 Faks: 212 53 33

ELAZIĞ ŞUBE (Başkanı): Celal ŞENER
Bosna Hersek Bulvarı No: 17/C ELAZIĞ
Tel: 0.424. 233 92 25 Faks: 236 07 62

ERZURUM ŞUBE (Başkanı): Muharrem DEMİRCAN
İşmet Paşa Cad. No:4/2 ERZURUM
Tel: 0.442. 234 76 75 Faks: 233 53 52

ESKİŞEHİR ŞUBE (Başkanı): Ünal DAR
Ulus Cad. Bili Sokak No:12 ESKİŞEHİR
Tel: 0.222. 233 27 86 Faks: 234 41 56

ISPARTA ŞUBE (Başkanı): Osman KORKMAZ
Mimar Sinan Cad. Halı Sarayı C Blok Kat:2 ISPARTA
Tel: 0.246. 218 36 13 Faks: 218 29 01

İSTANBUL 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Ersin AKMA
Lati Lokum Sok. Elbir İşhanı No: 1 Mecidiyeköy-İSTANBUL
Tel: 0.212. 217 43 97-98 Faks: 217 40 00

İSTANBUL 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Muhammed SAMASTI
Büyükdere Cad. No:56/2 Mecidiyeköy-İSTANBUL
Tel: 0.212. 275 72 30-31 Faks: 266 17 42

İSTANBUL 3 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Hüseyin OZİL
Mithatpaşa Cad. No:5 Kat:4 Daire:30 Ümraniye-İSTANBUL
Tel: 0.216. 412 65 42 Faks: 412 45 50

İZMİR 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Seydi ÖNDER
1401 Sokak Bastıyalı Apt. 24/A Kahramanlar-İZMİR
Tel: 0.232. 421 70 89 Faks: 422 39 23

İZMİR 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Hüseyin İNAL
1356 Sokak Gökdemir Apt. No:1/3-4 Alsancak-İZMİR
Tel: 0.232. 421 45 79 Faks: 421 07 62

KAHRAMANMARAŞ ŞUBE (Başkanı): Ömer Lütfi ERGİN
İsa Divanlı Mah. Şeyh Adil Cad. No: 41 Mert - Han Kat: 2 / 9
KAHRAMANMARAŞ Tel: 0.344. 221 36 94 Faks: 221 36 95

KAYSERİ ŞUBE (Başkanı): Rifat PAKKAN
Sahabiye Mah. Kanal Cad. No:6/2 KAYSERİ
Tel: 0.352. 231 21 40 Faks: 222 72 67

KONYA ŞUBE (Başkanı): Behçet ŞENBİLİR
Alaaddin Cad. Zafer Çay Bahçesi Arkası No:19/2 KONYA
Tel: 0.332. 351 20 18 Faks: 350 66 62

KÜTAHYA ŞUBE (Başkanı): Eşref ERDEN
Ethem Erdiñ Cad. Ali Kalfa Çarşısı Kat:1 KÜTAHYA
Tel: 0.274. 224 56 22 Faks: 224 56 23

SAMSUN ŞUBE (Başkanı): Nakif YILMAZ
Bahçelievler Mah. Kefeli Sami Sitesi Gazanhan Sok. No: 6 SAMSUN
Tel: 0.362. 231 38 00-01 Faks: 233 28 48

SİVAS ŞUBE (Başkanı): Tevfik GÜVERİ
Hükümet Meydanı Meydan Ticaret Mrk. No:303/4 SİVAS
Tel: 0.346. 221 18 60 Faks: 221 39 16

SOMA ŞUBE (Başkanı): Bedri DEMİRASLAN
Gazi Osman Paşa Cad. No:1 Soma - MANİSA
Tel: 0.236. 613 53 62-613 23 36 Faks: 613 10 33

ŞANLIURFA ŞUBE (Başkanı): Ramazan DÜZME
Esentepe Mah. Temiz. Sok. TES-İŞ Ap. No: 7 ŞANLIURFA
Tel: 0.414. 313 79 03 Faks: 313 21 85

TRABZON ŞUBE (Başkanı): Cengizhan GÜNDOĞDU
İskender Paşa Mah. Sümer Sok. İhsan Bey Kültür Mrk. Ark.
PK.17 TRABZON Tel: 0.462. 326 49 64 Faks: 323 30 19

VAN ŞUBE (Başkanı): Naif BALANDI
Bahçıvan Mah. Zübeyde Hanım Cad. Odalar İş Mrk. No:5 K: 2 VAN
Tel: 0.432. 216 19 99 Faks: 216 18 74

YATAĞAN ŞUBE (Başkanı): Fatih ERÇELİK
Yeni Mah. İnönü Bulvarı Ünal Toksöz Cad. No:22/B Yatağan - MUĞLA
Tel: 0.252. 572 69 66 Faks: 572 25 03

ZONGULDAK ŞUBE (Başkanı): Ahmet HASANEFENDİOĞLU
Terakki Mah. Dereiçi Sk. Aydın İşhanı No:2 Kat:2 ZONGULDAK
Tel: 0.372. 253 01 95 Faks: 253 10 89